

**DIAGNOZA ZJAWISKA
PRZEMOCY W RODZINIE
W POLSCE WOBEC KOBIET
I WOBEC MĘŻCZYŹN.
CZĘŚĆ II – RAPORT
Z BADANIA PROFESJONALISTÓW**

*Wyniki badań TNS OBOP
dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej*

Listopad - grudzień 2010 r.

SPIS TREŚCI

Spis Treści.....	1
Informacje o badaniu.....	2
Wstęp	3
Najważniejsze wyniki i wnioski	7
1. Opinie na temat zjawisk przemocy w rodzinie	14
1.1. Opinie na temat różnych form przemocy w rodzinie – postawy wobec stereotypów.....	14
1.2. Stereotyp ofiary i stereotyp sprawcy przemocy w rodzinie ze względu na płeć	24
1.3. Przemoc w rodzinie a płeć ofiar i sprawców – postrzeganie zmian	28
2. Doświadczenia z przemocą w rodzinie.....	41
2.1. Kontakt z przemocą w rodzinie – niezależnie od formy przemocy	42
2.2. Kontakt z przemocą psychiczną w rodzinie	45
2.3. Kontakt z przemocą ekonomiczną w rodzinie	49
2.4. Kontakt z przemocą fizyczną w rodzinie	53
2.5. Kontakt z przemocą seksualną w rodzinie	57
3. Przemoc w rodzinie wobec kobiet a wobec mężczyzn – pewność i podejrzenia	61
4. Przemoc w rodzinie wobec kobiet a wobec mężczyzn – moment ostatniego kontaktu	64
5. Charakterystyka sprawcy przemocy w rodzinie wobec kobiet a wobec mężczyzn	66
5.1. Płeć sprawcy przemocy w rodzinie	66
5.2. Wiek sprawcy przemocy w rodzinie	70
5.3. Pokrewieństwo z ofiarą	77
5.4. Przemoc w rodzinie pod wpływem alkoholu.....	80
6. Typy rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie	82
7. Interwencje w przypadkach przemocy w rodzinie	85
7.1. Podejmowanie interwencji.....	85
7.2. Rodzaje podejmowanych działań.....	87
7.3. Problemy i wątpliwości w trakcie interwencji.....	103
7.4. Ocena skuteczności podejmowanych działań.....	108
7.5. Brak interwencji – przyczyny bierności instytucjonalnej.....	111
8. Łatwość przyznania się do bycia ofiarą i bycia sprawcą przemocy w rodzinie.....	114
9. Polski system prawny wobec ofiar przemocy w rodzinie	117
Marginies błędu przy wnioskowaniu	143
Kontrola realizacji i jakości badania w TNS OBOP	144

INFORMACJE O BADANIU

KLIENT:	MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
TEMAT:	DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POLSCE WOBEC KOBIET I WOBEC MĘŻCZYŹN. CZĘŚĆ II – RAPORT Z BADANIA PROFESJONALISTÓW. <i>Wyniki badań TNS OBOP dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej</i>
TERMIN REALIZACJI BADAŃ:	16 listopada – 7 grudnia 2010 r.
PRÓBA	OGÓLNOPOLSKA, CELOWA PRÓBA PROFESJONALISTÓW – OSÓB PIERWSZEGO KONTAKTU Z PRZYPADKAMI PRZEMOCY W RODZINIE (FUNKCJONARIUSZAMI POLICJI, KURATORAMI SĄDOWYMI, PRACOWNIKAMI OCHRONY ZDROWIA, PRACOWNIKAMI SOCJALNYMI, PRACOWNIKAMI KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH)
LICZBA ZREALIZOWANYCH WYWIADÓW	Łącznie 500 (po 100 wywiadów z przedstawicielami poszczególnych grup profesjonalistów)
METODOLOGIA BADANIA:	SONDAŻ ZREALIZOWANY ZA POŚREDNICTWEM WYWIADÓW TELEFONICZNYCH CATI
PROGRAMY WYKORZYSTANE DO OBLICZEŃ STATYSTYCZNYCH	SPSS FOR WINDOWS 14.0.

WSTĘP

W listopadzie i grudniu 2010 r, na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, TNS OBOP przeprowadził – w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – badanie dotyczące diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn. Badanie składało się z trzech zasadniczych części:

1. badania ilościowego na ogólnopolskich, reprezentatywnych próbach Polaków (ogólnopolska, reprezentatywna próba kobiet i ogólnopolska, reprezentatywna próba mężczyzn)
2. badania ilościowego na próbach celowych profesjonalistów – osób pierwszego kontaktu z przypadkami przemocy w rodzinie: Policjantami, kuratorami, pracownikami ochrony zdrowia, pracownikami socjalnymi i pracownikami Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (w każdej z grup realizowano po 100 wywiadów)
3. badania jakościowego (FGI i IDI) z udziałem przedstawicieli grup profesjonalistów

W tym raporcie przedstawione zostały wyniki z drugiej części badania – badań ilościowych zrealizowanych wśród profesjonalistów – pięciu wytypowanych grup zawodowych, które – z racji wykonywanych obowiązków – mają bezpośrednie kontakty z przypadkami przemocy w rodzinie. Badaniem objęto:

- funkcjonariuszy Policji (funkcjonariuszy wykonujących zadania patrolowo-interwencyjne oraz dzielnicowych),
- kuratorów sądowych (społecznych i zawodowych),
- pracowników ochrony zdrowia (lekarzy internistów, rodzinnych, pierwszego kontaktu; lekarzy zatrudnionych w szpitalach, a w zakresie obowiązków

których leży przyjmowanie pacjentów w szpitalnej izbie przyjęć oraz pielęgniarki, pielęgniarki środowiskowe)

- pracowników socjalnych
- pracowników Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W każdej z grup profesjonalistów zrealizowano po 100 wywiadów. Łącznie uzyskano 500 wywiadów. Badanie zostało zrealizowane za pośrednictwem wywiadów telefonicznych CATI. Badanie miało zasięg ogólnopolski; losowanie próby uwzględniało region, klasę wielkości miejscowości oraz typ instytucji (w ramach każdej z grup).

W wylosowanych instytucjach, do badania w pierwszej kolejności rekrutowano osoby, które wchodziły w skład bądź też były / są zaangażowane w tworzenie zespołu interdyscyplinarnego powoływanego – zgodnie z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – przez gminy; bądź też działają w grupie roboczej powołanej przez zespół interdyscyplinarny. W przypadku gdy w wylosowanej instytucji nie było osoby, która spełniałaby te kryteria, w drugiej kolejności proszono o kontakt z taką osobą, która w swojej pracy zawodowej miała kontakt z przypadkami przemocy w rodzinie. Trzeci poziom rekrutacji zakładał kontakt z osobą, która z racji pełnionych obowiązków zawodowych – przynajmniej teoretycznie – mogła mieć doświadczenia z przypadkami przemocy w rodzinie.

Kwestionariusz wywiadu dla profesjonalistów przypominał swoją konstrukcją kwestionariusz do badań ogólnopolskich, na reprezentatywnych próbach ogółu kobiet i mężczyzn:

- 1 część pierwszą stanowiły pytania ogólne dotyczące akceptacji dla stereotypów dotyczących różnych form przemocy w rodzinie w zależności od tego czy ofiarą/sprawcą jest kobieta, czy mężczyzna
- 2 liczba kontaktów w okresie ostatnich 3 lat pracy w zawodzie z przypadkami danej formy przemocy (psychicznej, ekonomicznej, fizycznej, seksualnej), gdzie: ofiarą była kobieta, ofiarą był mężczyzna, sprawczynią była kobieta, sprawcą był mężczyzna
- 3 bloki pytań o ostatni kontakt (pewność lub choćby przypuszczenie, że przemoc miała miejsce) z przypadkami przemocy – kolejno: **psychicznej** (gdy ofiarą była kobieta, a następnie: gdy ofiarą był mężczyzna), **ekonomicznej** (gdy ofiarą była kobieta, a następnie: gdy ofiarą był mężczyzna), **fizycznej** (gdy ofiarą była kobieta, a następnie: gdy ofiarą był mężczyzna), **seksualnej** (gdy ofiarą była kobieta, a następnie: gdy ofiarą był mężczyzna) – skonstruowane wg zasady:

- 3.1 pewność czy tylko podejrzenie, że przemoc miała miejsce (istotne z punktu widzenia podejmowania działań oraz ich rodzaju lub przyczyn nieinterweniowania)
- 3.2 termin ostatniego zdarzenia (w odniesieniu do daty wejścia w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – 1 sierpnia 2010 – informacja istotna z punktu widzenia rodzaju podejmowanych działań i ewentualnych problemów)
- 3.3 szczegóły dotyczące sprawcy przemocy:
 - 3.3.1 płeć,
 - 3.3.2 pokrewieństwo z ofiarą,
 - 3.3.3 wiek sprawcy względem wieku ofiary (kwestia wieku może być jedną spośród zmiennych wyjaśniających zależność, podległość ofiary wobec sprawcy),
 - 3.3.4 przemoc pod wpływem alkoholu (czy sprawca był pod wpływem alkoholu)
 - 3.3.5 jakiej rodziny dotyczyła przemoc: normalnej - przeciętnej rodziny czy też rodziny z marginesu społecznego, czy też rodziny z pewnymi problemami, ale nie z „marginesu”)
- 3.4 czy respondent podjął jakieś działania
- 3.5 jeśli podejmowano działania, to jakiego typu
- 3.6 jeśli nie podejmowano działań, to dlaczego
- 3.7 osoby, które podejmowały działania proszone były o informację o rodzaju działań
- 3.8 ocena skuteczności udzielonej pomocy
- 3.9 poszukiwanie aspektów, które w trakcie podejmowania interwencji sprawiały ewentualny kłopot, problemy, sprawiało, że nie wiedzano, jak postąpić

Wszystkie powyższe kwestie problemowe przywoływane były odnośnie każdego zgłoszonego kontaktu maksymalnie ośmiokrotnie – dla każdego typu ofiary każdej z 4 form przemocy, z którą respondent miał w ciągu ostatnich 3 lat pracy zawodowej kontakt)

- 4 postrzeganie ofiar i sprawców różnych typów przemocy w rodzinie ze względu na ich płeć
- 5 postrzeganie zmian w okresie ostatnich 10-15 lat w liczbie ofiar-kobiet i ofiar-mężczyzn oraz sprawców-kobiet i sprawców-mężczyzn różnych form przemocy w rodzinie
- 6 opinie dt. przyznawania się do bycia ofiarą i bycia sprawcą przemocy w rodzinie ze względu na płeć (sugestie dt. kierunku weryfikacji uzyskanych w badaniu wyników opartych na deklaracjach ofiar, sprawców)
- 7 opinie na temat równoważnego chronienia przez system w Polsce (prawo, funkcjonujące instytucje) ofiar-kobiet i ofiar-mężczyzn
- 8 poinformowanie na temat każdego spośród najważniejszych elementów nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- 9 ocena kierunku każdej spośród wprowadzonych nowelizacją zmian, najważniejszych zmian
- 10 powody wyrażania ocen sceptycznych
- 11 postrzeganie zmian w jakości współpracy między poszczególnymi służbami powołanymi do przeciwdziałania przemocy w rodzinie (przepływ informacji, koordynacja działań, kontakty

bezpośrednie itp.) po wprowadzeniu nowelizacji (czy coś już się zmieniło – i jeśli tak, to czy na lepsze, czy gorsze, czy też od czasu wejścia w życie nowelizacji nic się nie zmieniło)

- 12 oczekiwania dotyczące jakości współpracy między poszczególnymi służbami powołanymi do przeciwdziałania przemocy w rodzinie w dłuższej perspektywie od wprowadzenia nowelizacji (2-3 lata)
- 13 Ogólne opinie dotyczące dostrzegania luk, niedoskonałości w regulacjach prawnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie, spostrzeżenia i ewentualne sugestie dotyczące postulowanych kierunków zmian, modyfikacji.

Zebrane opinie zostały w raporcie przedstawione dla każdej formy przemocy doświadczanej przez kobiety i przez mężczyzn będących ofiarami przemocy w rodzinie, z którymi po raz ostatni mieli kontakt profesjonaliści uczestniczący w badaniu.

NAJWAŻNIEJSZE WYNIKI I WNIOSKI

- ❑ Zdecydowana większość profesjonalistów nie zgodziła się ze stereotypowymi opiniami dotyczącymi przemocy w rodzinie, które bagatelizując zachowania świadczące o przemocy w rodzinie akceptowały je jako normalne zjawisko.
- ❑ Najsilniej odrzucanym stereotypem było stwierdzenie dotyczące przemocy seksualnej w rodzinie wobec kobiety. Od 94% pracowników ochrony zdrowia do 100% uczestniczących w badaniu kuratorów nie zgodziło się ze stwierdzeniem „*Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu żony przez męża nie istnieje*”. Jednak już stwierdzenie dotyczące przemocy seksualnej w rodzinie wobec mężczyzny „*Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu męża przez żonę nie istnieje*” spotykało się z odrzuceniem już nieco rzadziej (od 83% - wśród pracowników ochrony zdrowia do 99% - wśród kuratorów).
- ❑ Relatywnie najczęściej akceptowane – choć każdorazowo zwolennicy stereotypowych opinii znajdowali się z w zdecydowanej mniejszości – były zachowania stanowiące o przemocy fizycznej, a dotyczące sytuacji, kiedy jednemu ze współmałżonków, partnerów „*zdarzy się uderzyć*” drugiego współmałżonka, partnera. Z nieco większą tolerancją podchodzono do zachowań spełniających kryteria przemocy fizycznej w rodzinie, gdzie ofiarą jest mężczyzna, a sprawcą kobieta niż wtedy, gdy ofiarą była kobieta a sprawcą mężczyzna.
- ❑ Dużą dezaprobatę – większą niż wtedy, gdy pytano o zachowania spełniające kryteria przemocy fizycznej, ale mniejszą, niż wtedy gdy pytano o przemoc seksualną w rodzinie – niezależnie od płci sprawcy i płci ofiary budziły stereotypy dotyczące przemocy ekonomicznej i przemocy psychicznej.
- ❑ Profesjoniści niemal powszechnie (od 58% do 100% w zależności od grupy zawodowej respondentów i formy przemocy) uważają, że sprawcami przemocy w rodzinie częściej są mężczyźni niż kobiety. Co więcej, większość badanych stwierdza, że mężczyźni są sprawcami najczęściej. W przypadku przemocy psychicznej i ekonomicznej niektóre grupy profesjonalistów stosunkowo często (do 34% – odpowiedzi pracowników ochrony zdrowia odnośnie przemocy psychicznej) wskazują także na podobną liczbę sprawców wśród kobiet i mężczyzn.
- ❑ Tak, jak sprawcami przemocy w rodzinie są, według profesjonalistów, prawie wyłącznie mężczyźni, tak jej ofiarami prawie wyłącznie kobiety (od 68% do 99% w zależności od grupy zawodowej respondentów i formy przemocy). Jeśli chodzi o przemoc psychiczną i ekonomiczną, to, podobnie jak w przypadku ich sprawstwa, część respondentów ocenia, że przedstawiciele obu płci są jej ofiarami równie często (do 25% – odpowiedzi pracowników ochrony zdrowia odnośnie przemocy psychicznej).
- ❑ Ogólnie rzecz biorąc badani przedstawiciele grup pierwszego kontaktu z przemocą w rodzinie dostrzegają zwiększenie się zarówno liczby ofiar, jak i sprawców przemocy

w rodzinie niezależnie od ich płci. Zwiększenie się liczby ofiar i sprawców przemocy dotyczy wszystkich jej form (przemocy psychicznej, ekonomicznej i fizycznej) z wyjątkiem przemocy seksualnej, w której przypadku liczba ofiar i sprawców nie zmieniła się. Warto zauważyć, że jeśli respondenci mówią o znacznym wzroście liczby, to najczęściej dotyczy to kobiet ofiar i mężczyzn sprawców.

- Przedstawiciele grup pierwszego kontaktu z przypadkami przemocy w rodzinie zdecydowanie najczęściej stykali się z przypadkami przemocy w rodzinie, w których ofiarami były kobiety i przypadkami, w których sprawcami przemocy byli mężczyźni – kontakty te były niemal powszechne – deklarowało je przynajmniej 90% uczestniczących w badaniu przedstawicieli każdej grupy profesjonalistów¹.
- Rzadziej spotykano się z sytuacjami, w których ofiarą był mężczyzna (od 46% wśród pracowników socjalnych do 76% wśród Policjantów i 78% - wśród pracowników GKRPA), a także takimi, gdzie sprawcą była kobieta (od 57% wśród kuratorów i pracowników socjalnych oraz 58% - wśród pracowników ochrony zdrowia, po 78% - wśród Policjantów i 79% - wśród pracowników GKRPA).
- Wśród przedstawicieli różnych grup profesjonalistów objętych badaniem najwięcej zawodowych kontaktów w ciągu ostatnich 3 lat z przypadkami przemocy w rodzinie mieli funkcjonariusze Policji (od 76%-78% w przypadku ofiar-mężczyzn i sprawców-kobiet do 100% w przypadku ofiar-kobiet sprawców mężczyzn) oraz pracownicy Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (od 78%-79% do 97%).
- Stosunkowo najmniej zawodowych kontaktów w ciągu ostatnich 3 lat z przypadkami przemocy w rodzinie mieli – pracownicy ochrony zdrowia (najmniej – z ofiarami-mężczyznami: 49%, nieco więcej ze sprawcami-kobietami – 58%, a relatywnie najwięcej – ofiarami-kobietami i sprawcami-mężczyznami – 91%-90%).
- Większość profesjonalistów miała przeważnie nie jednorazowe, ale wielokrotne doświadczenia z sytuacjami, o które pytano. Zdecydowanie najwięcej – Policjanci oraz pracownicy Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pracownicy ochrony zdrowia nieco częściej niż pozostali mówili o braku kontaktów lub – podobnie jak kuratorzy – niewielu kontaktach.
- Pomijając różnice dotyczące płci ofiar i sprawców oraz specyfikę doświadczeń poszczególnych grup profesjonalistów, można stwierdzić, że badani profesjonaliści najczęściej mieli do czynienia z przypadkami przemocy psychicznej (*deklarowało je – niezależnie od grupy profesjonalistów i płci ofiary oraz sprawcy od 40% do 99% badanych*) i fizycznej (*od 26% do 100%*). Mniej powszechne były doświadczenia z przypadkami przemocy ekonomicznej w rodzinie (od 17% do 82%), ale przede wszystkim seksualnej (od 2% do 49%).

¹ W wylosowanych instytucjach do badania rekrutowano tych policjantów, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia, pracowników socjalnych i pracowników Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którzy z założenia – w związku z wypełnianymi obowiązkami zawodowymi – mieli / mają doświadczenia z przypadkami przemocy w rodzinie.

- Za każdym razem, gdy pytano o ostatnie zdarzenie, z którym profesjonalista miał kontakt, a w którym ofiarą był mężczyzna – niezależnie jakiej formy przemocy dotyczyło pytanie i która grupa zawodowa się wypowiedziała – zdecydowanie dominowały deklaracje dotyczące wyłącznie niepotwierdzonych przypuszczeń czy przemoc miała miejsce. Odsetek osób wskazujących na przypuszczenia każdorazowo wynosił nie mniej niż 60%.
- Inaczej w przypadku przemocy w rodzinie wobec kobiet – docierające informacje przeważnie były potwierdzone. O pewności, że przemoc miała miejsce najczęściej mówiono w kontekście przemocy fizycznej, rzadziej – psychicznej, czy ekonomicznej. Wyjątek dotyczył przemocy seksualnej w rodzinie – w tej sytuacji większość pytanym profesjonalistów najczęściej mówiła, że dysponowała tylko podejrzeniami, że doszło do przemocy seksualnej wobec kobiety.
- Większość respondentów, którzy zetknęli się w ciągu ostatnich 3 lat z poszczególnymi przypadkami przemocy w rodzinie (w zależności od płci ofiary i formy przemocy, której została poddana) mówiła, że ostatnie takie zdarzenie, z którym się zetknęli w swojej pracy zawodowej miało miejsce jeszcze przed wejściem w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie². Wyjątek stanowili funkcjonariusze Policji, z których większość – relacjonując ostatni przypadek przemocy psychicznej oraz ostatni przypadek przemocy fizycznej wobec kobiety – miała do czynienia z tego typu sytuacjami już po wejściu w życie nowych przepisów.
- Jeśli chodzi o płeć sprawcy przemocy w rodzinie, to nie ma jednego, „uniwersalnego klucza” dla ogółu ofiar przemocy w rodzinie – gdy ofiarą jest kobieta, sprawcą **przeważnie** jest mężczyzna, ale już gdy ofiarą przemocy w rodzinie jest mężczyzną, to sprawcą **najczęściej** jest kobieta – wynika z deklaracji profesjonalistów, którzy opisywali swój ostatni kontakt z przypadkiem przemocy w rodzinie, w którym ofiarą była kobieta i w którym ofiarą był mężczyzna.
- Jeśli przyjrzeć się odstępstwom od reguły, mówiącej że sprawcą przemocy w rodzinie wobec kobiety jest najczęściej mężczyzna, a sprawcą przemocy wobec mężczyzny jest najczęściej kobieta, to można zauważyć, że częściej zdarza się, że sprawcą przemocy w rodzinie wobec mężczyzny jest mężczyzna, niż sprawcą przemocy w rodzinie wobec kobiety – kobieta.
- Sprawcą przemocy w rodzinie – niezależnie od formy przemocy – jest najczęściej równoletkiem ofiary – osoba będąca w mniej więcej tym samym wieku co ofiara. W pozostałych sytuacjach:
 - gdy mamy do czynienia z kobietą będącą ofiarą przemocy w rodzinie, to w pozostałych sytuacjach znacznie częściej sprawca jest starszy niż młodszy od ofiary (przy czym stosunkowo rzadko mówiono tu o bardzo dużej różnicy wiekowej).

² obowiązującej od dnia 1 sierpnia 2010 r

- gdy mamy do czynienia z mężczyzną będącym ofiarą przemocy w rodzinie, to – w pozostałych sytuacjach – niemal równie często (z pojedynczymi wyjątkami) pojawia się sprawca młodszy jak i starszy wiekiem od ofiary (w obu przypadkach raczej rzadko mówiono tu o bardzo dużej różnicy wiekowej).
- Niezależnie od tego czy ofiarą przemocy w rodzinie jest kobieta, czy mężczyzna, niezależnie też od formy przemocy, najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie jest osoba z ofiarą spokrewniona. W każdej z badanych grup profesjonalistów na osobę spokrewnioną wskazywało każdorazowo nie mniej niż trzy piąte badanych.
- Gdy profesjonaliści omawiali ostatnie zdarzenie dotyczące przemocy w rodzinie wobec kobiety i wobec mężczyzny, okazało się że w większości przypadków, gdzie ofiarą była kobieta, sprawca był pod wpływem alkoholu (wyjątek: przypadki przemocy ekonomicznej omawiane przez kuratorów i pracowników ochrony zdrowia). Z kolei w większości przypadków, gdzie ofiarą przemocy w rodzinie był mężczyzna, sprawca pod wpływem alkoholu nie był.
- Ponadto, porównując różne formy przemocy: gdy sprawca był pod wpływem alkoholu najczęściej dochodziło do przemocy fizycznej. Z kolei przemoc w rodzinie, gdy sprawca nie był pod wpływem alkoholu to najczęściej przemoc ekonomiczna – wynika z porównania deklaracji profesjonalistów mówiących o ostatnim kontakcie z przypadkiem przemocy w rodzinie.
- Profesjonaliści pytani o to, jakiego typu rodziny dotyczył ostatni przypadek przemocy w rodzinie, z którym mieli styczność bardzo rzadko wskazywali na rodziny z tzw. „marginesu społecznego”. Najczęściej mówili, że do przemocy dochodziło w tzw. „normalnych, przeciętnych rodzinach” lub rodzinach z jakimiś problemami, dysfunkcjami, ale nie z „marginesu”. Bardzo podobne zależności odnotowywaliśmy zarówno wtedy, gdy pytania dotyczyły ofiar-kobiet jak i ofiar-mężczyzn.
- Badani profesjonaliści deklarują, że prawie zawsze podejmowali interwencje, gdy w swojej pracy stykali się z przypadkami przemocy w rodzinie (od 58% do 100% w zależności od grupy zawodowej respondenta, formy przemocy i płci ofiary). Interwencje podejmowane były niezależnie od płci ofiar (tylko nieznacznie częściej, jeśli ofiarami były kobiety). Wyraźnie rzadziej podejmowali je jedynie pracownicy ochrony zdrowia.
- Gdy stykali się z przypadkami przemocy w rodzinie, Policjanci najczęściej podejmowali działanie polegające na rozmowie z ofiarą oraz rozmowie ze sprawcą. Kolejnym działaniem dość często podejmowanym przez Policjantów było przekazanie informacji instytucjom pomocy społecznej.
- Kuratorzy, którzy w swojej pracy mieli kontakt z przypadkami przemocy w rodzinie, najczęściej w związku z tym przekazywali ofierze informację o instytucjach, w których może szukać pomocy, stosunkowo często zdarzało im się także współpracować z Policją.
- Działania podejmowane przez pracowników ochrony zdrowia w sytuacji, gdy zetknęli się z przypadkami przemocy w rodzinie, polegały przede wszystkim na rozmowach

z pacjentami: w celu uzyskania informacji, czy obrażenia są wynikiem przemocy w rodzinie, w celu motywowania do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz aby poinformować o instytucjach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie.

- W pierwszej kolejności pracownicy socjalni, którzy zetknęli się w swojej pracy z przypadkami przemocy w rodzinie, rozmawiali z ofiarą. Nieco mniej badanych pracowników socjalnych podejmowało w każdej z tych sytuacji rozmowę ze sprawcą, by motywować go do zaprzestania przemocy, a także poinformować go o grożących mu konsekwencjach i sankcjach.
- Pracownicy GKRPA, w przypadkach przemocy w rodzinie, przede wszystkim podejmowali współpracę z Policją, Strażą Miejską, kuratorem, sądem, prokuraturą oraz nieco rzadziej z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej. Z dwoma pierwszymi typami instytucji współpraca nawiązywana była częściej, jeśli ofiarą była kobieta, niż jeśli był to mężczyzna.
- Według badanych profesjonalistów najwięcej problemów pojawia się przy interwencjach związanych z przemocą psychiczną (od 35% do 78%). Natomiast najmniej wątpliwości w przypadku kobiet budzą interwencje związane z przemocą fizyczną (od 23% do 57%), a w przypadku mężczyzn z przemocą ekonomiczną (od 14% do 32%).
- Odsetek profesjonalistów zgłaszających problemy w czasie interwencji związany jest z płcią ofiary. W przypadku przemocy psychicznej i ekonomicznej więcej problemów pojawia się, gdy ofiarą jest kobieta. W przypadku przemocy seksualnej, gdy jest to mężczyzna, jednak tego rodzaju interwencji było bardzo niewiele.
- Najmniej problemów podczas podejmowanych interwencji związanych z przemocą w rodzinie, wyraźnie mniej od pozostałych grup badanych, zgłaszają Policjanci. Z drugiej strony najwięcej tego rodzaju trudności napotykają pracownicy socjalni.
- Największą trudnością, jaką profesjonaliści napotykają podczas interwencji związanych z przypadkami przemocy w rodzinie, jest postawa ofiary, problemy w rozmowie z ofiarą. W dalszej kolejności trudności sprawia rozmowa ze sprawcą oraz brak odpowiednich procedur i przepisów, które mogłyby pomóc w rozwiązaniu problemu, szczególnie dotkliwy w przypadku przemocy psychicznej.
- Jedynie bardzo niewielka liczba respondentów w poszczególnych grupach profesjonalistów nie podjęła interwencji w przypadkach przemocy w rodzinie. Badani odpowiadają, że nie interweniowali, gdyż ofiara zaprzeczała, by doszło do zdarzenia lub rodzina nie życzyła sobie interwencji. Ponadto zdarzało się, że respondenci nie mieli żadnych dowodów, na to, że dochodzi do przemocy w rodzinie. Drugą, wyróżniającą się, grupę przyczyn stanowi fakt, że rodzina była już objęta pomocą, czy to Policji, czy innych instytucji i organizacji.
- Niezależnie od wykonywanego zawodu profesjonaliści są w zdecydowanej większości (od 77% do 84%) zdania, że kobiecie łatwiej jest się przyznać do bycia ofiarą przemocy w rodzinie niż mężczyźnie, natomiast jeśli chodzi o przyznawanie się do bycia sprawcą

przemocy, to płęć nie ma, według nich, znaczenia (od 54% do 64%). Jeśli respondenci wskazują na którąś z płci, jako tą, której łatwiej przyznać się do sprawstwa przemocy, to są to mężczyźni.

- Prawie wszyscy badani profesjonalści słyszeli o nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która weszła w życie 1 sierpnia 2010 r., choć nie wszyscy wiedzą dokładnie, jakie zmiany wprowadza. Ogólnie najwięcej o zmianach wprowadzanych przez nowelizację wiedzą pracownicy socjalni oraz pracownicy GKRPA. Najgorzej w nowych przepisach orientują się pracownicy ochrony zdrowia i Policjanci.
- Najlepiej przez profesjonalistów ocenianymi zmianami w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są wprowadzenie możliwości nałożenia na sprawcę przemocy w rodzinie obowiązku opuszczenia lokalu, który zamieszkuje wspólnie z ofiarą oraz wprowadzenie możliwości wydania przez prokuraturę lub sąd zakazu zbliżania się do ofiary przemocy w rodzinie.
- Ci z profesjonalistów, którzy nie wierzą, że wprowadzone zmiany poprawią sytuację ofiar przemocy w rodzinie, argumentują przede wszystkim, że ludzie boją się zwracać z takimi sprawami do różnych instytucji, a polskie prawo jest nieskuteczne.
- Tworzenie przez gminy zespołów interdyscyplinarnych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz rozszerzenie procedury „Niebieskiej Karty” na pracowników oświaty i ochrony zdrowia nie będzie zdaniem części badanych skuteczne, gdyż zbyt dużo instytucji jest w to zaangażowanych i w efekcie nikt za nic nie odpowiada, a ponadto w instytucjach panuje zbyt duża biurokracja.
- W odniesieniu do możliwości odebrania dziecka rodzicom w przypadku zagrożenia jego zdrowia lub życia stosunkowo często pojawiał się argument, że wprowadzone zmiany idą w złym kierunku.
- Dość znaczna grupa profesjonalistów (od 34% do 46%) dostrzegła poprawę we współpracy z innymi służbami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- W dłuższej perspektywie np. 2-3 lat badani profesjonalści są na ogółu optymistami, jeśli chodzi o układanie się współpracy pomiędzy poszczególnymi służbami po wejściu w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – od 77% do 85% spodziewa się lepszej współpracy.
- Większość (od 46% do 64%) pracowników pierwszego kontaktu z przemocą w rodzinie jest zdania, że w regulacjach prawnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie są jakieś luki, niedoskonałości, sprawy, które należałoby poprawić lub dodać, tak by poprawić pracę służb, lepiej przeciwdziałać przemocy i bardziej pomóc ofiarom.
- Wyjaśniając, jakie kwestie wymagają poprawy, by skuteczniej przeciwdziałać przemocy w rodzinie badani profesjonalści najczęściej mówili o **zastrzeżeniach dotyczących procedur, pracy służb**, przy czym rzadko chodziło tu o brak dobrej woli – przede wszystkim o powolność, opieszałość postępowań, podejmowanych decyzji, najczęściej

wynikające z biurokracji. Wśród spraw wymagających poprawy wskazano także **usprawnienie przepływu informacji między służbami** (optymalnym rozwiązaniem: np. wspólny system informatyczny umożliwiający pozyskanie – w jednym miejscu – kompleksowej informacji o danej sprawie / rodzinie, która jest objęta pomocą różnych służb, w tym także pozyskanie informacji zwrotnej o podjętych uprzednio działaniach). Zastrzeżenia budziła także jakość systemu prawnego odnoszącego się do przeciwdziałania przemocy w rodzinie **przede wszystkim brak aktów wykonawczych i luki prawe**, a ponadto też – **niespójność, nieprecyzyjność, zawilość istniejących przepisów** (co powoduje trudności w interpretacji lub skutkuje niespójnymi decyzjami). Wiele wypowiedzi dotyczyło **egzekwowania istniejących przepisów**. Poruszane sprawy dotyczyły przede wszystkim **nakazu opuszczenia mieszkania przez sprawcę**, zakazu **zbliżania się do ofiary** oraz **odebrania dziecka rodzicom**, prawnym opiekunom. Bolączki, to: **niedobór infrastruktury** (niemal tak samo często: dla ofiar przemocy i dla sprawców przemocy) i **brak pieniędzy**. Ważny element, poruszony w wypowiedziach profesjonalistów – przedstawicieli instytucji pierwszego kontaktu z przypadkami przemocy w rodzinie – to kwestia **EDUKACJI**. Z jednej strony **szkoleń podnoszących kwalifikacje, umiejętności, kompetencje dla samych profesjonalistów** – osób najbardziej zaangażowanych w niesienie pomocy w przypadkach przemocy w rodzinie, by jeszcze skuteczniej pomagać. Z drugiej strony – prowadzenie **szeroko zakrojonej akcji edukacyjnej** – skierowanej do uczniów (by zacząć wyczuwać już dzieci, jakie zachowania nie są normą), skierowanej do ofiar, do bliskich ofiar, ich sąsiadów, znajomych, ale także do wszystkich którzy mogliby się zetknąć z tym problemem – tzn. ogólnopolska kampania informacyjno-edukacyjna: czym jest przemoc w rodzinie, jakie mogą być jej przejawy (nie tylko wtedy, gdy zostają widoczne ślady na ciele ofiary), że nie jest ona normą, ale też jak działać w sytuacji zetknięcia się z problemem i do jakich instytucji się zgłaszać – gdzie szukać pomocy.

1. OPINIE NA TEMAT ZJAWISK PRZEMOCY W RODZINIE

1.1. OPINIE NA TEMAT RÓŻNYCH FORM PRZEMOCY W RODZINIE – POSTAWY WOBEC STEREOTYPÓW

Zarówno badanie zrealizowane na ogólnopolskiej próbie Polaków, jak i badanie zrealizowane wśród profesjonalistów zostało zainicjowane pytaniem o akceptację dla stereotypów dotyczących różnych form przemocy w rodzinie – w zależności od tego czy sprawcą jest kobieta, czy mężczyzna (te same stwierdzenia, odnoszące się do danej formy przemocy zostały powtórzone dwukrotnie: raz przy założeniu, że ofiarą przemocy w rodzinie jest kobieta, a sprawcą mężczyzna, natomiast za drugim razem – przy założeniu, że to mężczyzna jest ofiarą przemocy w rodzinie, a sprawcą – kobieta). Sytuacje, którymi się posłużono dotyczyły relacji między osobami żyjącymi w związku: mąż/partner – żona/partnerka.

Zdecydowana większość profesjonalistów nie zgodziła się ze stereotypowymi opiniami dotyczącymi przemocy w rodzinie, które bagatelizując zachowania świadczące o przemocy w rodzinie akceptowały je jako normalne zjawisko.

Zdecydowanie najsilniej odrzucane są stereotypy dotyczące przemocy seksualnej, gdzie sprawcą przemocy w rodzinie jest mężczyzna („*Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu żony przez męża nie istnieje*”) – w każdej z grup akceptację wyrażało co najwyżej 3% badanych. Przy czym przemoc seksualna ze strony kobiety („*Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu męża przez żonę nie istnieje*”) nie spotykała się z aż tak silnym odrzuceniem – choć wśród Policjantów pracowników socjalnych i kuratorów akceptację wyrażali nieliczni (co najwyżej 2% badanych), to już wśród pracowników Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ze stereotypem zgodziło się 7% osób (dwukrotnie więcej niż wtedy, gdy pytano o przemoc seksualną ze strony męża/partnera), a wśród pracowników ochrony zdrowia – 11% (w odwrotnej sytuacji akceptację wyrażało zaledwie 3% badanych pracowników ochrony zdrowia).

Niewielu profesjonalistów skłonnych było też akceptować opinie odnoszące się do przemocy ekonomicznej – zarówno wtedy, gdy ofiarą przemocy w rodzinie jest kobieta („W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – mąż ma prawo robić z rzeczami żony co zechce”) jak i wtedy, gdy ofiarą jest mężczyzna („W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – żona ma prawo robić z rzeczami męża co zechce”) – najmniejszą akceptację dla tych sytuacji wykazywali pracownicy GKRPA (niezależnie od tego, czy ofiarą jest kobieta, czy mężczyzna akceptację wyrażał 1% badanych). Również wśród pracowników socjalnych płeć ofiary nie miała znaczenia przy ustosunkowywaniu się do stereotypu (w obu przypadkach akceptację wyrażało po 3% osób). Jednak już w przypadku przedstawicieli pozostałych grup profesjonalistów stykaliśmy się z minimalnie częstszym przyzwoleniem na sytuację przemocy ekonomicznej ze strony męża (w przypadku Policjantów było to 3% - gdy sprawcą była kobieta, a 6% - gdy mężczyzna, w przypadku pracowników ochrony zdrowia: 4% do 6%, a w przypadku kuratorów – 2% do 4%).

Relatywnie najczęściej uznawane za normalne – choć każdorazowo zwolennicy stereotypowych opinii znajdowali się w mniejszości – były zachowania stanowiące o przemocy fizycznej, a dotyczące sytuacji, kiedy jednemu ze współmałżonków, partnerów zdarzy się uderzyć drugiego współmałżonka, partnera. Zachowania takie w relatywnie najmniejszym stopniu akceptowane były przez pracowników socjalnych (2% - przemoc fizyczna gdzie ofiarą była kobieta, 7% - gdy ofiarą był mężczyzna), natomiast w relatywnie największym – przez Policjantów (18%-24%). Trzeba tu jednak zauważyć, że treść pytania mogła respondentom sugerować jednorazowość, incydentalność zdarzenia (np. wywołanego silnym gniewem, emocjami), bo choć nie powinno to mieć wpływu na akceptację dla zjawiska przemocy jako takiego, to jednak może stanowić wyjaśnienie dla stosunkowo częstej – w porównaniu z pozostałymi sytuacjami, o które pytano – akceptacji dla tego stwierdzenia (*zapewne zupełnie inne odpowiedzi na pytanie dotyczące akceptacji dla przemocy fizycznej uzyskalibyśmy, gdyby treść stwierdzeń brzmiała: „Jeśli żona, partnerka czasem bije męża, partnera, to jeszcze nie jest przemoc” i „Jeśli mąż, partner czasem bije żonę, partnerkę, to jeszcze nie jest przemoc”*).

Warto zwrócić tu uwagę, że stwierdzenie dotyczące przemocy fizycznej ze strony kobiety („Jeśli żonie, partnerce zdarzy się uderzyć męża, partnera to jeszcze nie jest przemoc”) spotykało się z większą akceptacją niż to, które dotyczyło przemocy fizycznej ze strony mężczyzny („Jeśli

mężowi, partnerowi zdarzy się uderzyć żonę, partnerkę to jeszcze nie jest przemoc”) – przede wszystkim wśród Policjantów (24% do 18%), ale też wśród pracowników ochrony zdrowia (15% do 6%) i pracowników socjalnych (7% do 2%). Takich dużych różnic w akceptacji przemocy fizycznej w zależności od tego przedstawiciel jakiej płci jest sprawcą, a jakiej – ofiarą, nie widać w przypadku kuratorów (8% do 6%) i pracowników GKRPA (8% do 9%).

W przypadku przemocy psychicznej nie widać schematu – większej akceptacji dla tej formy przemocy w zależności od tego jakiej płci jest ofiara, a jakiej sprawca. Wśród pracowników GKRPA i pracowników ochrony zdrowia minimalnie więcej osób skłonnych było akceptować zachowania świadczące o przemocy psychicznej ze strony męża, partnera niż ze strony żony, partnerki (5% do 3% i 5% do 2%). Z kolei wśród kuratorów nieco więcej osób skłaniało się do akceptowania zachowań świadczących o przemocy ze strony partnerki (2% do 5%). Wśród Policjantów i pracowników socjalnych płeć ofiar i sprawców nie wpływała na inne traktowanie zjawiska (11% do 10% i 4% do 4%).

ISTNIEJĄ RÓŻNE OPINIE NA TEMAT SYTUACJI, KTÓRE MOGĄ SIĘ ZDARZAĆ W RODZINACH. CZY ZGADZA SIĘ PAN(I), CZY NIE ZGADZA Z NASTĘPUJĄCYMI OPINIAMI:					
odsetek odpowiedzi „ ZGADZAM SIĘ ”	POLICJANCI	PRACOWNICY GKRPA	KURATORZY	PRACOWNICY SOCJALNI	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – mąż ma prawo robić z rzeczami żony co zechce.	6	1	4	3	6
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie męża/partnera, przez żonę/partnerkę, wyzwiska pod <u>jego</u> adresem są czymś normalnym.	10	3	5	4	2
Jeśli żonie, partnerce zdarzy się uderzyć męża, partnera to jeszcze nie jest przemoc.	24	8	8	7	15
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>żony przez męża</u> nie istnieje.	0	3	0	2	3
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie żony/partnerki, przez męża/partnera, wyzwiska pod <u>jej</u> adresem są czymś normalnym.	11	5	2	4	5
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – żona ma prawo robić z rzeczami męża co zechce.	3	1	2	3	4
Jeśli mężowi, partnerowi zdarzy się uderzyć żonę, partnerkę to jeszcze nie jest przemoc.	18	9	6	2	6
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>męża przez żonę</u> nie istnieje.	2	7	0	1	11

Dane w proc.

W tabeli wyboldowano stwierdzenia mówiące o mężczyźnie, jako sprawcy przemocy.

ISTNIEJĄ RÓŻNE OPINIE NA TEMAT SYTUACJI, KTÓRE MOGĄ SIĘ ZDARZAĆ W RODZINACH. CZY ZGADZA SIĘ PAN(I), CZY NIE ZGADZA Z NASTĘPUJĄCYMI OPINIAMI:					
odsetek odpowiedzi „ NIE ZGADZAM SIĘ ”	POLICJANCI	PRACOWNICY GKRPA	KURATORZY	PRACOWNICY SOCJALNI	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – mąż ma prawo robić z rzeczami żony co zechce.	92	99	96	97	94
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie męża/partnera, przez żonę/partnerkę, wyzwiska pod <u>jego</u> adresem są czymś normalnym.	92	96	94	96	98
Jeśli żonie, partnerce zdarzy się uderzyć męża, partnera to jeszcze nie jest przemoc.	70	90	92	91	84
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>żony przez męża</u> nie istnieje.	99	95	100	98	94
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie żony/partnerki, przez męża/partnera, wyzwiska pod <u>jej</u> adresem są czymś normalnym.	89	95	96	95	95
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – żona ma prawo robić z rzeczami męża co zechce.	95	99	98	96	96
Jeśli mężowi, partnerowi zdarzy się uderzyć żonę, partnerkę to jeszcze nie jest przemoc.	78	89	94	97	94
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>męża przez żonę</u> nie istnieje.	97	89	99	97	83

Dane w proc.

W tabeli wyboldowano stwierdzenia mówiące o mężczyźnie, jako sprawcy przemocy.

Zdecydowana większość badanych funkcjonariuszy Policji nie zgadzała się ze stereotypowymi opiniami dotyczącymi przemocy w rodzinie. Zdecydowanie najsilniej odrzucali stereotypy dotyczące przemocy seksualnej – zarówno wtedy, gdy sprawcą był mężczyzna, jak i wtedy gdy sprawcą była kobieta. Niemal równie powszechny sprzeciw

budziło przykładowe zachowanie świadczące o przemocę ekonomiczną dokonanej przez kobietę (z tym, że żona ma prawo zrobić z rzeczami męża co zechce zgodziło się 3% badanych), z nieznacznie większą przychylnością spotkała się analogiczna sytuacja z tym, że dokonana przez mężczyznę (w tym przypadku 6% badanych zgodziło się, z tym, że mąż ma prawo zrobić z rzeczami żony co zechce).

Z przyzwoleniem 10-11% Policjantów spotkała się sytuacja przemocy psychicznej (płeć sprawcy w niewielki sposób różnicowała opinie badanych). Opinie Policjantów w największym stopniu różnicował stosunek do przemocy fizycznej – dokonywana przez kobiety spotykała się z większą tolerancją (24% zgadzało się z opinią „Jeśli żonie, partnerce zdarzy się uderzyć męża, partnera to jeszcze nie jest przemoc”) niż wtedy, gdy dokonywać jej miałby mężczyzna (18%).

ISTNIEJĄ RÓŻNE OPINIE NA TEMAT SYTUACJI, KTÓRE MOGĄ SIĘ ZDARZAĆ W RODZINACH. CZY ZGADZA SIĘ PAN(I), CZY NIE ZGADZA Z NASTĘPUJĄCYMI OPINIAMI:			
<u>POLICJANCI</u>	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	Trudno powiedzieć
Jeśli żonie, partnerce zdarzy się uderzyć męża, partnera to jeszcze nie jest przemoc.	24	70	6
Jeśli mężowi, partnerowi zdarzy się uderzyć żonę, partnerkę to jeszcze nie jest przemoc.	18	78	4
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie żony/partnerki, przez męża/partnera, wyzwiska pod <u>jej</u> adresem są czymś normalnym.	11	89	0
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie męża/partnera, przez żonę/partnerkę, wyzwiska pod <u>jego</u> adresem są czymś normalnym.	10	92	0
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – mąż ma prawo robić z rzeczami żony co zechce.	6	92	2
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – żona ma prawo robić z rzeczami męża co zechce.	3	95	2
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>męża przez żonę</u> nie istnieje.	2	97	1
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>żony przez męża</u> nie istnieje.	0	99	1

Dane w proc.

Wśród badanych kuratorów stwierdzenia, o które pytano spotykały się z akceptacją każdorazowo mniej niż 10% badanych. Zdecydowanie najsilniej odrzucane są stereotypy

dotyczące przemocy seksualnej (żaden z badanych kuratorów nie wyraził swojej akceptacji – niezależnie od tego czy pytano o przemoc, w której ofiarą jest kobieta, czy mężczyzna). Stosunkowo najbardziej akceptowane są stwierdzenia dotyczące przykładu przemocy fizycznej – dokonywanej przez kobietę (8%), a nieco rzadziej przez mężczyznę (6%). Również przemoc psychiczna ze strony kobiety jest nieco częściej uważana za zjawisko „normalne” (5%) niż zachowania świadczące o przemocy psychicznej ze strony mężczyzny (2%). Z drugiej strony z minimalnie większą akceptacją dla zachowań spełniających kryteria przemocy w rodzinie ze strony mężczyzny mieliśmy do czynienia w przypadku przemocy ekonomicznej („W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – mąż ma prawo robić z rzeczami żony co zechce” – ze stwierdzeniem tym zgodziło się 4% badanych kuratorów; stwierdzenie akceptujące analogiczną sytuację – z tym że dopuszczającą sprawstwo kobiety – zaaprobowało już tylko 2% kuratorów. Trzeba jednak w tym miejscu podkreślić, że każdorazowo przeciwko stereotypom opowiadało się ponad 90% badanych kuratorów.

ISTNIEJĄ RÓŻNE OPINIE NA TEMAT SYTUACJI, KTÓRE MOGĄ SIĘ ZDARZAĆ W RODZINACH. CZY ZGADZA SIĘ PAN(I), CZY NIE ZGADZA Z NASTĘPUJĄCYMI OPINIAMI:			
<u>KURATORZY</u>	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	Trudno powiedzieć
Jeśli żonie, partnerce zdarzy się uderzyć męża, partnera to jeszcze nie jest przemoc.	8	92	0
Jeśli mężowi, partnerowi zdarzy się uderzyć żonę, partnerkę to jeszcze nie jest przemoc.	6	94	0
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie męża/partnera, przez żonę/partnerkę, wyzwiska pod <u>jego</u> adresem są czymś normalnym.	5	94	1
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – mąż ma prawo robić z rzeczami żony co zechce.	4	96	0
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie żony/partnerki, przez męża/partnera, wyzwiska pod <u>jej</u> adresem są czymś normalnym.	2	96	2
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – żona ma prawo robić z rzeczami męża co zechce.	2	98	0
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>męża przez żonę</u> nie istnieje.	0	99	1
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>żony przez męża</u> nie istnieje.	0	100	0

Dane w proc.

Wśród pracowników ochrony zdrowia relatywnie najczęściej zgadzano się z opinią, że uderzenie męża, partnera przez żonę, partnerkę, to jeszcze nie jest przemoc (15%). Jednocześnie wyraźnie rzadziej akceptowana jest sytuacja odwrotna – już tylko 6% badanych pracowników ochrony zdrowia zgodziło się z opinią, że uderzenie żony, partnerki przez męża, partnera, to jeszcze nie jest przemoc. Duża różnica w akceptacji stereotypu – w zależności od tego jakiej płci są sprawcy i ofiary – dotyczyła też przemocy seksualnej: aż 11% pracowników ochrony zdrowia zgodziło się z opinią, że „*Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu męża przez żonę nie istnieje*”, podczas gdy z opinią „*Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu żony przez męża nie istnieje*” zgodziło się już tylko 3% badanych. Mniejsze różnice, ale jednak odnotowane zostały też w przypadku przemocy psychicznej – przejaw przemocy psychicznej ze strony mężczyzny skłonnych było uznać za coś normalnego 5% badanych, natomiast przemocy psychiczną ze strony kobiety – już 2%. W przypadku przemocy ekonomicznej różnica była niewielka (6% akceptacji dla przemocy ekonomicznej ze strony mężczyzny, a ze strony kobiety – 4%).

ISTNIEJĄ RÓŻNE OPINIE NA TEMAT SYTUACJI, KTÓRE MOGĄ SIĘ ZDARZAĆ W RODZINACH. CZY ZGADZA SIĘ PAN(I), CZY NIE ZGADZA Z NASTĘPUJĄCYMI OPINIAMI:			
<u>PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA</u>	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	Trudno powiedzieć
Jeśli żonie, partnerce zdarzy się uderzyć męża, partnera to jeszcze nie jest przemoc.	15	84	1
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>męża przez żonę</u> nie istnieje.	11	83	6
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – mąż ma prawo robić z rzeczami żony co zechce.	6	94	0
Jeśli mężowi, partnerowi zdarzy się uderzyć żonę, partnerkę to jeszcze nie jest przemoc.	6	94	0
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie żony/partnerki, przez męża/partnera, wyzwiska pod <u>jej</u> adresem są czymś normalnym.	5	95	0
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – żona ma prawo robić z rzeczami męża co zechce.	4	96	0
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>żony przez męża</u> nie istnieje.	3	94	3
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie męża/partnera, przez żonę/partnerkę, wyzwiska pod <u>jego</u> adresem są czymś normalnym.	2	98	0

Dane w proc.

Wśród pracowników socjalnych stereotypy dotyczące przemocy w rodzinie były zdecydowanie odrzucane (każdorazowo było to ponad 90%). Stosunkowo największa akceptacja dotyczyła przemocy fizycznej dokonywanej przez kobietę (7%), znacznie mniejsza pojawiała się wtedy, gdy sprawcą miał być mężczyzna (już tylko 2%). W przypadku pozostałych form przemocy opinie pracowników socjalnych były zgodne i nie relatywizowały sytuacji w zależności od tego kto był sprawcą, a kto ofiarą.

ISTNIEJĄ RÓŻNE OPINIE NA TEMAT SYTUACJI, KTÓRE MOGĄ SIĘ ZDARZAĆ W RODZINACH. CZY ZGADZA SIĘ PAN(I), CZY NIE ZGADZA Z NASTĘPUJĄCYMI OPINIAMI:			
<u>PRACOWNICY SOCJALNI</u>	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	Trudno powiedzieć
Jeśli żonie, partnerce zdarzy się uderzyć męża, partnera to jeszcze nie jest przemoc.	7	91	1
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie żony/partnerki, przez męża/partnera, wyzwiska pod <u>jej</u> adresem są czymś normalnym.	4	95	1
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie męża/partnera, przez żonę/partnerkę, wyzwiska pod <u>jego</u> adresem są czymś normalnym.	4	96	0
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – żona ma prawo robić z rzeczami męża co zechce.	3	96	1
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – mąż ma prawo robić z rzeczami żony co zechce.	3	97	0
Jeśli mężowi, partnerowi zdarzy się uderzyć żonę, partnerkę to jeszcze nie jest przemoc.	2	97	1
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>żony przez męża</u> nie istnieje.	2	98	0
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>męża przez żonę</u> nie istnieje.	1	97	2

Dane w proc.

Wśród pracowników Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zdecydowanie najsilniej odrzucane były stereotypy dotyczące przemocy ekonomicznej – zarówno wtedy, gdy dokonywana była przez kobiety, jak i przez mężczyzn (po 1%). Z relatywnie największą tolerancją podchodzono do stwierdzeń dotyczących przemocy fizycznej – zarówno wtedy, gdy odnosiły się one do sprawstwa mężczyzn (9%) jak i kobiet (8%).

W przypadku przemocy seksualnej nieco więcej osób zgodziło się ze stwierdzeniem „Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu męża przez żonę nie istnieje” (7%) niż z lustrzanym: „Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu żony przez męża nie istnieje” (3%).

ISTNIEJĄ RÓŻNE OPINIE NA TEMAT SYTUACJI, KTÓRE MOGĄ SIĘ ZDARZAĆ W RODZINACH. CZY ZGADZA SIĘ PAN(I), CZY NIE ZGADZA Z NASTĘPUJĄCYMI OPINIAMI:			
<u>PRACOWNICY GMINNYCH KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH</u>	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	Trudno powiedzieć
Jeśli mężowi, partnerowi zdarzy się uderzyć żonę, partnerkę to jeszcze nie jest przemoc.	9	89	2
Jeśli żonie, partnerce zdarzy się uderzyć męża, partnera to jeszcze nie jest przemoc.	8	90	2
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>męża</u> przez <u>żonę</u> nie istnieje.	7	89	4
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie żony/partnerki, przez męża/partnera, wyzwiska pod <u>jej</u> adresem są czymś normalnym.	5	95	0
Coś takiego jak gwałt w małżeństwie polegający na zgwałceniu <u>żony</u> przez <u>męża</u> nie istnieje.	3	95	2
Gdy w domu dochodzi do kłótni, to obrażanie męża/partnera, przez żonę/partnerkę, wyzwiska pod <u>jego</u> adresem są czymś normalnym.	3	96	1
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – mąż ma prawo robić z rzeczami żony co zechce.	1	99	0
W małżeństwie prywatna własność nie istnieje – żona ma prawo robić z rzeczami męża co zechce.	1	99	0

Dane w proc.

1.2. STEREOTYP OFIARY I STEREOTYP SPRAWCY PRZEMOCY W RODZINIE ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ

Profesjoniści niemal powszechnie uważają, że sprawcami przemocy w rodzinie częściej są mężczyźni niż kobiety. Co więcej, większość badanych stwierdza, że mężczyźni są sprawcami najczęściej. W przypadku przemocy psychicznej i ekonomicznej niektóre grupy profesjonalistów stosunkowo często wskazują także na podobną liczbę sprawców kobiet i mężczyzn.

Według respondentów sprawstwo **przemocy psychicznej** jest domeną mężczyzn. O tym, że przemocy psychicznej częściej dopuszczają się mężczyźni przekonane jest od 91% Policjantów, poprzez 81% pracowników socjalnych, 73% kuratorów, 71% pracowników GKRPA, do 58% pracowników ochrony zdrowia. Na kobiety wskazuje od 6% pracowników ochrony zdrowia do 1% Policjantów.

Część respondentów jest zdania, że sprawcami przemocy psychicznej kobiety i mężczyźni są równie często. Opinię taką najczęściej wyrażają pracownicy ochrony zdrowia (34%), rzadziej kuratorzy i pracownicy GKRPA (po 24%), a najrzadziej pracownicy socjalni (16%) i Policjanci (8%).

Zdaniem profesjonalistów również **przemocy ekonomicznej** dopuszczają się głównie mężczyźni. Wskazuje na nich 90% pracowników socjalnych, 86% pracowników GKRPA, 84% Policjantów, 77% kuratorów i 61% pracowników ochrony zdrowia. W przypadku kuratorów i pracowników ochrony zdrowia dość znaczący odsetek uważa także, że przemocy ekonomicznej równie często dopuszczają się kobiety i mężczyźni – odpowiednio 17% i 19%.

Jeśli chodzi o przemoc ekonomiczną, to kobiety najczęściej, w porównaniu z innymi rodzajami przemocy, są przez badanych wskazywane jako jej najczęstszy sprawcy. Wskazuje na nie 8% pracowników ochrony zdrowia, 7% Policjantów, 5% pracowników GKRPA oraz po 3% kuratorów i pracowników socjalnych.

Przemocy fizycznej, zdaniem profesjonalistów, dopuszczają się prawie wyłącznie mężczyźni. Na mężczyzn wskazują wszyscy badani Policjanci, 97% pracowników socjalnych, 96% pracowników GKRPA, 94% kuratorów oraz 89% pracowników ochrony zdrowia.

W przypadku **przemocy seksualnej** prawie wszyscy respondenci wskazują na mężczyzn, jako na głównych sprawców tej formy przemocy: 93% pracowników socjalnych i kuratorów, 89% pracowników ochrony zdrowia, 88% pracowników GKRPA oraz 86% Policjantów.

JAK SIĘ PANU WYDAJE, KIM NAJCZĘŚCIEJ SĄ SPRAWCY PRZEMOCY...										
		najczęściej kobiety	trochę częściej kobiety	trochę częściej mężczyźni	najczęściej mężczyźni	równie często kobiety co mężczyźni	trudno powiedzieć	CZĘŚCIEJ KOBIECY	CZĘŚCIEJ MĘŻCZYŹNI	ŚREDNIA WARTOŚĆ
PSYCHICZNEJ	POLICJANCI	0	1	7	84	8	0	1	91	-1,75
	KURATORZY	3	0	22	51	24	0	3	73	-1,19
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA	3	3	20	38	34	2	6	58	-0,88
	PRACOWNICY SOCJALNI	0	2	20	61	16	1	2	81	-1,40
	PRACOWNICY GKRPA	2	3	15	56	24	0	5	71	-1,21
EKONOMICZNEJ	POLICJANCI	2	5	13	71	6	3	7	84	-1,49
	KURATORZY	1	2	14	63	17	3	3	77	-1,42
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA	0	8	25	36	19	12	8	61	-0,99
	PRACOWNICY SOCJALNI	1	2	19	71	6	1	3	90	-1,59
	PRACOWNICY GKRPA	3	2	17	69	8	1	5	86	-1,48
FIZYCZNEJ	POLICJANCI	0	0	6	94	0	0	0	100	-1,94
	KURATORZY	0	0	5	89	5	1	0	94	-1,85
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA	1	0	15	74	8	2	1	89	-1,65
	PRACOWNICY SOCJALNI	0	0	15	82	3	0	0	97	-1,79
	PRACOWNICY GKRPA	0	0	14	82	3	1	0	96	-1,81
SEKSUALNEJ	POLICJANCI	0	0	4	82	2	12	0	86	-1,91
	KURATORZY	2	0	5	88	0	5	2	93	-1,87
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA	0	0	9	80	3	8	0	89	-1,85
	PRACOWNICY SOCJALNI	0	0	6	87	0	7	0	93	-1,93
	PRACOWNICY GKRPA	0	0	8	80	1	11	0	88	-1,89

Dane w proc.

Średnia wartość – w punktach utworzona na podstawie na skali od 2 (najczęściej kobieta) do -2 (najczęściej mężczyzna)

Tak, jak sprawcami przemocy w rodzinie są, według profesjonalistów, prawie wyłącznie mężczyźni, tak jej ofiarami prawie wyłącznie kobiety. Jeśli chodzi o przemoc psychiczną i ekonomiczną, to, podobnie jak w przypadku ich sprawstwa, część respondentów ocenia, że przedstawiciele obu płci są jej ofiarami równie często.

Zdecydowana większość respondentów jest zdania, że ofiarami **przemocy psychicznej** są częściej kobiety. Wskazuje na nie 94% Policjantów, po 83% kuratorów i pracowników socjalnych, 77% pracowników GKRPA oraz 68% pracowników ochrony zdrowia. Co więcej, od 84% respondentów wśród Policjantów do 39% wśród pracowników ochrony zdrowia ocenia, że kobiety najczęściej są ofiarami przemocy psychicznej.

Na mężczyzn, jako na częstsze ofiary tej formy przemocy wskazuje 5% pracowników ochrony zdrowia i pracowników socjalnych, 2% kuratorów i pracowników GKRPA oraz 1% Policjantów. Równie często kobiety, jak i mężczyźni padają ofiarą przemocy psychicznej w rodzinie, zdaniem 25% pracowników ochrony zdrowia, 21% pracowników GKRPA, 13% kuratorów, 11% pracowników socjalnych oraz 5% Policjantów.

Przemocy ekonomicznej również ulegają w opinii profesjonalistów częściej kobiety niż mężczyźni. Kobiety są głównymi ofiarami według 92% pracowników socjalnych, 90% pracowników GKRPA, 85% Policjantów, 76% kuratorów oraz 69% pracowników ochrony zdrowia.

6% Policjantów, 4% kuratorów oraz co setny (1%) respondent z pozostałych grup zawodowych są zdania, że to mężczyźni częściej od kobiet są ofiarami przemocy ekonomicznej. 19% pracowników ochrony zdrowia i 15% kuratorów uważa, że równie często kobiety, jak i mężczyźni są ofiarami tej formy przemocy. W pozostałych grupach odsetek ten jest mniejszy.

Ofiarami przemocy fizycznej i seksualnej w rodzinie są według respondentów prawie wyłącznie kobiety. W przypadku **przemocy fizycznej** na kobiety wskazuje 99% Policjantów, 98% pracowników socjalnych, 95% pracowników GKRPA, 94% kuratorów i 92% pracowników ochrony zdrowia. Jeśli chodzi o **przemoc seksualną**, to o tym, że ofiarami częściej są kobiety mówi: 94% kuratorów, 92% pracowników socjalnych, 89% pracowników ochrony zdrowia oraz po 86% pracowników GKRPA i Policjantów.

JAK SIĘ PANU WYDAJE, KIM NAJCZĘŚCIEJ SĄ OFIARY PRZEMOCY...

		najczęściej kobiety	trochę częściej kobiety	trochę częściej mężczyźni	najczęściej mężczyźni	równie często kobiety co mężczyźni	trudno powiedzieć	CZĘŚCIEJ KOBIECY	CZĘŚCIEJ MĘŻCZYŹNI	ŚREDNIA WARTOŚĆ
PSYCHICZNEJ	POLICJANCI	84	10	0	1	5	0	94	1	1,77
	KURATORZY	58	25	1	1	13	2	83	2	1,42
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA	39	29	3	2	25	2	68	5	1,04
	PRACOWNICY SOCJALNI	65	18	3	2	11	1	83	5	1,42
	PRACOWNICY GKRPA	61	16	1	1	21	0	77	2	1,35
EKONOMICZNEJ	POLICJANCI	69	16	4	2	6	3	85	6	1,50
	KURATORZY	62	14	2	2	15	5	76	4	1,39
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA	48	21	1	0	19	11	69	1	1,29
	PRACOWNICY SOCJALNI	75	17	1	0	5	2	92	1	1,69
	PRACOWNICY GKRPA	72	18	1	0	8	1	90	1	1,63
FIZYCZNEJ	POLICJANCI	92	7	0	1	0	0	99	1	1,89
	KURATORZY	87	7	0	0	5	1	94	0	1,83
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA	70	22	1	0	7	0	92	1	1,60
	PRACOWNICY SOCJALNI	84	14	0	0	2	0	98	0	1,82
	PRACOWNICY GKRPA	87	8	0	1	3	1	95	1	1,81
SEKSUALNEJ	POLICJANCI	83	3	0	0	3	11	86	0	1,89
	KURATORZY	88	6	0	2	0	4	94	2	1,84
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA	77	12	0	0	4	7	89	0	1,78
	PRACOWNICY SOCJALNI	87	5	0	0	0	8	92	0	1,94
	PRACOWNICY GKRPA	77	9	0	1	1	12	86	1	1,84

Dane w proc.

Średnia wartość – w punktach utworzona na podstawie na skali od 2 (najczęściej kobieta) do -2 (najczęściej mężczyzna)

1.3. PRZEMOC W RODZINIE A PŁEĆ OFIAR I SPRAWCÓW – POSTRZEGANIE ZMIAN

Ogólnie rzeczy biorąc badani przedstawiciele zawodów pierwszego kontaktu z przemocą w rodzinie dostrzegają zwiększenie się zarówno liczby ofiar, jak i sprawców przemocy w rodzinie niezależnie od ich płci (zarówno kobiet, jak i mężczyzn). Zwiększenie się liczby ofiar i sprawców przemocy dotyczy wszystkich jej form (przemocy psychicznej, ekonomicznej i fizycznej) z wyjątkiem przemocy seksualnej, w której przypadku liczba ofiar i sprawców nie zmieniła się. Warto zauważyć, że jeśli respondenci mówią o znacznym wzroście liczby, to najczęściej dotyczy to kobiet ofiar i mężczyzn sprawców.

Policjanci w większości dostrzegają wzrost liczby ofiar i sprawców wszystkich rodzajów przemocy, z wyjątkiem seksualnej. W przypadku przemocy psychicznej częściej zwracają uwagę na wzrost zarówno liczby ofiar, jak i sprawców wśród kobiet niż wśród mężczyzn. W przypadku pozostałych form przemocy, zdaniem Policjantów, częściej rosła liczba ofiar kobiet niż mężczyzn oraz sprawców mężczyzn niż kobiet.

64% Policjantów jest zdania, że liczba kobiet będących sprawczyniami **przemocy psychicznej** wzrosła, zaś 52% uważa, że wzrosła liczba mężczyzn sprawców tej formy przemocy. 61% badanych z tej grupy ocenia, że liczba ofiar przemocy psychicznej wzrosła wśród kobiet, a 48%, że wśród mężczyzn.

Jeśli chodzi o **przemoc ekonomiczną**, to wzrost liczby kobiet sprawczyń dostrzega 41% Policjantów, a mężczyzn sprawców 55%. W przypadku liczby ofiar częściej oceniają oni, że wzrosła wśród kobiet (56%) niż wśród mężczyzn (35%). Według 41% Policjantów wśród mężczyzn nie zmieniła się ona.

W ocenie Policjantów, w przypadku **przemocy fizycznej** najbardziej wzrosła liczba kobiet ofiar (57%) i mężczyzn sprawców (54%). Liczba kobiet sprawczyń wzrosła zadaniem 48%, a mężczyzn ofiar według 43%.

Większość Policjantów uważa, że liczba kobiet sprawczyń (51%) i mężczyzn ofiar (52%) **przemocy seksualnej** nie zmieniła się w porównaniu z sytuacją sprzed 10-15 lat. Opinie co do liczby kobiet ofiar są podzielone – po 36% badanych funkcjonariuszy Policji sądzi, że nie zmieniła się ona oraz, że wzrosła. Podobnie kształtują się odpowiedzi odnośnie mężczyzn sprawców – odpowiednio 35% i 36%.

**JEŚLI CHODZI O PRZEMOC W RODZINIE, TO JAK SIĘ PANU WYDAJE,
W PORÓWNIANIU Z TYM CO BYŁO 10-15 LAT TEMU:**

FUNKCJONARIUSZE POLICJI		znacznie wzrosła	trochę wzrosła	trochę się zmniejszyła	znacznie się zmniejszyła	nie zmieniła się	trudno powiedzieć	WZROSŁA	ZMNIJSZYŁA SIĘ	ŚREDNIA WARTOŚĆ
PSYCHICZNA	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	20	44	1	4	18	13	64	5	0,86
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	32	20	7	4	30	7	52	11	0,73
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	33	28	4	3	24	8	61	7	0,91
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	13	35	1	3	36	12	48	4	0,62
EKONOMICZNA	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	7	34	3	5	33	18	41	8	0,41
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	15	40	4	2	26	13	55	6	0,71
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	16	40	3	3	26	12	56	6	0,73
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	2	33	1	4	41	19	35	4	0,36
FIZYCZNA	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	13	35	4	4	33	11	48	8	0,55
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	25	29	6	3	28	9	54	9	0,76
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	27	30	6	1	28	8	57	7	0,84
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	7	36	3	4	38	12	43	7	0,45
SEKSUALNA	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	2	12	4	3	51	28	14	7	0,08
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	7	29	3	4	35	22	36	7	0,41
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	5	31	3	3	36	22	36	6	0,40
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	1	11	4	3	52	29	12	7	0,04

Dane w proc.

Średnia wartość – w punktach utworzona na podstawie na skali od 2 (najczęściej kobieta) do -2 (najczęściej mężczyzna)

Kuratorzy, podobnie jak Policjanci, w większości zauważają wzrost liczby zarówno ofiar, jak i sprawców przemocy wśród przedstawicieli obu płci. Dotyczy to wszystkich form przemocy. Wyjątkiem są kobiety sprawcy i mężczyźni ofiary przemocy seksualnej, których liczba w opinii kuratorów nie zmieniła się. Częściej padały odpowiedzi wskazujące na wzrost liczby ofiar kobiet i mężczyzn sprawców niż ofiar mężczyzn i kobiet sprawców.

Według większości kuratorów wzrosła zarówno liczba kobiet sprawczyń **przemocy psychicznej** (66%), jak i mężczyzn sprawców (63%) oraz kobiet ofiar (67%). Nieco rzadziej mówią oni o wzroście liczby mężczyzn ofiar (52%).

W przypadku **przemocy ekonomicznej** 65% kuratorów zauważyło wzrost liczby kobiet ofiar, a 62% wzrost liczby mężczyzn sprawców. Liczba kobiet sprawczyń wzrosła według 46%, a mężczyzn ofiar – zdaniem 49%.

Dwie trzecie (66%) kuratorów ocenia, że w ostatnich 10-15 latach wzrosła liczba kobiet ofiar i mężczyzn sprawców **przemocy fizycznej**. Natomiast według ponad połowy zwiększyła się również liczba kobiet sprawczyń (56%) i mężczyzn ofiar (55%).

Jeśli chodzi o **przemoc seksualną** to połowa badanych kuratorów jest przekonana, że więcej niż kiedyś kobiet staje się obecnie ofiarami tej formy przemocy (51%) i jednocześnie więcej mężczyzn jest jej sprawcami (49%). Wzrost liczby kobiet sprawczyń (20%) i mężczyzn ofiar (19%) dostrzega tylko co piąty kurator – odpowiednio 31% i 29% uważa, że liczby te nie zmieniły się.

**JEŚLI CHODZI O PRZEMOC W RODZINIE, TO JAK SIĘ PANU WYDAJE,
W PORÓWNANIU Z TYM CO BYŁO 10-15 LAT TEMU:**

<u>KURATORZY</u>		znacznie wzrosła	trochę wzrosła	trochę się zmniejszyła	znacznie się zmniejszyła	nie zmieniła się	trudno powiedzieć	WZROSŁA	ZMNIJSZYŁA SIĘ	ŚREDNIA WARTOŚĆ
<u>PSYCHICZNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	17	49	1	1	19	13	66	2	0,91
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	38	25	3	2	23	9	63	5	1,04
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	36	31	5	1	18	9	67	6	1,06
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	6	46	3	0	25	20	52	3	0,69
<u>EKONOMICZNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	8	38	2	0	37	15	46	2	0,62
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	24	38	8	0	21	9	62	8	0,84
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	19	46	7	0	20	8	65	7	0,84
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	11	38	2	0	33	16	49	2	0,69
<u>FIZYCZNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	5	51	6	0	25	13	56	6	0,65
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	32	34	6	1	20	7	66	7	0,96
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	29	37	7	1	18	8	66	8	0,93
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	7	48	2	0	28	15	55	2	0,70
<u>SEKSUALNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	2	18	2	0	47	31	20	2	0,29
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	14	35	6	0	29	16	49	6	0,68
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	11	40	4	0	30	15	51	4	0,67
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	3	16	7	0	45	29	19	7	0,22

Dane w proc.

Średnia wartość – w punktach utworzona na podstawie na skali od 2 (najczęściej kobieta) do -2 (najczęściej mężczyzna)

Pracownicy ochrony zdrowia stosunkowo najrzadziej dostrzegają wzrost liczby sprawców i ofiar przemocy w rodzinie w ostatnich 10-15 latach (wyjątkiem jest liczba sprawczyń przemocy ekonomicznej i seksualnej). Wyraźnie najczęściej uważają oni, że wzrosła liczba kobiet sprawczyń przemocy psychicznej, a w dalszej kolejności ofiar i sprawców innych form przemocy.

Wśród pracowników ochrony zdrowia większy jest odsetek dostrzegających wzrost liczby sprawców **przemocy psychicznej** wśród kobiet niż wśród mężczyzn. Sześciu na dziesięciu (59%) pracowników ochrony zdrowia zauważa wzrost liczby kobiet sprawczyń przemocy psychicznej, a tylko 43% jest zdania, że więcej jest obecnie sprawców mężczyzn. Po 44% sądzi, że wzrosła liczba ofiar przemocy psychicznej, niezależnie od ich płci.

Pracownicy ochrony zdrowia nieco częściej uważają, że wzrosła liczba kobiet sprawczyń (43%) i mężczyzn ofiar (40%) **przemocy ekonomicznej**, niż że zwiększyła się liczba kobiet ofiar (35%) i mężczyzn sprawców (38%).

W przypadku **przemocy fizycznej** pracownicy ochrony zdrowia nieco częściej oceniają, że liczba kobiet sprawczyń (44%), mężczyzn sprawców (45%) i kobiet ofiar (43%) zwiększyła się, niż że pozostała niezmienną (odpowiednio 38%, 33% i 33%). Przeciwnie, jeśli chodzi o liczbę mężczyzn ofiar, 37% pracowników ochrony zdrowia uważa, że zwiększyła się ona, a 45%, że nie zmieniła się.

Najliczniejsza grupa pracowników ochrony zdrowia wyraża przekonanie, że w ostatnich 10-15 latach liczba kobiet sprawczyń (45%), mężczyzn sprawców (41%), kobiet ofiar (38%) i mężczyzn sprawców (49%) **przemocy seksualnej** nie zmieniła się.

**JEŚLI CHODZI O PRZEMOC W RODZINIE, TO JAK SIĘ PANU WYDAJE,
W PORÓWNANIU Z TYM CO BYŁO 10-15 LAT TEMU:**

<u>PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA</u>		znacznie wzrosła	trochę wzrosła	trochę się zmniejszyła	znacznie się zmniejszyła	nie zmieniła się	trudno powiedzieć	WZROSŁA	ZMNIJSZYŁ A SIĘ	ŚREDNIA WARTOŚĆ
<u>PSYCHICZNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	16	43	4	3	22	12	59	7	0,75
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	21	22	9	2	36	10	43	11	0,57
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	19	25	12	1	32	11	44	13	0,54
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	8	36	4	2	38	12	44	6	0,50
<u>EKONOMICZNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	7	36	9	1	27	20	43	10	0,49
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	9	29	16	2	29	15	38	18	0,34
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	12	23	23	4	23	15	35	27	0,20
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	3	37	6	1	37	16	40	7	0,43
<u>FIZYCZNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	6	38	5	2	38	11	44	7	0,47
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	16	29	9	4	33	9	45	13	0,47
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	16	27	14	4	33	6	43	18	0,39
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	4	33	5	0	45	13	37	5	0,41
<u>SEKSUALNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	2	18	6	1	45	28	20	7	0,20
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	13	20	11	0	41	15	33	11	0,37
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	17	18	13	0	38	14	35	13	0,46
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	1	17	6	0	49	27	18	6	0,19

Dane w proc.

Średnia wartość – w punktach utworzona na podstawie na skali od 2 (najczęściej kobieta) do -2 (najczęściej mężczyzna)

Pracownicy socjalni w największym stopniu dostrzegają wzrost liczby kobiet ofiar wszystkich form przemocy z wyjątkiem przemocy seksualnej. Natomiast liczba mężczyzn ofiar, z wyjątkiem przemocy psychicznej, nie zmieniła się ich zdaniem. Liczba sprawców wzrosła w opinii pracowników socjalnych bardziej niż liczba sprawczyń przemocy.

Dwie trzecie (66%) pracowników socjalnych zauważa wzrost liczby kobiet sprawczyń **przemocy psychicznej**, niewiele mniej (63%) sądzi, że wzrosła także liczba sprawców wśród mężczyzn. Liczba ofiar wśród kobiet zwiększyła się zdaniem 72% badanych z tej grupy, a wśród mężczyzn według co drugiego (50%).

Przemoc ekonomiczna dotyka coraz więcej kobiet według 64% badanych pracowników socjalnych, a coraz więcej mężczyzn jedynie według 36%. Co trzeci (32%) pracownik socjalny sądzi, że wzrosła liczba kobiet sprawczyń przemocy ekonomicznej, zaś ponad połowa (58%), że liczba mężczyzn sprawców.

Wzrost liczby sprawców **przemocy fizycznej** dotyczy w opinii pracowników socjalnych w większym stopniu mężczyzn (68%) niż kobiet (48%), natomiast wzrost liczby ofiar w większym stopniu kobiet (72%) niż mężczyzn (37%).

W przypadku **przemocy seksualnej** pracownicy socjalni uważają, że więcej jest obecnie sprawców mężczyzn (47%) i ofiar kobiet (45%), zaś jeśli chodzi o sprawców kobiety i ofiary mężczyzn to ich liczba nie zmieniła się – odpowiednio 53% i 50%.

**JEŚLI CHODZI O PRZEMOC W RODZINIE, TO JAK SIĘ PANU WYDAJE,
W PORÓWNANIU Z TYM CO BYŁO 10-15 LAT TEMU:**

<u>PRACOWNICY SOCJALNI</u>		znacznie wzrosła	trochę wzrosła	trochę się zmniejszyła	znacznie się zmniejszyła	nie zmieniła się	trudno powiedzieć	WZROSŁA	ZMNIJSZYŁA SIĘ	ŚREDNIA WARTOŚĆ
<u>PSYCHICZNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	24	39	2	0	17	18	63	2	1,03
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	35	31	5	0	16	13	66	5	1,12
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	30	42	3	0	15	10	72	3	1,10
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	17	33	3	0	28	19	50	3	0,79
<u>EKONOMICZNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	7	25	4	1	42	21	32	5	0,42
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	21	37	6	0	22	14	58	6	0,85
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	21	43	6	0	18	12	64	6	0,90
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	4	32	3	0	41	20	36	3	0,45
<u>FIZYCZNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	7	41	3	1	34	14	48	4	0,57
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	36	32	3	1	20	8	68	4	1,08
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	35	37	1	1	17	9	72	2	1,15
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	4	33	2	0	44	17	37	2	0,46
<u>SEKSUALNA</u>	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	2	13	1	3	53	28	15	4	0,14
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	16	31	1	3	31	18	47	4	0,69
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	22	23	2	2	31	20	45	4	0,77
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	2	13	2	2	50	31	15	4	0,15

Dane w proc.

Średnia wartość – w punktach utworzona na podstawie na skali od 2 (najczęściej kobieta) do -2 (najczęściej mężczyzna)

Również pracownicy GKRPA w większości zauważyli wzrost liczby ofiar i sprawców przemocy (częściej ofiar kobiet i sprawców mężczyzn). Wyjątkiem jest przemoc seksualna – zdaniem pracowników GKRPA liczba jej ofiar i sprawców nie zmieniła się.

W przypadku **przemocy psychicznej** pracownicy GKRPA są w większości zdania, że zwiększyła się liczba kobiet sprawców (68%), mężczyzn sprawców (55%), kobiet ofiar (59%) i mężczyzn ofiar (62%). W przeciwieństwie do pozostałych rodzajów przemocy oceniają oni, że wzrost liczby ofiar przemocy psychicznej był większy wśród mężczyzn niż wśród kobiet, a wzrost liczby sprawców większy wśród kobiet niż wśród mężczyzn.

Liczba sprawców **przemocy ekonomicznej** wśród kobiet wzrosła zdaniem 41% pracowników GKRPA, a wśród mężczyzn zdaniem 54%. Ofiar jest więcej wśród kobiet według 55% respondentów z tej grupy, a wśród mężczyzn według 37%.

Zdaniem pracowników GKRPA sprawców **przemocy fizycznej** nieco bardziej przybyło wśród mężczyzn (61%) niż wśród kobiet (59%), a ofiar przemocy fizycznej wśród kobiet (67%) niż wśród mężczyzn (42%).

Jeśli chodzi o **przemoc seksualną** to, zdaniem pracowników GKRPA, liczba ofiar wzrosła wśród kobiet (39%), a sprawców wśród mężczyzn (38%), natomiast liczba kobiet sprawców i mężczyzn ofiar nie zmieniła się – odpowiednio 50% i 45%.

**JEŚLI CHODZI O PRZEMOC W RODZINIE, TO JAK SIĘ PANU WYDAJE,
W PORÓWNANIU Z TYM CO BYŁO 10-15 LAT TEMU:**

PRACOWNICY GKRPA		znacznie wzrosła	trochę wzrosła	trochę się zmniejszyła	znacznie się zmniejszyła	nie zmieniła się	trudno powiedzieć	WZROSŁA	ZMNIJSZYŁA SIĘ	ŚREDNIA WARTOŚĆ
PSYCHICZNA	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	22	46	2	1	18	11	68	3	0,98
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	33	22	4	1	33	7	55	5	0,89
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	28	31	5	1	28	7	59	6	0,85
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	11	51	0	0	23	15	62	0	0,86
EKONOMICZNA	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	5	36	4	1	39	15	41	5	0,48
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	18	36	2	0	33	11	54	2	0,79
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	17	38	6	0	29	10	55	6	0,75
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	4	33	3	0	41	19	37	3	0,48
FIZYCZNA	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	10	49	4	2	27	8	59	6	0,68
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	32	29	5	1	26	7	61	6	0,92
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	31	36	8	1	18	6	67	9	0,93
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	6	46	1	0	34	13	52	1	0,66
SEKSUALNA	liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	3	15	2	1	50	29	18	3	0,26
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	11	27	3	0	31	28	38	3	0,64
	liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	13	26	1	1	32	27	39	2	0,69
	liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	1	19	1	1	45	33	20	2	0,28

Dane w proc.

Średnia wartość – w punktach utworzona na podstawie na skali od 2 (najczęściej kobieta) do -2 (najczęściej mężczyzna)

JEŚLI CHODZI O PRZEMOC W RODZINIE, TO JAK SIĘ PANU WYDAJE, W PORÓWNANIU Z TYM CO BYŁO 10-15 LAT TEMU:

WZROSŁA	PSYCHICZNA					EKONOMICZNA					FIZYCZNA					SEKSUALNA				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	64	66	59	63	68	41	46	43	32	41	48	56	44	48	59	14	20	20	15	18
liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	52	63	43	66	55	55	62	38	58	54	54	66	45	68	61	36	49	33	47	38
liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	61	67	44	72	59	56	65	35	64	55	57	66	43	72	67	36	51	35	45	39
liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	48	52	44	50	62	35	49	40	36	37	43	55	37	37	52	12	19	18	15	20

Dane w proc.

JEŚLI CHODZI O PRZEMOC W RODZINIE, TO JAK SIĘ PANU WYDAJE, W PORÓWNANIU Z TYM CO BYŁO 10-15 LAT TEMU:

ZMNIJSZYŁA SIĘ	PSYCHICZNA					EKONOMICZNA					FIZYCZNA					SEKSUALNA				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
liczba <u>kobiet</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	5	2	7	2	3	8	2	10	5	5	8	6	7	4	6	7	2	7	4	3
liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>sprawcami</u> tej przemocy:	11	5	11	5	5	6	8	18	6	2	9	7	13	4	6	7	6	11	4	3
liczba <u>kobiet</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	7	6	13	3	6	6	7	27	6	6	7	8	18	2	9	6	4	13	4	2
liczba <u>mężczyzn</u> będących <u>ofiarami</u> tej przemocy:	4	3	6	3	0	4	2	7	3	3	7	2	5	2	1	7	7	6	4	2

JEŚLI CHODZI O PRZEMOC W RODZINIE, TO JAK SIĘ PANU WYDAJE, W PORÓWNANIU Z TYM CO BYŁO 10-15 LAT TEMU:

<u>NIE ZMIENIŁA SIĘ</u>	PSYCHICZNĄ					EKONOMICZNĄ					FIZYCZNĄ					SEKSUALNĄ				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
liczba kobiet będących sprawcami tej przemocy:	18	19	22	17	18	33	37	27	42	39	33	25	38	34	27	51	47	45	53	50
liczba mężczyzn będących sprawcami tej przemocy:	30	23	36	16	33	26	21	29	22	33	28	20	33	20	26	35	29	41	31	31
liczba kobiet będących ofiarami tej przemocy:	24	18	32	15	28	26	20	23	18	29	28	18	33	17	18	36	30	38	31	32
liczba mężczyzn będących ofiarami tej przemocy:	36	25	38	28	23	41	33	37	41	41	38	28	45	44	34	52	45	49	50	45

Dane w proc.

JEŚLI CHODZI O PRZEMOC W RODZINIE, TO JAK SIĘ PANU WYDAJE, W PORÓWNANIU Z TYM CO BYŁO 10-15 LAT TEMU:

<u>ŚREDNIA WARTOŚĆ</u>	PSYCHICZNĄ					EKONOMICZNĄ					FIZYCZNĄ					SEKSUALNĄ				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
liczba kobiet będących sprawcami tej przemocy:	0,86	0,91	0,75	1,03	0,98	0,41	0,62	0,49	0,42	0,48	0,55	0,65	0,47	0,57	0,68	0,08	0,29	0,20	0,14	0,26
liczba mężczyzn będących sprawcami tej przemocy:	0,73	1,04	0,57	1,12	0,89	0,71	0,84	0,34	0,85	0,79	0,76	0,96	0,47	1,08	0,92	0,41	0,68	0,37	0,69	0,64
liczba kobiet będących ofiarami tej przemocy:	0,91	1,06	0,54	1,10	0,85	0,73	0,84	0,20	0,90	0,75	0,84	0,93	0,39	1,15	0,93	0,40	0,67	0,46	0,77	0,69
liczba mężczyzn będących ofiarami tej przemocy:	0,62	0,69	0,50	0,79	0,86	0,36	0,69	0,43	0,45	0,48	0,45	0,70	0,41	0,46	0,66	0,04	0,22	0,19	0,15	0,28

Średnia wartość – w punktach utworzona na podstawie na skali od 2 (najczęściej kobieta) do -2 (najczęściej mężczyzna)

2. DOŚWIADCZENIA Z PRZEMOCĄ W RODZINIE

Badanych przedstawicieli grup profesjonalistów – osób pierwszego kontaktu z przypadkami przemocy w rodzinie zapytano na wstępie o to, czy w okresie ostatnich 3 lat swojej pracy zawodowej mieli kontakt z poszczególnymi przypadkami przemocy w rodzinie (osobno pytano o przemoc psychiczną, ekonomiczną, fizyczną i seksualną), gdzie:

- ofiarą była kobieta
- ofiarą był mężczyzna
- sprawcą była kobieta
- sprawcą był mężczyzna

Celem pytania było pozyskanie informacji nie tylko o tym, czy kontakt taki miał w ogóle miejsce, ale też czy były to doświadczenia tylko jednorazowe, czy może powtarzające się – i jeśli tak, to z jaką częstotliwością – umiarkowaną (raz, dwa razy, kilka razy) czy dużą (wiele razy).

Oczywiście do badania rekrutowane były osoby, które z założenie miały mieć doświadczenia z przypadkami przemocy w rodzinie (co zwiększało prawdopodobieństwo wystąpienia liczniejszych kontaktów) – jednak porównanie uzyskanych wyników między poszczególnymi grupami profesjonalistów może rzucić nam dodatkowe światło, które grupy w większym stopniu, a które w mniejszym mają styczność z przypadkami przemocy w rodzinie i jeśli tak, to jakimi.

Ponadto porównanie wyników dotyczących płci ofiar i sprawców – w tym, zależnie od formy przemocy – pokazuje, z jakiego typu przypadkami, mają w swojej pracy zawodowej do czynienia najczęściej (tzn. które są im najczęściej zgłaszane). Rodzaj i natężenie tych kontaktów mogą z kolei przekładać się na inne kwestie – postawy, opinie i zachowania (np. podejmowanie działań, ich rodzaj działań, skuteczność itp.).

2.1. KONTAKT Z PRZEMOCĄ W RODZINIE – NIEZALEŻNIE OD FORMY PRZEMOCY

Przedstawiciele grup pierwszego kontaktu z przypadkami przemocy w rodzinie zdecydowanie najczęściej stykali się z przypadkami przemocy w rodzinie, w których ofiarami były kobiety i przypadkami, w których sprawcami przemocy byli mężczyźni – kontakty te były niemal powszechne – deklarowało je przynajmniej 90% przedstawicieli każdej grupy profesjonalistów. W porównaniu z pozostałymi grupami pierwszego kontaktu stosunkowo najmniej kontaktów z tego typu przypadkami mieli pracownicy ochrony zdrowia (kontakt z ofiarą-kobietą deklarowało 91%, a ze sprawcą-mężczyzną - 90%).

Rzadziej spotykano się z sytuacjami, w których ofiarą był mężczyzna (od 46% wśród pracowników socjalnych do 76% wśród Policjantów i 78% - wśród pracowników GKRPA), a także takimi, gdzie sprawcą była kobieta (od 57% wśród kuratorów i pracowników socjalnych oraz 58% - wśród pracowników ochrony zdrowia, po 78% - wśród Policjantów i 79% - wśród pracowników GKRPA).

Wśród przedstawicieli różnych grup profesjonalistów objętych badaniem najwięcej zawodowych kontaktów w ciągu ostatnich 3 lat z przypadkami przemocy w rodzinie mieli funkcjonariusze Policji (od 76%-78% w przypadku ofiar-mężczyzn i sprawców-kobiet do 100% w przypadku ofiar-kobiet sprawców mężczyzn) oraz pracownicy Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (od 78%-79% do 97%), natomiast stosunkowo najmniej – pracownicy ochrony zdrowia (najmniej – z ofiarami-mężczyznami: 49%, nieco więcej ze sprawcami-kobietami – 58%, a relatywnie najwięcej – ofiarami-kobietami i sprawcami-mężczyznami – 91%-90%). Pracownicy socjalni, podobnie jak kuratorzy, mieli więcej doświadczeń w tym zakresie niż pracownicy ochrony zdrowia, ale nieco mniej niż Policjanci i pracownicy GKRPA (w przypadku pracowników socjalnych było to od 46% do 99%, a wśród kuratorów – od 54% do 96%).

KONTAKT Z PRZYPADKIEM PRZEMOCY W RODZINIE (NIEZALEŻNIE OD FORMY PRZEMOCY), GDZIE:

	MIELI					NIE MIELI				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
ofiara jest <u>kobieta</u>	100	96	91	99	97	0	4	9	1	3
ofiara jest <u>mężczyzna</u>	76	54	49	46	78	24	46	51	54	22
sprawcą jest <u>kobieta</u>	78	57	58	57	79	22	43	42	43	21
sprawcą jest <u>mężczyzna</u>	100	95	90	99	97	0	5	10	1	3

Dane w proc.

P – Policjanci

K – kuratorzy

Z – pracownicy ochrony zdrowia

S – pracownicy socjalni; A – pracownicy Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Analizując uzyskane wyniki nie tylko pod kątem wystąpienia – lub nie – doświadczeń z poszczególnymi przypadkami przemocy w rodzinie, ale także ich nasycenia, można zauważyć, że większość profesjonalistów miała przeważnie nie jednorazowe, ale wielokrotne doświadczenia z sytuacjami, o które pytano. Zdecydowanie najwięcej – Policjanci oraz pracownicy Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pracownicy ochrony zdrowia nieco częściej niż pozostali mówili o braku kontaktów lub – podobnie jak kuratorzy – niewielu kontaktach. Z kolei pracownicy socjalni wyraźnie częściej niż pracownicy ochrony zdrowia mówili o kontaktach wielokrotnych; natężenie tych kontaktów było jednak mniejsze niż w przypadku pracowników GKRPA i Policjantów.

Każdy lub prawie każdy (co najmniej 90%) spośród badanych Policjantów, pracowników GKRPA i pracowników socjalnych miał wielokrotne kontakty z przypadkiem przemocy w rodzinie, gdzie ofiarą była kobieta lub takie, gdzie sprawcą był mężczyzna. Wśród Policjantów i pracowników GKRPA najwięcej było też – w porównaniu z pozostałymi grupami profesjonalistów – wielokrotnych kontaktów z przypadkami, gdzie ofiarą przemocy w rodzinie był mężczyzna (odpowiednio 40% i 47%) i takimi, gdzie sprawcą była kobieta (41% do 42%). W przypadku przedstawicieli pozostałych grup profesjonalistów wielokrotne kontakty z przypadkami przemocy w rodzinie, gdzie ofiarą był mężczyzna i przypadkami przemocy w rodzinie, gdzie sprawcą była kobieta deklarowała każdorazowo nie mniej niż jedna piąta badanych (kuratorzy: 27% i 24%, pracownicy ochrony zdrowia – 26% i 33%, a pracownicy socjalni: 22% do 29%).

KONTAKT Z PRZYPADKAMI PRZEMOCY W RODZINIE – W ZALEŻNOŚCI OD PŁCI SPRAWCY I PŁCI OFIARY

	NIEWIELE					WIELE					BRAK				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
Kontakt z przypadkiem przemocy w rodzinie, gdzie ofiarą jest <u>kobieta</u>	0	18	22	8	4	100	78	69	91	93	0	4	9	1	3
Kontakt z przypadkiem przemocy w rodzinie, gdzie ofiarą jest <u>mężczyzna</u>	36	27	23	24	31	40	27	26	22	47	24	46	51	54	22
Kontakt z przypadkiem przemocy w rodzinie, gdzie sprawcą jest <u>kobieta</u>	37	33	25	28	37	41	24	33	29	42	22	43	42	43	21
Kontakt z przypadkiem przemocy w rodzinie, gdzie sprawcą jest <u>mężczyzna</u>	0	17	19	9	3	100	78	72	90	94	0	5	9	1	3

Dane w proc.

P – Policjanci

K – kuratorzy

Z – pracownicy ochrony zdrowia

S – pracownicy socjalni

A – pracownicy Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2.2. KONTAKT Z PRZEMOCĄ PSYCHICZNĄ W RODZINIE

Zdecydowana większość badanych profesjonalistów w ciągu ostatnich 3 lat swojej pracy zawodowej **przynajmniej raz** zetknęła się z przypadkiem przemocy psychicznej w rodzinie, gdzie ofiarą była kobieta (od 80% wśród pracowników ochrony zdrowia do 99% - wśród Policjantów) lub takim, gdzie sprawcą przemocy psychicznej był mężczyzna (od 82% wśród pracowników ochrony zdrowia do 99% - wśród Policjantów).

Siedmiu na dziesięciu badanych Policjantów oraz pracowników GKRPA potwierdzało także, że w ciągu ostatnich 3 lat zetknęli się z przypadkiem przemocy w rodzinie, gdzie ofiarą był mężczyzna lub takim, gdzie sprawcą była kobieta. Z przypadkami takimi do czynienia miała w ciągu ostatnich 3 lat zawodowej mniejsza liczba pracowników socjalnych, kuratorów i pracowników ochrony zdrowia (od 40% do 45% - osób, które zetknęły się z ofiarą-mężczyzną i od 48% do 53% osób, które zetknęły się ze sprawcą-kobietą). Te dwie ostatnie sytuacje zdarzały się wszystkim badanych przedstawicielom profesjonalistów rzadziej niż przypadki przemocy w rodzinie, gdzie ofiarą była kobieta lub sprawcą był mężczyzna.

Zdecydowana większość kontaktów z przypadkami przemocy psychicznej w rodzinie, gdzie sprawcą był mężczyzna lub takimi, gdzie ofiarą była kobieta to sytuacje z którymi Policjanci mieli do czynienia **wielokrotnie**. Również ponad połowa badanych pracowników Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wielokrotnie w ciągu ostatnich 3 lat stykała się z sytuacjami przemocy psychicznej w rodzinie, gdzie ofiarą była kobieta lub sprawcą był mężczyzna. W pozostałych grupach profesjonalistów o wielokrotności kontaktów z tego typu przypadkami wspominało już znacznie mniej osób (wśród pracowników ochrony zdrowia: 20%-22%, pracowników socjalnych: 28%-35%, a kuratorów: 32%-38%).

We wszystkich analizowanych grupach profesjonalistów osoby, które wielokrotnie miały do czynienia z przypadkami przemocy psychicznej w rodzinie, gdzie ofiarą był mężczyzna lub sprawcą była kobieta stanowiły niewielki odsetek (największy odsetek, to 12% wśród pracowników GKRPA wskazujących na kontakt z kobietą-sprawcą przemocy psychicznej).

CZY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT, W SWOJEJ PRACY ZAWODOWEJ SPOTKAŁ(A) SIĘ PAN(I) Z RODZINĄ, O KTÓREJ WIEDZIAŁ(A)BY PAN(I) ŻE DOCHODZI W NIEJ – LUB MIAŁ(A) PAN(I) PODEJRZENIA ŻE MOŻE DOCHODZIĆ W NIEJ – DO PRZEMOCY **PSYCHICZNEJ (TZN. NP.: PONIŻANIE, ZASTRASZANIE, GROŻENIE, IZOLOWANIE, SZANTAŻOWANIE, WYZWISKA, ITP.), A:**

	TAK, RAZ					TAK, DWA RAZY					TAK, KILKA RAZY					TAK, WIELE RAZY					NIE				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest <u>kobieta</u>	1	8	8	8	4	3	7	15	11	3	32	38	37	48	35	63	32	20	28	53	1	15	20	5	5
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest <u>mężczyzna</u>	30	15	12	14	19	9	10	6	8	12	25	19	15	19	31	7	1	7	1	9	29	55	60	58	29
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest <u>kobieta</u>	28	22	17	22	19	10	12	6	8	16	27	15	17	21	26	7	3	8	2	12	28	48	52	47	27
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest <u>mężczyzna</u>	1	9	7	6	1	0	7	9	6	4	23	32	44	49	33	75	38	22	35	57	1	14	18	4	5

Dane w proc.

P – Policjanci

K – kuratorzy

Z – pracownicy ochrony zdrowia

S – pracownicy socjalni

A – pracownicy Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PRZEMOC PSYCHICZNA									
	TAK, RAZ	TAK, DWA RAZY	TAK, KILKA RAZY	TAK, WIELE RAZY	NIE	1-2	Co najmniej kilka (3-4)	Co najwyżej kilka razy(1-3)	TAK (1,2,3,4)
<u>POLICJA</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest kobieta	1	3	32	63	1	4	95	36	99
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest mężczyzna	30	9	25	7	29	39	32	64	71
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest kobieta	28	10	27	7	28	38	34	65	72
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest mężczyzna	1	0	23	75	1	1	98	24	99
<u>KURATORZY</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest kobieta	8	7	38	32	15	15	70	53	85
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest mężczyzna	15	10	19	1	55	25	20	44	45
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest kobieta	22	12	15	3	48	34	18	49	52
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest mężczyzna	9	7	32	38	14	16	70	48	86
<u>SŁU ŻBA ZDROWIA</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest kobieta	8	15	37	20	20	23	57	60	80
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest mężczyzna	12	6	15	7	60	18	22	33	40
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest kobieta	17	6	17	8	52	23	25	40	48
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest mężczyzna	7	9	44	22	18	16	66	60	82

PRZEMOC PSYCHICZNA									
	TAK, RAZ	TAK, DWA RAZY	TAK, KILKA RAZY	TAK, WIELE RAZY	NIE	1-2	Co najmniej kilka (3-4)	Co najwyżej kilka razy(1-3)	TAK (1,2,3,4)
PRACOWNICY SOCJALNI									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest kobieta	8	11	48	28	5	19	76	67	95
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest mężczyzna	14	8	19	1	58	22	20	41	42
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest kobieta	22	8	21	2	47	30	23	51	53
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest mężczyzna	6	6	49	35	4	12	84	61	96
GKRPA									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest kobieta	4	3	35	53	5	7	88	42	95
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy psychicznej w rodzinie jest mężczyzna	19	12	31	9	29	31	40	62	71
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest kobieta	19	16	26	12	27	35	38	61	73
sprawcą przemocy psychicznej w rodzinie jest mężczyzna	1	4	33	57	5	5	90	38	95

2.3. KONTAKT Z PRZEMOCĄ EKONOMICZNĄ W RODZINIE

Doświadczenie profesjonalistów z przypadkami przemocy ekonomicznej – jeśli porównywać je z przemocą psychiczną – jest już mniejsze.

Co prawda większość z nich spotkała się w swojej pracy zawodowej z przypadkami przemocy ekonomicznej, gdzie ofiarą była kobieta lub sprawcą był mężczyzna (82%-81% - w przypadku Policjantów, 79%-82% - w przypadku pracowników GKRPA, 74%-77% - w przypadku pracowników socjalnych i po 72% - w przypadku kuratorów), jednak wśród pracowników ochrony zdrowia doświadczenia z najczęstszymi przypadkami przemocy ekonomicznej w rodzinie (tzn. ofiara – kobieta, sprawca – mężczyzna) nie były już aż tak duże (45%-46%). Jeszcze mniejsze są doświadczenia z pozostałymi przypadkami przemocy ekonomicznej w rodzinie tzn. gdzie ofiarą jest mężczyzna i gdzie sprawcą jest kobieta – dotyczy to nie tylko pracowników ochrony zdrowia, ale i pozostałych grup profesjonalistów (posiadanie takiego doświadczenia deklarowało od 17% do 36% badanych profesjonalistów).

Zważywszy na rzadsze – w porównaniu z przemocą psychiczną – kontakty z poszczególnymi przypadkami przemocy ekonomicznej, nie dziwi, że wielokrotna styczność z tego typu sytuacjami (nie tylko wtedy, gdy ofiarą przemocy jest mężczyzna lub sprawcą przemocy jest kobieta, ale także wtedy, gdy chodzi o sytuacje najczęstsze, tzn. gdy ofiarą jest kobieta, a sprawcą – mężczyzna), jest stosunkowo rzadko spotykana wśród profesjonalistów. Najliczniej kontakty takie zgłaszali pracownicy GKRPA 34% - gdy sprawcą przemocy ekonomicznej był mężczyzna; ale już – dla porównania – żaden z badanych pracowników socjalnych i pracowników GKRPA nie zgłaszał wielokrotnych kontaktów z przypadkami przemocy ekonomicznej, w których sprawcą byłaby kobieta. Jeśli już, to najczęściej mówiono o co najwyżej kilkukrotnych sytuacjach (odnośnie każdego spośród poszczególnych przypadków, o które pytano).

CZY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT, W SWOJEJ PRACY ZAWODOWEJ SPOTKAŁ(A) SIĘ PAN(I) Z RODZINĄ, O KTÓREJ WIEDZIAŁ(A)BY PAN(I) ŻE DOCHODZI W NIEJ – LUB MIAŁ(A) PAN(I) PODEJRZENIA ŻE MOŻE DOCHODZIĆ W NIEJ – DO PRZEMOCY EKONOMICZNEJ (TZN. NP.: KONTROLOWANIE WSZYSTKICH WYDATKÓW, ZABIERANIE ZAROBIONYCH PIENIĘDZY, NISZCZENIE RZECZY, ITP.), A:

	TAK, RAZ					TAK, DWA RAZY					TAK, KILKA RAZY					TAK, WIELE RAZY					NIE				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy ekonomicznej w rodzinie jest <u>kobieta</u>	12	15	12	18	6	12	9	4	11	6	45	34	19	35	38	13	14	10	10	29	18	28	55	26	21
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy ekonomicznej w rodzinie jest <u>mężczyzna</u>	5	9	4	9	6	2	5	2	1	5	15	5	9	6	19	4	2	2	2	1	74	79	83	82	69
sprawcą przemocy ekonomicznej w rodzinie jest <u>kobieta</u>	10	10	7	8	8	4	6	3	3	9	19	5	8	9	19	1	2	2	0	0	66	77	80	80	64
sprawcą przemocy ekonomicznej w rodzinie jest <u>mężczyzna</u>	11	13	12	18	7	10	6	6	9	4	42	38	15	36	37	18	15	13	14	34	19	28	54	23	18

Dane w proc.

P – Policjanci

K – kuratorzy

Z – pracownicy ochrony zdrowia

S – pracownicy socjalni

A – pracownicy Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PRZEMOC EKONOMICZNA									
	TAK, RAZ	TAK, DWA RAZY	TAK, KILKA RAZY	TAK, WIELE RAZY	NIE	1-2	Co najmniej kilka (3-4)	Co najwyżej kilka razy(1-3)	TAK (1,2,3,4)
<u>POLICJA</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy ekonomicznej w rodzinie jest kobieta	12	12	45	13	18	24	58	69	82
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy ekonomicznej w rodzinie jest mężczyzna	5	2	15	4	74	7	19	22	26
sprawcą przemocy ekonomicznej w rodzinie jest kobieta	10	4	19	1	66	14	20	33	34
sprawcą przemocy ekonomicznej w rodzinie jest mężczyzna	11	10	42	18	19	21	60	63	81
<u>KURATORZY</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy ekonomicznej w rodzinie jest kobieta	15	9	34	14	28	24	48	58	72
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy ekonomicznej w rodzinie jest mężczyzna	9	5	5	2	79	14	7	19	21
sprawcą przemocy ekonomicznej w rodzinie jest kobieta	10	6	5	2	77	16	7	21	23
sprawcą przemocy ekonomicznej w rodzinie jest mężczyzna	13	6	38	15	28	19	53	57	72
<u>SŁUŻBA ZDROWIA</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy ekonomicznej w rodzinie jest kobieta	12	4	19	10	55	16	29	35	45
ofiara (lub jedną z ofiar) ekonomicznej psychicznej w rodzinie jest mężczyzna	4	2	9	2	83	6	11	15	17
sprawcą przemocy ekonomicznej w rodzinie jest kobieta	7	3	8	2	80	10	10	18	20
sprawcą przemocy ekonomicznej w rodzinie jest mężczyzna	12	6	15	13	54	18	28	33	46

PRZEMOC EKONOMICZNA									
	TAK, RAZ	TAK, DWA RAZY	TAK, KILKA RAZY	TAK, WIELE RAZY	NIE	1-2	Co najmniej kilka (3-4)	Co najwyżej kilka razy(1-3)	TAK (1,2,3,4)
<u>PRACOWNICY SOCJALNI</u>									
<u>ofiara</u> (lub jedną z ofiar) przemocy ekonomicznej w rodzinie jest kobieta	18	11	35	10	26	29	45	64	74
<u>ofiara</u> (lub jedną z ofiar) przemocy ekonomicznej w rodzinie jest mężczyzna	9	1	6	2	82	10	8	16	18
<u>sprawcą</u> przemocy ekonomicznej w rodzinie jest kobieta	8	3	9	0	80	11	9	20	20
<u>sprawcą</u> przemocy ekonomicznej w rodzinie jest mężczyzna	18	9	36	14	23	27	50	63	77
<u>GKRPA</u>									
<u>ofiara</u> (lub jedną z ofiar) przemocy ekonomicznej w rodzinie jest kobieta	6	6	38	29	21	12	67	50	79
<u>ofiara</u> (lub jedną z ofiar) przemocy ekonomicznej w rodzinie jest mężczyzna	6	5	19	1	69	11	20	30	31
<u>sprawcą</u> przemocy ekonomicznej w rodzinie jest kobieta	8	9	19	0	64	17	19	36	36
<u>sprawcą</u> przemocy ekonomicznej w rodzinie jest mężczyzna	7	4	37	34	18	11	71	48	82

2.4. KONTAKT Z PRZEMOCĄ FIZYCZNĄ W RODZINIE

Badani profesjonaliści niemal zgodnie potwierdzali, że w ciągu ostatnich 3 lat swojej pracy zawodowej **przynajmniej raz** zdarzyło się im mieć kontakt z przypadkiem przemocy fizycznej – najczęściej takim, gdzie ofiarą była kobieta (od 77% wśród pracowników ochrony zdrowia, przez 88% - wśród kuratorów i 94%-97% wśród pracowników socjalnych i GKRPA do 100% - wśród Policjantów) lub sprawcą był mężczyzna (od 79% wśród pracowników ochrony zdrowia, przez 89% wśród kuratorów, po 95-96-99% wśród pracowników GKRPA, pracowników socjalnych i Policjantów).

Mniej więcej dwa razy rzadziej zdarzały się kontakty z przypadkami przemocy fizycznej w rodzinie, gdzie ofiarą byłby mężczyzna lub sprawcą – kobieta. Z sytuacją, gdzie ofiarą przemocy fizycznej był mężczyzna do czynienia miało od 26% pracowników socjalnych, przez 32% pracowników ochrony zdrowia, 40% - kuratorów, po 54% - Policjantów i 59% - pracowników GKRPA. Z kolei z kobietą jako sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie przynajmniej raz do czynienia miało od 35% pracowników socjalnych, przez 41% - kuratorów i pracowników ochrony zdrowia, po 51% - Policjantów i 59% - pracowników GKRPA.

Wielokrotny kontakt z przypadkami przemocy fizycznej w rodzinie, gdzie ofiarą byłaby kobieta lub sprawcą byłby mężczyzna najczęściej mieli Policjanci (o wielokrotnych kontaktach mówiło odpowiednio 63% i 69% spośród nich). Również niemal połowa badanych pracowników GKRPA deklarowała, że w ciągu ostatnich 3 lat pracy zawodowej wielokrotnie mieli kontakt z tego typu sytuacjami (odpowiednio: 46% i 55%). Najrzadziej o wielokrotnym kontakcie z przypadkami przemocy fizycznej, gdzie ofiarą byłaby kobieta a sprawcą byłby mężczyzna mówili pracownicy ochrony zdrowia (16% i 20%); częściej już – ale rzadziej niż badani Policjanci i pracownicy GKRPA – z sytuacjami takimi mieli do czynienia pracownicy socjalni oraz kuratorzy (odpowiednio 28% i 27% oraz 32% i 32%).

Poza Policjantami i pracownikami GKRPA, przedstawiciele pozostałych badanych grup najczęściej wskazywali na kilkukrotne doświadczenia z przypadkami przemocy fizycznej, gdzie ofiarą byłaby kobieta lub takimi gdzie sprawcą byłby mężczyzna.

Doświadczenia z przypadkami przemocy fizycznej w rodzinie, gdzie ofiarą byłby mężczyzna lub sprawcą byłaby kobieta mówią przeważnie o co najwyżej kilkukrotnych kontaktach – sytuacja takie spotykali w swojej pracy zawodowej najczęściej Policjanci i pracownicy GKRPA.

CZY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT, W SWOJEJ PRACY ZAWODOWEJ SPOTKAŁ(A) SIĘ PAN(I) Z RODZINĄ, O KTÓREJ WIEDZIAŁ(A)BY PAN(I) ŻE DOCHODZI W NIEJ – LUB MIAŁ(A) PAN(I) PODEJRZENIA ŻE MOŻE DOCHODZIĆ W NIEJ – DO PRZEMOCY FIZYCZNEJ, A:

	TAK, RAZ					TAK, DWA RAZY					TAK, KILKA RAZY					TAK, WIELE RAZY					NIE				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest <u>kobieta</u>	3	13	17	11	4	2	1	10	5	5	32	42	34	53	39	63	32	16	28	46	0	12	23	3	6
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest <u>mężczyzna</u>	17	22	12	13	19	13	9	4	5	17	18	9	14	6	20	6	0	2	2	3	46	60	68	74	41
<u>sprawca</u> przemocy fizycznej w rodzinie jest <u>kobieta</u>	20	25	16	18	18	9	8	5	6	17	20	7	15	6	21	2	1	5	5	3	49	59	59	65	41
<u>sprawca</u> przemocy fizycznej w rodzinie jest <u>mężczyzna</u>	0	14	14	11	2	1	2	11	5	3	29	41	34	53	35	69	32	20	27	55	1	11	21	4	5

Dane w proc.

P – Policjanci

K – kuratorzy

Z – pracownicy ochrony zdrowia

S – pracownicy socjalni

A – pracownicy Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PRZEMOC FIZYCZNA									
	TAK, RAZ	TAK, DWA RAZY	TAK, KILKA RAZY	TAK, WIELE RAZY	NIE	1-2	Co najmniej kilka (3-4)	Co najwyżej kilka razy(1-3)	TAK (1,2,3,4)
<u>POLICJA</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest kobieta	3	2	32	63	0	5	95	37	100
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest mężczyzna	17	13	18	6	46	30	24	48	54
sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie jest kobieta	20	9	20	2	49	29	22	49	51
sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie jest mężczyzna	0	1	29	69	1	1	98	30	99
<u>KURATORZY</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest kobieta	13	1	42	32	12	14	74	56	88
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest mężczyzna	22	9	9	0	60	31	9	40	40
sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie jest kobieta	25	8	7	1	59	33	8	40	41
sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie jest mężczyzna	14	2	41	32	11	16	73	57	89
<u>SŁUŻBA ZDROWIA</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest kobieta	17	10	34	16	23	27	50	61	77
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest mężczyzna	12	4	14	2	68	16	16	30	32
sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie jest kobieta	16	5	15	5	59	21	20	36	41
sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie jest mężczyzna	14	11	34	20	21	25	54	59	79

PRZEMOC FIZYCZNA									
	TAK, RAZ	TAK, DWA RAZY	TAK, KILKA RAZY	TAK, WIELE RAZY	NIE	1-2	Co najmniej kilka (3-4)	Co najwyżej kilka razy(1-3)	TAK (1,2,3,4)
<u>PRACOWNICY SOCJALNI</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest kobieta	11	5	53	28	3	17	81	69	97
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest mężczyzna	13	5	6	2	74	18	8	24	26
sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie jest kobieta	18	6	6	5	65	24	11	30	35
sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie jest mężczyzna	11	5	53	27	4	16	80	69	96
<u>GKRPA</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest kobieta	4	5	39	46	6	9	85	48	94
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy fizycznej w rodzinie jest mężczyzna	19	17	20	3	41	36	23	56	59
sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie jest kobieta	18	17	21	3	41	35	24	56	59
sprawcą przemocy fizycznej w rodzinie jest mężczyzna	2	3	35	55	5	5	90	40	95

2.5. KONTAKT Z PRZEMOCĄ SEKSUALNĄ W RODZINIE

Kontakt z przypadkami przemocy seksualnej w rodzinie – zwłaszcza wtedy, gdy ofiarą byłby mężczyzna lub sprawcą byłaby kobieta – nie jest częsty. Z dwoma ostatnimi sytuacjami spotkali się w swojej pracy zawodowej nieliczni badani profesjonaliści – 2%-3% Policjantów, po 3% kuratorów, 5%-6% pracowników socjalnych, 6%-7% pracowników GKRPA, a najwięcej (inaczej niż w większości pozostałych sytuacji, gdy przedstawiciele tej grupy zgłaszali kontakty najrzadsze) – pracownicy ochrony zdrowia (6% - w przypadku ofiar-mężczyzn i 10% - w przypadku sprawców-kobiet).

Znacznie częściej badani profesjonaliści mieli kontakt z przypadkami przemocy w rodzinie, gdzie ofiarą przemocy seksualnej była kobieta lub sprawcą przemocy seksualnej był mężczyzna – co ciekawe, tym razem pracownicy ochrony zdrowia rzadziej niż przedstawiciele pozostałych grup profesjonalistów zgłaszali kontakt z takimi przypadkami³. O kontaktach z przypadkami przemocy seksualnej w rodzinie, gdzie ofiarą byłaby kobieta lub gdzie sprawcą byłby mężczyzna mówiła niemal połowa Policjantów (odpowiednio: 49% i 48%), pracowników GKRPA (47% i 48%), kuratorów (46% i 45%) oraz pracowników socjalnych (43% i 45%), gdy tymczasem wśród przedstawicieli ochrony zdrowia było to niespełna dwie piąte (odpowiednio: 37% i 35%).

Wśród osób, które miały kontakt z przypadkami przemocy seksualnej w rodzinie tylko nieliczni mówili, że z sytuacjami takimi stykali się wielokrotnie. Najczęściej mówiono, że miało to miejsce w ciągu ostatnich 3 lat raz – dwa razy, a co najwyżej – kilkakrotnie.

³ Korzystanie z pomocy pracownika ochrony zdrowia ma jednak zupełnie inny charakter niż korzystanie z pomocy pozostałych grup profesjonalistów – w pierwszym przypadku kontakt dotyczy ratowania życia i zdrowia, natomiast we wszystkich pozostałych – z oficjalnym zawiadomieniem (*np. o przestępstwie*), zgłoszeniem problemu (*np. leczenie odwykowe*) – nadaniem problemowi formalnej drogi (*pomoc z instytucji pomocy społecznej, monitorowanie przez kuratora*), a więc nazwaniem swojego problemu, ujawnieniem go przedstawicielom instytucji i skierowaniem go na drogę formalną.

CZY W CIĄGU OSTATNICH 3 LAT, W SWOJEJ PRACY ZAWODOWEJ SPOTKAŁ(A) SIĘ PAN(I) Z RODZINĄ, O KTÓREJ WIEDZIAŁ(A)BY PAN(I) ŻE DOCHODZI W NIEJ – LUB MIAŁ(A) PAN(I) PODEJRZENIA ŻE MOŻE DOCHODZIĆ W NIEJ – DO PRZEMOCY SEKSUALNEJ, A:

	TAK, RAZ					TAK, DWA RAZY					TAK, KILKA RAZY					TAK, WIELE RAZY					NIE				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest <u>kobieta</u>	23	21	13	17	12	11	7	6	9	8	15	18	13	15	19	0	0	5	2	8	51	54	63	57	53
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest <u>mężczyzna</u>	0	3	1	3	3	2	0	2	1	2	0	0	2	1	1	0	0	1	0	0	98	97	94	95	94
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest <u>kobieta</u>	0	3	6	4	4	2	0	2	0	1	1	0	2	2	2	0	0	0	0	0	97	97	90	94	93
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest <u>mężczyzna</u>	24	19	14	18	11	11	8	4	10	8	13	16	11	12	15	0	2	6	5	14	52	55	65	55	52

Dane w proc.

P – Policjanci

K – kuratorzy

Z – pracownicy ochrony zdrowia

S – pracownicy socjalni

A – pracownicy Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PRZEMOC SEKSUALNA									
	TAK, RAZ	TAK, DWA RAZY	TAK, KILKA RAZY	TAK, WIELE RAZY	NIE	1-2	Co najmniej kilka (3-4)	Co najwyżej kilka razy(1-3)	TAK (1,2,3,4)
<u>POLICJA</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest kobieta	23	11	15	0	51	34	15	49	49
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest mężczyzna	0	2	0	0	98	2	0	2	2
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest kobieta	0	2	1	0	97	2	1	3	3
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest mężczyzna	24	11	13	0	52	35	13	48	48
<u>KURATORZY</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest kobieta	21	7	18	0	54	28	18	46	46
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest mężczyzna	3	0	0	0	97	3	0	3	3
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest kobieta	3	0	0	0	97	3	0	3	3
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest mężczyzna	19	8	16	2	55	27	18	43	45
<u>SŁUŻBA ZDROWIA</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest kobieta	13	6	13	5	63	19	18	32	37
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest mężczyzna	1	2	2	1	94	3	3	5	6
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest kobieta	6	2	2	0	90	8	2	10	10
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest mężczyzna	14	4	11	6	65	18	17	29	35

PRZEMOC SEKSUALNA									
	TAK, RAZ	TAK, DWA RAZY	TAK, KILKA RAZY	TAK, WIELE RAZY	NIE	1-2	Co najmniej kilka (3-4)	Co najwyżej kilka razy(1-3)	TAK (1,2,3,4)
<u>PRACOWNICY SOCJALNI</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest kobieta	17	9	15	2	57	26	17	41	43
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest mężczyzna	3	1	1	0	95	4	1	5	5
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest kobieta	4	0	2	0	94	4	2	6	6
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest mężczyzna	18	10	12	5	55	28	17	40	45
<u>GKRPA</u>									
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest kobieta	12	8	19	8	53	20	27	39	47
ofiara (lub jedną z ofiar) przemocy seksualnej w rodzinie jest mężczyzna	3	2	1	0	94	5	1	6	6
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest kobieta	4	1	2	0	93	5	2	7	7
sprawcą przemocy seksualnej w rodzinie jest mężczyzna	11	8	15	14	52	19	29	34	48

3. PRZEMOC W RODZINIE WOBEC Kobiet A WOBEC MĘŻCZYŹN – PEWNOŚĆ I PODEJRZENIA

Wszystkie osoby, które zadeklarowały, że miały kontakt z przypadkiem przemocy psychicznej w rodzinie, gdzie ofiarą przemocy była kobieta poproszono o przypomnienie sobie ostatniej takiej sytuacji, z którą się spotkali w swojej pracy zawodowej – gdy mieli choćby przypuszczenie, że zdarzenie takie miało lub mogło mieć miejsce.

Po zadaniu kilku kolejnych pytań dotyczących tego zdarzenia, proszono następnie – osoby, które zadeklarowały, że miały kontakt z przypadkiem przemocy psychicznej w rodzinie, gdzie ofiarą przemocy był mężczyzna – o przypomnienie sobie ostatniej takiej sytuacji, z którą się spotkali w swojej pracy zawodowej – gdy mieli choćby przypuszczenie, że zdarzenie takie miało lub mogło mieć miejsce.

Analogiczne pytania zadawano następnie w odniesieniu do przemocy ekonomicznej, fizycznej i seksualnej – odpowiednio tym spośród uczestniczących w badaniu profesjonalistów, którzy uprzednio zadeklarowali choćby jednorazowy kontakt z sytuacją przemocy w rodzinie, gdzie ofiarą była kobieta, a następnie – gdzie ofiarą był mężczyzna danej formy przemocy w rodzinie.

Za każdym razem, gdy pytano o ostatnie zdarzenie, w którym **ofiarą był mężczyzna** – niezależnie jakiej formy przemocy dotyczyło pytanie i która grupa zawodowa profesjonalistów się wypowiadała – **zdecydowanie dominowały deklaracje dotyczące wyłącznie niepotwierdzonych przypuszczeń czy przemoc miała miejsce**. Odsetek osób wskazujących na przypuszczenia każdorazowo wynosił nie mniej niż 60%. Największe odsetki wskazujące na pewność, że ofiarą był mężczyzna wynosiły: 35% (pracownicy GKRPA odnoszący się do sytuacji przemocy psychicznej w rodzinie), 36% (pracownicy ochrony zdrowia charakteryzujący ostatnie zdarzenie dt. przemocy fizycznej w rodzinie wobec mężczyzny) i 38% (kuratorzy opisujący sytuację przemocy ekonomicznej).

Uzyskane wyniki wyraźnie pokazują, że w przypadku przemocy w rodzinie wobec kobiet **docierające informacje przeważnie są potwierdzone**. O pewności, że przemoc miała miejsce

najczęściej mówiono w kontekście przemocy fizycznej, rzadziej – psychicznej, czy ekonomicznej. Wyjątek dotyczył przemocy seksualnej w rodzinie – w tej sytuacji większość pytanym profesjonalistom najczęściej mówiła, że dysponowała tylko podejrzeniami, że doszło do przemocy seksualnej wobec kobiety. W porównaniu z przedstawicielami pozostałych służb o wyłącznie niepotwierdzonych, niepopartych żadnymi dowodami podejrzeniach częściej mówili też Policjanci i pracownicy ochrony zdrowia opisujący ostatni kontakt z przypadkiem przemocy psychicznej i ekonomicznej w rodzinie, gdzie ofiarą była kobieta (w pozostałych przypadkach większość profesjonalistom mówiła o pewności).

Generalnie, najwięcej wątpliwości profesjonalistom budziły przypadki przemocy seksualnej – w tej sytuacji respondenci najczęściej mówili tylko o podejrzeniach.

W porównaniu z pozostałymi grupami zawodowymi pierwszego kontaktu z przypadkami przemocy w rodzinie najwięcej pewności czy doszło do przemocy mieli kuratorzy.

Z kolei najwięcej niepotwierdzonych przypadków mieli Policjanci i pracownicy ochrony zdrowia.

CZY WTEDY MIAŁ(A) PAN(I) PEWNOŚĆ, CZY TYLKO PODEJRZENIE, ŻE W RODZINIE TEJ MOŻE DOCHODZIĆ – DO PRZEMOCY WOBEC....					
<i>(w nawiasach przy poszczególnych grupach profesjonalistów podano informację o liczbach osób, które odpowiadały na te pytania – litera „K”- pytanie dotyczyło ofiary-kobiety, litera „M” - pytanie dotyczyło ofiary-mężczyzny – ZASADĘ TĘ ZASTOSOWANO W NIEKTÓRYCH KOLEJNYCH TABELACH</i>		miałem(am) pewność		miałem(am) tylko podejrzenia	
		KOBIETY	MĘŻCZYZNY	KOBIETY	MĘŻCZYZNY
PSYCHICZNA	POLICJANCI (K=99; M=70)	45	24	55	76
	KURATORZY (K=85; M=45)	72	30	28	70
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=80; M=40)	36	31	64	69
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=95; M=42)	66	25	34	75
	PRACOWNICY GKRPA (K=96; M=72)	55	35	45	65
EKONOMICZNA	POLICJANCI (K=82; M=26)	35	8	65	92
	KURATORZY (K=72; M=21)	64	38	36	62
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=45; M=17)	26	17	74	83
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=74; M=18)	58	18	42	82
	PRACOWNICY GKRPA (K=80; M=32)	56	22	44	78
FIZYCZNA	POLICJANCI (K=100; M=54)	59	17	41	83
	KURATORZY (K=88; M=40)	82	33	18	67
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=77; M=32)	72	36	28	64
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=97; M=26)	77	27	23	73
	PRACOWNICY GKRPA (K=95; M=59)	75	27	25	73
SEKSUALNA	POLICJANCI (K=49; M=2)	25	0	75	100
	KURATORZY (K=46; M=3)	34	0	66	100
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=37; M=6)	30	0	70	100
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=43; M=5)	33	0	67	100
	PRACOWNICY GKRPA (K=48; M=6)	31	0	69	100

Dane w proc.

W tabeli wyboldowane zostały odpowiedzi, które uzyskały co najmniej 50% wskazań

4. PRZEMOC W RODZINIE WOBEC Kobiet A WOBEC MĘŻCZYŹN – MOMENT OSTATNIEGO KONTAKTU

Większość respondentów, którzy zetknęli się w ciągu ostatnich 3 lat z poszczególnymi przypadkami przemocy w rodzinie (w zależności od płci ofiary i formy przemocy, której została poddana) mówiła, że **zdarzenia te miały miejsce jeszcze przed wejściem w życie nowelizacji** ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie obowiązującej od dnia 1 sierpnia 2010 r.

Wyjątek stanowiła tu tylko grupa uczestniczących w badaniu Policjantów, opisujących ostatnie zdarzenie, w którym ofiarą była kobieta, a sprawca stosował przemoc psychiczną (64% badanych stwierdziło, że miało to miejsce, gdy już obowiązywały nowe przepisy). Również w przypadku przemocy fizycznej, której ofiarą była kobieta większość ostatnich zdarzeń – omawianych przez Policjantów – pojawiała się w dniu – lub po – 1 sierpnia 2010 r. (tzn. nie dawniej niż w ciągu 4 miesięcy poprzedzających badanie).

W przypadku przemocy w rodzinie, gdzie ofiarą był mężczyzna, w żadnej z grup respondentów, deklaracje dotyczące zdarzenia z okresu obowiązywania nowych przepisów nie stanowiły większości. W tylko kilku przypadkach respondenci – częściej niż w analogicznej sytuacji, gdy ofiarą była kobieta – informowali o terminie zdarzenia z okresu obowiązywania nowych przepisów (pracownicy ochrony zdrowia odnosząc się do przemocy psychicznej – 14% do 13%, oraz przemocy fizycznej – 28% do 19%, pracownicy GKRPA – odnosząc się do przypadku przemocy ekonomicznej – 35% do 20% oraz seksualnej – 30% do 10%, a także kuratorzy – omawiając zdarzenie dt. przemocy ekonomicznej – 28% do 26% i pracownicy socjalni – zdarzenie dt. przemocy fizycznej – 30% do 27%). Trzeba jednak pamiętać, że nawet w tych przypadkach omawiane sytuacje dotyczyły zdarzeń, w których kobiety były ofiarami przemocy w rodzinie częściej niż mężczyźni.

Porównując deklaracje dotyczące poszczególnych form przemocy, można zauważyć, że najodleglejsze w czasie były zdarzenia dotyczące przemocy seksualnej – uogólniając, częściej niż w przypadku kontaktów z pozostałymi formami przemocy w rodzinie mówiono tu, że ostatnie tego typu zdarzenie miało miejsce jeszcze w czasie, gdy obowiązywały poprzednie przepisy.

KIEDY TO MNIEJ WIĘCEJ BYŁO?
... GDY MIAŁ(A) PAN(I) KONTAKT Z OSTATNIM PRZYPADKIEM PRZEMOCY W RODZINIE, W KTÓRYM OFIARĄ BYŁ / BYŁA... :

		gdy już obowiązywały nowe przepisy wprowadzone nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie		gdy jeszcze obowiązywały stare przepisy		trudno powiedzieć	
		KOBIETA	MĘŻCZYZNA	KOBIETA	MĘŻCZYZNA	KOBIETA	MĘŻCZYZNA
PSYCHICZNEJ	POLICJANCI (K=99; M=70)	64	10	35	88	1	2
	KURATORZY (K=85; M=45)	27	16	71	84	2	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=80; M=40)	13	14	82	82	5	4
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=95; M=42)	29	18	69	82	2	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=96; M=72)	35	17	64	80	1	3
EKONOMICZNEJ	POLICJANCI (K=82; M=26)	35	25	65	70	0	5
	KURATORZY (K=72; M=21)	26	28	74	66	0	6
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=45; M=17)	24	8	76	92	0	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=74; M=18)	22	10	77	90	1	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=80; M=32)	20	35	80	65	0	0
FIZYCZNEJ	POLICJANCI (K=100; M=54)	56	23	44	77	0	0
	KURATORZY (K=88; M=40)	25	16	75	81	0	3
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=77; M=32)	19	28	76	67	5	5
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=97; M=26)	27	30	71	70	2	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=95; M=59)	29	13	71	87	0	0
SEKSUALNEJ	POLICJANCI (K=49; M=2)	10	0	88	100	2	0
	KURATORZY (K=46; M=3)	26	0	74	100	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=37; M=6)	23	18	70	82	7	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=43; M=5)	17	0	83	100	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=48; M=6)	10	30	88	70	2	0

Dane w proc.

5. CHARAKTERYSTYKA SPRAWCY PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC Kobiet A WOBEC MĘŻCZYŹN

W pierwszej części badania – zrealizowanego na ogólnopolskiej, reprezentatywnej próbie kobiet i ogólnopolskiej, reprezentatywnej próbie mężczyzn – pytaliśmy badanych czy zdarzyło im się zachować wobec innego członka gospodarstwa domowego w sposób noszący znamiona przemocy w rodzinie (psychicznej, ekonomicznej, fizycznej, seksualnej), jednocześnie też prosiliśmy ofiary o scharakteryzowanie sprawcy przemocy w rodzinie. Uzyskane deklaracje wymagały jednak od respondentów przyznania się do tego, że było się sprawcą przemocy w rodzinie lub/i, że było się ofiarą przemocy w rodzinie. Mimo postępujących zmian w nastawieniu ludzi do tego problemu wciąż jednak jest to temat delikatny, drażliwy i wstydlivy. Dlatego też, aby uzupełnić pozyskane informacje oparte na autodeklaracjach ludzi, dodatkowo poprosiliśmy profesjonalistów, aby opisali sytuację ostatniego zdarzenia – kim był sprawca przemocy: kobietą czy mężczyzną, jaki był jego wiek (względem wieku ofiary – starszy, młodszy, a może w tym samym mniej więcej wieku) czy był z ofiarą spokrewniony i w jakiego typu rodzinie miało miejsce to zdarzenie („normalnej”, rodzinie z marginesu, czy może zwykłej rodzinie, w której tylko pojawiły się jakieś problemy); ponadto chcieliśmy dowiedzieć się czy w chwili przemocy sprawca był pod wpływem alkoholu.

5.1. PŁEĆ SPRAWCY PRZEMOCY W RODZINIE

W przypadku płci sprawcy przemocy w rodzinie, uzyskane wyniki sugerują, że nie ma jednego, „uniwersalnego klucza” pasującego do większości przypadków przemocy w rodzinie – **gdy ofiarą jest kobieta, sprawcą przeważnie jest mężczyzna**, gdy mamy do czynienia z **mężczyzną będącym ofiarą przemocy w rodzinie, to najczęściej sprawcą jest kobieta**. To uogólnienie dotyczy spostrzeżeń profesjonalistów, którzy opisywali swój ostatni kontakt z przypadkiem przemocy w rodzinie, w którym ofiarą była kobieta i w którym ofiarą był mężczyzna. **Forma przemocy nie różnicuje tu znacząco deklaracji badanych**. Odstępstwo od tej reguły pojawia się co prawda wśród pracowników GKRPA opisujących przypadek

przemocy seksualnej wobec mężczyzny – w tym przypadku nie dominowały kobiety jako sprawcy – badani niemal równie często wskazywali na kobiety i mężczyzn jako sprawców przemocy seksualnej wobec mężczyzny, ale wyniku tego nie należy jednak odnosić do ogółu zdarzeń przemocy seksualnej wobec mężczyzn, z którymi mają do czynienia pracownicy GKRPA – liczba pracowników GKRPA (podobnie jak liczba pozostałych grup profesjonalistów) mających do czynienia z taką sytuacją, była zbyt niewielka (każdorazowo było to co najwyżej kilka osób) by wnioskowanie rozszerzać na całą populację.

Warto zauważyć, że – patrząc na deklaracje dotyczące przemocy fizycznej i ekonomicznej w rodzinie, której padali mężczyźni – opisujący te zdarzenia pracownicy ochrony zdrowia, nieco częściej niż przedstawiciele pozostałych grup profesjonalistów odpowiadali, że sprawcą był mężczyzna (odpowiednio 25% i 23%); podobnej zależności nie widać już w przypadku przemocy psychicznej (już tylko 5% wskazań).

W sumie jednak, jeśli przyjrzeć się odstępstwom od reguły, mówiącej że sprawcą przemocy w rodzinie wobec kobiety jest najczęściej mężczyzna, a sprawcą przemocy wobec mężczyzny jest najczęściej kobieta, to można zauważyć, że częściej zdarza się, że sprawcą przemocy w rodzinie wobec mężczyzny jest mężczyzna, niż sprawcą przemocy w rodzinie wobec kobiety – kobieta. O kobiecie będącej sprawcą przemocy w rodzinie wobec kobiety mówił odsetek profesjonalistów wynoszący co najwyżej 12% (pracownicy ochrony zdrowia o przemocy ekonomicznej wobec kobiety), natomiast o mężczyźnie, jako sprawcy przemocy w rodzinie wobec mężczyzny mówił odsetek profesjonalistów dużo wyższy (53% pracowników GKRPA mówiących o przemocy seksualnej wobec mężczyzn, 25% i 23% pracowników ochrony zdrowia mówiących o przemocy fizycznej i o przemocy ekonomicznej wobec mężczyzny, 20% pracowników socjalnych mówiących o przemocy psychicznej wobec mężczyzny itd. – niemniej jednak we wszystkich tych przypadkach najczęściej jako sprawcę wskazywano kobietę).

Warto w tym miejscu przypomnieć, że omawiamy sytuacje, które – różnymi kanałami – do profesjonalistów dotarły (zostały więc – w sposób formalny bądź nieformalny – zgłoszone lub też – jak w przypadku pracowników ochrony zdrowia – kontakt dotyczył – najpewniej – pacjenta wymagającego pomocy medycznej), nie sposób oszacować, jak sytuacja ta wyglądała w przypadkach, które do profesjonalistów nie dotarły.

W kolejnych dwóch tabelach znajdują się zestawione wyniki dotyczące płci sprawców – w pierwszej tabeli wyniki mogą nie sumować się do 100% - sprawca przemocy w rodzinie mógł być więcej niż jeden⁴, natomiast w drugiej uzyskane wyniki zostały przeliczone do ogółu wskazanych sprawców (sumują się więc do 100% sprawców wskazanych przez profesjonalistę dla danej formy przemocy i danego typu ofiary).

SPRAWCĄ BYŁ MĘŻCZYZNA CZY KOBIETA?							
... GDY MIAŁ(A) PAN(I) KONTAKT Z OSTATNIM PRZYPADKIEM PRZEMOCY W RODZINIE, W KTÓRYM OFIARĄ BYŁ / BYŁA...							
		Sprawcą był mężczyzna		Sprawcą była kobieta		nie wiem – nie ustalono, nie pamiętam	
		KOBIETA	MĘŻCZYZNA	KOBIETA	MĘŻCZYZNA	KOBIETA	MĘŻCZYZNA
PSYCHICZNA	POLICJANCI (K=99; M=70)	99	17	1	82	0	1
	KURATORZY (K=85; M=45)	98	6	2	94	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=80; M=40)	96	5	5	89	3	6
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=95; M=42)	97	20	4	80	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=96; M=72)	98	9	4	93	0	2
EKONOMICZNA	POLICJANCI (K=82; M=26)	99	8	2	92	0	0
	KURATORZY (K=72; M=21)	99	0	1	100	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=45; M=17)	93	23	12	87	0	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=74; M=18)	95	7	7	93	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=80; M=32)	100	19	1	85	0	0
FIZYCZNA	POLICJANCI (K=100; M=54)	99	11	1	89	0	0
	KURATORZY (K=88; M=40)	100	11	0	89	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=77; M=32)	98	25	2	75	0	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=97; M=26)	99	16	2	87	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=95; M=59)	99	11	3	92	0	0
SEKSUALNA	POLICJANCI (K=49; M=2)	100	0	0	100	0	0
	KURATORZY (K=46; M=3)	100	0	0	100	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=37; M=6)	100	18	0	82	0	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=43; M=5)	100	17	0	83	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=48; M=6)	99	53	1	47	0	0

Dane w proc.

Wyniki nie sumują się do 100% - sprawców mogło być wielu – różnej płci

⁴ osobie z zewnątrz często nie sposób stwierdzić, który ze sprawców, jako ostatni dopuścił się przemocy (jeśli sprawcami byli i mężczyzna, i kobieta), tak więc tutaj dopuściliśmy możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi.

SPRAWCĄ BYŁ MĘŻCZYZNA CZY KOBIETA?							
... GDY MIAŁ(A) PAN(I) KONTAKT Z OSTATNIM PRZYPADKIEM PRZEMOCY W RODZINIE, W KTÓRYM OFIARĄ BYŁ / BYŁA...							
Wyniki przeliczone do sprawców		Sprawcą był mężczyzna		Sprawcą była kobieta		nie wiem – nie ustalono, nie pamiętam	
		KOBIETA	MĘŻCZYZNA	KOBIETA	MĘŻCZYZNA	KOBIETA	MĘŻCZYZNA
PSYCHICZNA	POLICJANCI (K=99; M=70)	99	17	1	82	0	1
	KURATORZY (K=85; M=45)	98	6	2	94	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=80; M=40)	92	5	5	89	3	6
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=95; M=42)	96	20	4	80	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=96; M=72)	96	9	4	90	0	1
EKONOMICZNA	POLICJANCI (K=82; M=26)	98	8	2	92	0	0
	KURATORZY (K=72; M=21)	99	0	1	100	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=45; M=17)	88	21	12	79	0	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=74; M=18)	93	7	7	93	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=80; M=32)	99	18	1	82	0	0
FIZYCZNA	POLICJANCI (K=100; M=54)	99	11	1	89	0	0
	KURATORZY (K=88; M=40)	100	11	0	89	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=77; M=32)	98	25	2	75	0	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=97; M=26)	98	16	2	84	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=95; M=59)	97	11	3	89	0	0
SEKSUALNA	POLICJANCI (K=49; M=2)	100	0	0	100	0	0
	KURATORZY (K=46; M=3)	100	0	0	100	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=37; M=6)	100	18	0	82	0	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=43; M=5)	100	17	0	83	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=48; M=6)	99	53	1	47	0	0

Dane w proc.

Wyniki sumują się do 100% - zostały przeliczone do ogółu wskazanych sprawców

5.2. WIEK SPRAWCY PRZEMOCY W RODZINIE

Sprawcą przemocy w rodzinie – niezależnie od formy przemocy – jest najczęściej równolatek ofiary – osoba będąca w mniej więcej tym samym wieku co ofiara. W pozostałych sytuacjach znacznie częściej mamy do czynienia ze sprawcą starszym niż młodszym od ofiary, przy czym stosunkowo rzadko mówiono tu o bardzo dużej różnicy wiekowej.

Wśród sprawców **przemocy psychicznej**⁵ w rodzinie wobec kobiet dominowały osoby w tym samym wieku – wskazywało na to od 60% pracowników ochrony zdrowia do 78% pracowników GKRPA. Dla porównania – wśród sprawców przemocy psychicznej wobec mężczyzn – o zbliżonym wieku sprawcy i ofiary mówiono już nieco rzadziej (od 59% wśród pracowników socjalnych do 67% - wśród kuratorów i pracowników ochrony zdrowia).

W pozostałych przypadkach, gdzie ofiarą przemocy psychicznej w rodzinie była kobieta wśród ogółu sprawców znacznie więcej było tych w starszym wieku niż w młodszym (odsetek sprawców starszych wskazywało od 16% Policjantów i pracowników GKRPA do 30% pracowników ochrony zdrowia i 31% - pracowników socjalnych, natomiast sprawcy młodszy wiekiem stanowili od 2% - wskazania pracowników ochrony zdrowia do 9% - wg profilu Policjantów). Z kolei w sytuacjach przemocy psychicznej w rodzinie, gdzie ofiarą był mężczyzna niemal równie często zdarzało się że sprawca był zarówno starszy jak i młodszy od ofiary (14% do 17% - wśród Policjantów, 17% do 16% - wśród kuratorów i 17% do 14% - wśród pracowników ochrony zdrowia); w niektórych grupach częściej nawet mówiono o sprawcy młodszym (wśród pracowników socjalnych proporcje te wynosiły 13% do 28%, a wśród pracowników GKRPA – 8% do 28%).

Wśród sprawców **przemocy ekonomicznej** w rodzinie wobec kobiet dominowały osoby w tym samym wieku – wskazywało na to od 62% pracowników ochrony zdrowia i 63% - pracowników socjalnych do 74% kuratorów. Dla porównania – wśród sprawców przemocy

⁵ W tej części przywoływać będziemy wyniki przeliczone do ogółu sprawców. Pytanie miało charakter wieloodpowiedziowy (sprawca mógł być więcej niż jeden i mogli być oni w różnym wieku), ale na potrzeby stworzenia ujednoliconego profilu sprawcy posłużono się wynikami przeliczonymi do ogółu sprawców (tzn. przeliczonymi do 100%).

ekonomicznej w rodzinie wobec mężczyzn – o zbliżonym wieku sprawcy i ofiary mówiono już nieco rzadziej (od 48% wśród pracowników socjalnych do 76% - wśród kuratorów).

W pozostałych przypadkach, gdzie ofiarą przemocy ekonomicznej w rodzinie była kobieta wśród ogółu sprawców znacznie więcej było tych w starszym wieku niż w młodszym (odsetek sprawców starszych wskazywało od 16% kuratorów do 36% pracowników ochrony zdrowia, natomiast sprawcy w młodszym wieku stanowili od 0% - wśród pracowników ochrony zdrowia do 9% - wśród kuratorów). Z kolei w sytuacjach przemocy ekonomicznej w rodzinie, gdzie ofiarą był mężczyzna niemal równie często zdarzało się że sprawca był zarówno starszy jak i młodszy od ofiary (14% do 11% - wśród Policjantów, 22% do 25% - wśród pracowników ochrony zdrowia, 28% do 24% - wśród pracowników socjalnych); ale wśród kuratorów i wśród pracowników GKRPA częściej jednak wskazywano na sprawcę przemocy ekonomicznej w rodzinie wobec mężczyzny młodszego niż starszego od ofiary (proporcje te wynosiły odpowiednio: 5% do 19% i 13% do 22%).

Wśród sprawców **przemocy fizycznej** w rodzinie wobec kobiet dominowały – choć nie tak wyraźnie jak w przypadku przemocy psychicznej i ekonomicznej – osoby w tym samym wieku – wskazywało na to od 60% pracowników ochrony zdrowia do 69% pracowników GKRPA. Dla porównania – wśród sprawców przemocy fizycznej w rodzinie wobec mężczyzn – o zbliżonym wieku sprawcy i ofiary mówiono już nieco rzadziej (od 54% wśród Policjantów i 56% - wśród kuratorów, do 65% - wśród pracowników socjalnych), wyjątek stanowią pracownicy GKRPA, którzy już wyraźnie częściej (75%) wskazywali na zbliżony wiek ofiary i sprawcy.

W pozostałych przypadkach, gdzie ofiarą przemocy fizycznej w rodzinie była kobieta wśród ogółu sprawców znacznie więcej było tych w starszym wieku niż w młodszym (odsetek sprawców starszych wiekiem wskazywało od 24% wśród pracowników ochrony zdrowia i pracowników GKRPA do 28% - wśród Policjantów, natomiast sprawcy młodszy wiekiem stanowili od 4% - wskazania pracowników GKRPA do 8% - wg opisu kuratorów i pracowników socjalnych). Z kolei w pozostałych sytuacjach przemocy fizycznej w rodzinie, gdzie ofiarą był mężczyzna wśród ogółu sprawców – zupełnie inaczej niż w pozostałych omawianych sytuacjach – więcej było osób młodszymi niż starszymi od ofiary – zgodnie potwierdzili to przedstawiciele wszystkich grup (30% do 14% - wg opisu Policjantów, 26% do 18% - wg opisu kuratorów, 23% do 7% - wg pracowników ochrony zdrowia, 23% do 12% - wg pracowników socjalnych i 18% do 7% - wg pracowników GKRPA).

W przypadku **przemocy seksualnej** w rodzinie wobec kobiet sprawca najczęściej był osobą w mniej więcej tym samym wieku (potwierdzili to uczestniczący w badaniu przedstawiciele czterech grup profesjonalistów), wyjątek stanowili pracownicy ochrony zdrowia, którzy niemal tak samo często profilowali sprawców jako osobę w tym samym wieku (40%) lub osobę starszą od ofiary (42%). Stosunkowo niewielki odsetek ogółu sprawców przemocy seksualnej w rodzinie wobec kobiet stanowią sprawcy młodsi od ofiary (od 1% - wśród pracowników GKRPA do 6% - wśród pracowników socjalnych).

Omawianie wieku sprawcy przemocy seksualnej w rodzinie wobec mężczyzny nie jest uprawnione – doświadczenia z tego typu przypadkami miało – w ramach każdej z grup profesjonalistów po zaledwie kilka osób. Uzyskane zależności mogą mieć charakter czysto przypadkowy. Generalnie można przyjąć, że sprawca przemocy seksualnej wobec mężczyzny nie różni się zasadniczo – jeśli chodzi o wiek – od sprawcy pozostałych form przemocy wobec mężczyzn (sprawcą jest najczęściej osoba w tym samym wieku, sprawca starszy lub młodszy wiekiem zdarza się w przypadku przemocy seksualnej w rodzinie wobec mężczyzny rzadziej).

W PORÓWNANIU Z WIEKIEM OFIARY, SPRAWCA BYŁ:

Przemoc w rodzinie, gdzie ofiarą była KOBIETA		dużo starszy	starszy	młodszy	dużo młodszy	mniej więcej w tym samym wieku	nie wiem, nie pamiętam	STARSZY	MŁODSZY
PSYCHICZNA	POLICJANCI (K=99)	1	16	3	6	74	2	17	9
	KURATORZY (K=85)	1	19	5	3	71	2	20	8
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=80)	4	26	2	0	61	8	30	2
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=95)	8	23	2	2	65	0	31	4
	PRACOWNICY GKRPA (K=96)	5	11	4	1	79	1	16	5
EKONOMICZNA	POLICJANCI (K=82)	1	23	3	4	70	0	24	7
	KURATORZY (K=72)	1	15	5	4	74	1	16	9
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=45)	5	31	0	0	62	2	36	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=74)	5	25	5	1	63	0	30	6
	PRACOWNICY GKRPA (K=80)	5	20	2	1	70	1	25	3
FIZYCZNA	POLICJANCI (K=100)	5	23	4	2	66	0	28	6
	KURATORZY (K=88)	2	23	6	2	66	1	25	8
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=77)	5	19	4	2	61	10	24	6
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=97)	3	24	4	4	65	0	27	8
	PRACOWNICY GKRPA (K=95)	0	24	2	2	69	3	24	4
SEKSUALNA	POLICJANCI (K=49)	6	33	4	0	57	0	39	4
	KURATORZY (K=46)	4	28	0	4	64	0	32	4
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=37)	12	30	2	0	41	16	42	2
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=43)	10	27	2	4	59	0	37	6
	PRACOWNICY GKRPA (K=48)	4	21	1	0	74	0	25	1

Dane w proc.
Wyniki nie sumują się do 100% - sprawców mogło być wielu – różnej płci

W PORÓWNANIU Z WIEKIEM OFIARY, SPRAWCA BYŁ:

Przemoc w rodzinie, gdzie ofiarą była KOBIETA <i>Wyniki przeliczone do ogółu sprawców</i>		dużo starszy	starszy	młodszy	dużo młodszy	mniej więcej w tym samym wieku	nie wiem, nie pamiętam	STARSZY	MŁODSZY
PSYCHICZNA	POLICJANCI (K=99)	1	15	3	6	73	2	16	9
	KURATORZY (K=85)	1	19	5	3	70	2	20	8
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=80)	4	26	2	0	60	8	30	2
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=95)	8	23	2	2	65	0	31	4
	PRACOWNICY GKRPA (K=96)	5	11	4	1	78	1	16	5
EKONOMICZNA	POLICJANCI (K=82)	1	23	2	4	70	0	24	6
	KURATORZY (K=72)	1	15	5	4	74	1	16	9
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=45)	5	31	0	0	62	2	36	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=74)	5	25	5	1	63	0	30	6
	PRACOWNICY GKRPA (K=80)	5	20	1	1	70	1	25	2
FIZYCZNA	POLICJANCI (K=100)	5	23	4	2	66	0	28	6
	KURATORZY (K=88)	2	23	6	2	66	1	25	8
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=77)	5	19	4	2	60	10	24	6
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=97)	3	24	4	4	65	0	27	8
	PRACOWNICY GKRPA (K=95)	0	24	2	2	69	3	24	4
SEKSUALNA	POLICJANCI (K=49)	6	33	4	0	57	0	39	4
	KURATORZY (K=46)	4	28	0	4	64	0	32	4
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=37)	12	30	2	0	40	16	42	2
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=43)	10	26	2	4	58	0	36	6
	PRACOWNICY GKRPA (K=48)	4	21	1	0	74	0	25	1

Dane w proc.
Wyniki sumują się do 100% - zostały przeliczone do ogółu wskazanych sprawców

W PORÓWNANIU Z WIEKIEM OFIARY, SPRAWCA BYŁ:

Przemoc w rodzinie, gdzie ofiarą był MEŹCZYZNA		dużo starszy	starszy	młodszy	dużo młodszy	mniej więcej w tym samym wieku	nie wiem, nie pamiętam	STARSZY	MŁODSZY
PSYCHICZNA	POLICJANCI (M=70)	3	11	16	3	66	3	14	19
	KURATORZY (M=45)	0	17	14	2	67	0	17	16
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (M=40)	6	11	8	6	68	2	17	14
	PRACOWNICY SOCJALNI (M=42)	0	13	23	5	59	0	13	28
	PRACOWNICY GKRPA (M=72)	1	7	18	10	65	0	8	28
EKONOMICZNA	POLICJANCI (M=26)	5	9	8	3	72	3	14	11
	KURATORZY (M=21)	0	5	15	4	76	0	5	19
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (M=17)	13	9	15	10	53	0	22	25
	PRACOWNICY SOCJALNI (M=18)	0	28	24	0	48	0	28	24
	PRACOWNICY GKRPA (M=32)	0	13	22	0	65	0	13	22
FIZYCZNA	POLICJANCI (M=54)	3	12	21	9	56	2	15	30
	KURATORZY (M=40)	3	15	17	9	56	0	18	26
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (M=32)	4	3	22	2	64	9	7	24
	PRACOWNICY SOCJALNI (M=26)	0	12	16	8	65	0	12	24
	PRACOWNICY GKRPA (M=59)	2	5	15	3	75	0	7	18
SEKSUALNA	POLICJANCI (M=2)	0	0	100	0	0	0	0	100
	KURATORZY (M=3)	0	37	0	0	63	0	37	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (M=6)	0	0	0	0	100	0	0	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (M=5)	0	0	0	0	100	0	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (M=6)	0	35	18	0	47	0	35	18

Dane w proc.
Wyniki nie sumują się do 100% - sprawców mogło być wielu – różnej płci

W PORÓWNANIU Z WIEKIEM OFIARY, SPRAWCA BYŁ:

Przemoc w rodzinie, gdzie ofiarą był MEŻCZYZNA Wyniki przeliczone do ogółu sprawców		dużo starszy	starszy	młodszy	dużo młodszy	mniej więcej w tym samym wieku	nie wiem, nie pamiętam	STARSZY	MŁODSZY
PSYCHICZNA	POLICJANCI (M=70)	3	11	15	2	66	3	14	17
	KURATORZY (M=45)	0	17	14	2	67	0	17	16
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (M=40)	6	11	8	6	67	2	17	14
	PRACOWNICY SOCJALNI (M=42)	0	13	23	5	59	0	13	28
	PRACOWNICY GKRPA (M=72)	1	7	18	10	64	0	8	28
EKONOMICZNA	POLICJANCI (M=26)	5	9	8	3	72	3	14	11
	KURATORZY (M=21)	0	5	15	4	76	0	5	19
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (M=17)	13	9	15	10	53	0	22	25
	PRACOWNICY SOCJALNI (M=18)	0	28	24	0	48	0	28	24
	PRACOWNICY GKRPA (M=32)	0	13	22	0	65	0	13	22
FIZYCZNA	POLICJANCI (M=54)	3	11	21	9	54	2	14	30
	KURATORZY (M=40)	3	15	17	9	56	0	18	26
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (M=32)	4	3	21	2	62	8	7	23
	PRACOWNICY SOCJALNI (M=26)	0	12	16	7	65	0	12	23
	PRACOWNICY GKRPA (M=59)	2	5	15	3	75	0	7	18
SEKSUALNA	POLICJANCI (M=2)	0	0	100	0	0	0	0	100
	KURATORZY (M=3)	0	37	0	0	63	0	37	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (M=6)	0	0	0	0	100	0	0	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (M=5)	0	0	0	0	100	0	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (M=6)	0	35	18	0	47	0	35	18

Dane w proc.
Wyniki sumują się do 100% - zostały przeliczone do ogółu wskazanych sprawców

5.3. POKREWIEŃSTWO Z OFIARĄ

Niezależnie od tego czy ofiarą przemocy w rodzinie jest kobieta, czy mężczyzna, niezależnie też od formy przemocy, najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie jest osoba z ofiarą spokrewniona. W każdej z badanych grup profesjonalistów na osobę spokrewnioną wskazywało każdorazowo nie mniej niż trzy piąte badanych.

Warto zwrócić uwagę, że zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn będących ofiarami przemocy w rodzinie badani Policjanci najczęściej (częściej niż przedstawiciele pozostałych służb) mieli do czynienia z sytuacjami, gdy sprawcą przemocy w rodzinie była osoba z ofiarą spokrewniona. Również pracownicy GKRPA opisując ostatni kontakt z przypadkiem przemocy w rodzinie wobec kobiety częściej niż pozostali wskazywali na spokrewnionego sprawcę przemocy w rodzinie.

Z kolei pracownicy ochrony zdrowia częściej niż przedstawiciele pozostałych opisujących swoje ostatnie doświadczenia z przypadkami przemocy w rodzinie wobec kobiet i wobec mężczyzn, opisywali sprawcę jako osobę z ofiarą niespokrewnioną (*z wyłączeniem przypadku przemocy seksualnej wobec mężczyzny, gdzie ze względu na zbyt niskie liczebności nie można wnioskować o prawidłowościach*).

CZY SPRAWCA BYŁ SPOKREWNIONY Z OFIARĄ?
... GDY MIAŁ(A) PAN(I) KONTAKT Z OSTATNIM PRZYPADKIEM PRZEMOCY W RODZINIE, W KTÓRYM OFIARĄ BYŁ / BYŁA... :

		tak, był spokrewniony		nie, nie był spokrewniony		nie wiem – nie ustalono, nie pamiętam	
		KOBIETA	MĘŻ-CZYŻNA	KOBIETA	MĘŻ-CZYŻNA	KOBIETA	MĘŻ-CZYŻNA
PSYCHICZNA	POLICJANCI (K=99; M=70)	95	93	5	4	0	3
	KURATORZY (K=85; M=45)	76	81	22	19	2	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=80; M=40)	69	78	30	25	2	2
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=95; M=42)	80	86	18	14	2	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=96; M=72)	89	85	11	14	1	1
EKONOMICZNA	POLICJANCI (K=82; M=26)	96	92	4	8	0	0
	KURATORZY (K=72; M=21)	83	89	17	11	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=45; M=17)	73	76	23	24	5	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=74; M=18)	76	87	20	7	5	6
	PRACOWNICY GKRPA (K=80; M=32)	87	84	13	19	0	0
FIZYCZNA	POLICJANCI (K=100; M=54)	97	92	3	8	0	0
	KURATORZY (K=88; M=40)	76	72	23	31	1	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=77; M=32)	63	65	33	19	4	16
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=97; M=26)	71	92	28	8	2	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=95; M=59)	85	82	16	15	0	3
SEKSUALNA	POLICJANCI (K=49; M=2)	93	100	7	0	0	0
	KURATORZY (K=46; M=3)	81	63	18	37	1	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=37; M=6)	68	100	28	0	5	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=43; M=5)	74	44	23	56	3	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=48; M=6)	82	66	18	34	0	0

Dane w proc.

Wyniki nie sumują się do 100% - można było wskazać dwie odpowiedzi (w sytuacji gdy sprawca był więcej niż jeden – jeden był spokrewniony, a drugi nie był spokrewniony)

CZY SPRAWCA BYŁ SPOKREWNIONY Z OFIARĄ?							
... GDY MIAŁ(A) PAN(I) KONTAKT Z OSTATNIM PRZYPADKIEM PRZEMOCY W RODZINIE, W KTÓRYM OFIARĄ BYŁ / BYŁA... :							
Wyniki przeliczone do ogółu sprawców		tak, był spokrewniony		nie, nie był spokrewniony		nie wiem – nie ustalono, nie pamiętam	
		KOBIETA	MĘŻ-CZYŻNA	KOBIETA	MĘŻ-CZYŻNA	KOBIETA	MĘŻ-CZYŻNA
PSYCHICZNA	POLICJANCI (K=99; M=70)	95	93	5	4	0	3
	KURATORZY (K=85; M=45)	76	81	22	19	2	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=80; M=40)	68	75	30	23	2	2
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=95; M=42)	80	86	18	14	2	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=96; M=72)	88	85	11	14	1	1
EKONOMICZNA	POLICJANCI (K=82; M=26)	96	92	4	8	0	0
	KURATORZY (K=72; M=21)	83	89	17	11	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=45; M=17)	73	76	23	24	4	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=74; M=18)	76	87	20	7	4	6
	PRACOWNICY GKRPA (K=80; M=32)	87	81	13	19	0	0
FIZYCZNA	POLICJANCI (K=100; M=54)	97	92	3	8	0	0
	KURATORZY (K=88; M=40)	76	70	23	30	1	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=77; M=32)	63	65	33	19	4	16
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=97; M=26)	70	92	28	8	2	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=95; M=59)	84	82	16	15	0	3
SEKSUALNA	POLICJANCI (K=49; M=2)	93	100	7	0	0	0
	KURATORZY (K=46; M=3)	81	63	18	37	1	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=37; M=6)	67	100	28	0	5	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=43; M=5)	74	44	23	56	3	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=48; M=6)	82	66	18	34	0	0

Dane w proc.

Wyniki sumują się do 100% - zostały przeliczone do ogółu wskazanych sprawców

5.4. PRZEMOC W RODZINIE POD WPLYWEM ALKOHOLU

Generalnie rzecz biorąc, do przemocy w rodzinie wobec kobiet najczęściej dochodzi, gdy sprawca jest pod wpływem alkoholu. O sytuacji takiej mówiła przeważająca większość Policjantów, pracowników GKRPA i pracowników socjalnych, a także kuratorów (w przypadku tych ostatnich wyjątkiem była przemoc ekonomiczna). Jednak w porównaniu z przedstawicielami tych grup podobne spostrzeżenia rzadziej już były udziałem pracowników ochrony zdrowia, a w przypadku przemocy ekonomicznej w rodzinie wobec kobiet dominowały już deklaracje mówiące o tym, że sprawca dopuszczał się przemocy nie będąc pod wpływem alkoholu. O tym, że sprawca dokonując przemocy w rodzinie nie był pod wpływem alkoholu mówiła też ponad połowa kuratorów odnoszących się do ostatniego kontaktu z przypadkiem przemocy ekonomicznej wobec kobiety.

Inaczej niż w przypadku ostatnich zdarzeń dotyczących kontaktów z przypadkami przemocy w rodzinie wobec kobiet, w przypadku przemocy w rodzinie wobec mężczyzn sprawca najczęściej pod wpływem alkoholu nie był.

Porównując różne formy przemocy, gdy sprawca był pod wpływem alkoholu najczęściej dochodziło do przemocy fizycznej: zarówno wtedy, gdy ofiarą była kobieta jak i wtedy gdy ofiarą był mężczyzna. W przypadku ostatniego zdarzenia, w którym ofiarą była kobieta mówiło o tym od 57% pracowników ochrony zdrowia do 90% pracowników GKRPA. Z kolei w przypadku ostatniego zdarzenia, w którym ofiarą był mężczyzna mówiło o tym od 20% pracowników ochrony zdrowia do 45% kuratorów. W sumie, w obu przypadkach odnotowane odsetki są wyższe niż odnotowane średnio dla pozostałych form przemocy.

Z kolei przemoc w rodzinie, gdy sprawca nie był pod wpływem alkoholu to najczęściej przemoc ekonomiczna – wynika z porównania deklaracji profesjonalistów mówiących o ostatnim kontakcie z przypadkiem przemocy w rodzinie – nie tylko wtedy, gdy ofiarą jest mężczyzna, ale także, gdy mówiono o zdarzeniach, w których ofiarą była kobieta (o tym, że sprawca przemocy ekonomicznej w rodzinie wobec kobiety nie był pod wpływem alkoholu mówiło od 29% pracowników GKRPA do ponad połowy kuratorów – 52% i pracowników ochrony zdrowia – 73% opisujących ostatni kontakt z takim przypadkiem).

CZY SPRAWCA BYŁ POD WPLYWEM ALKOHOLU? ... GDY MIAŁ(A) PAN(I) KONTAKT Z OSTATNIM PRZYPADKIEM PRZEMOCY W RODZINIE, W KTÓRYM OFIARĄ BYŁ / BYŁA... :							
		TAK		NIE		nie wiem – nie ustalono, nie pamiętam	
		KOBIETA	MEŻ- CZYŻNA	KOBIETA	MEŻ- CZYŻNA	KOBIETA	MEŻ- CZYŻNA
PSYCHICZNA	POLICJANCI (K=99; M=70)	78	33	19	61	3	6
	KURATORZY (K=85; M=45)	75	30	21	65	4	5
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=80; M=40)	61	24	26	62	13	14
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=95; M=42)	68	25	30	73	2	2
	PRACOWNICY GKRPA (K=96; M=72)	87	36	11	62	2	2
EKONOMICZNA	POLICJANCI (K=82; M=26)	57	16	39	76	4	8
	KURATORZY (K=72; M=21)	47	25	52	73	1	2
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=45; M=17)	18	12	73	85	9	3
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=74; M=18)	50	35	46	60	4	5
	PRACOWNICY GKRPA (K=80; M=32)	71	37	29	60	0	3
FIZYCZNA	POLICJANCI (K=100; M=54)	89	43	10	51	1	6
	KURATORZY (K=88; M=40)	86	45	12	53	2	2
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=77; M=32)	57	20	22	52	21	28
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=97; M=26)	75	39	23	14	2	47
	PRACOWNICY GKRPA (K=95; M=59)	90	43	9	55	1	2
SEKSUALNA	POLICJANCI (K=49; M=2)	76	0	20	100	4	0
	KURATORZY (K=46; M=3)	73	0	17	0	10	100
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=37; M=6)	32	18	35	82	33	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=43; M=5)	63	17	35	83	2	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=48; M=6)	68	53	28	47	4	0

Dane w proc.

Wyniki sumują się do 100% - wystarczyło, że przynajmniej jeden ze sprawców był pod wpływem alkoholu

6. TYPY RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM PRZEMOCY W RODZINIE

Profesjoniści pytani o to, jakiego typu rodziny dotyczył ostatni przypadek przemocy w rodzinie, z którym mieli styczność bardzo rzadko wskazywali na rodziny z tzw. „marginesu społecznego”. Najczęściej mówili, że do przemocy dochodziło w tzw. „normalnych, przeciętnych rodzinach” lub rodzinach z jakimiś problemami, dysfunkcjami, ale nie z „marginesu”. Bardzo podobne zależności odnotowywaliśmy zarówno wtedy, gdy pytania dotyczyły ofiar-kobiet jak i ofiar-mężczyzn.

W przypadku zdarzeń dotyczących przemocy **ekonomicznej** w rodzinie profesjoniści stosunkowo najczęściej wskazywali na „normalne, przeciętne rodziny”. W przypadku ofiar-kobiet mówiło o tym 33% kuratorów, po 46% pracowników socjalnych i pracowników GKRPA, natomiast wśród pracowników ochrony zdrowia – 74%, a Policjantów – 77%. Z kolei o przemocy ekonomicznej wobec mężczyzn mającej miejsce w normalnych rodzinach mówiło od 24% pracowników ochrony zdrowia, przez 37% pracowników socjalnych i 47% - kuratorów, po 70% pracowników GKRPA, aż po 88% Policjantów.

W przypadku przemocy **psychicznej** w rodzinie profesjoniści najczęściej wskazywali na normalne, przeciętne rodziny lub rodziny z jakimiś problemami, dysfunkcjami, ale nie „z marginesu”. O przemocy psychicznej w normalnych rodzinach najczęściej mówili Policjanci (zarówno wtedy gdy omawiali zdarzenie, w którym ofiarą była kobieta – 72% i takie, w którym ofiarą był mężczyzna – 67%) oraz kuratorzy omawiający przemoc w rodzinie wobec mężczyzn (56%), jednak już odnosząc się do przemocy wobec kobiet kuratorzy częściej wskazywali na rodziny z pewnymi problemami (63%); podobnie – pracownicy socjalni (59%). Jednak już relacjonując ostatnie doświadczenia z przypadkami przemocy w rodzinie wobec mężczyzn pracownicy socjalni byli bardziej podzieleni: 41% z ich wskazywało na normalne rodziny, a 47% - rodziny dotknięte różnymi problemami, ale nie z marginesu. Podobna sytuacja dotyczyła też pracowników GKRPA omawiających przemoc psychiczną wobec kobiety (49% do 44%).

W przypadku przemocy **fizycznej** w rodzinie – podobnie jak w przypadku przemocy seksualnej – jednak częściej niż wtedy, gdy omawiano zdarzenia dotyczące przemocy psychicznej i przemocy ekonomicznej – wskazywano na rodziny z tzw. „marginesu

społecznego”. O przemocy fizycznej, do której zaszło w rodzinie z „marginesu społecznego” mówiło od 14% - w przypadku ofiary-kobiety (pracownicy ochrony zdrowia i pracownicy GKRPA) i 11% - w przypadku ofiary-mężczyzny (kuratorzy) do 32% - w przypadku ofiary-kobiety (kuratorzy) i 38% - w przypadku ofiary-mężczyzny (pracownicy ochrony zdrowia). Charakteryzując ostatnie zdarzenia dotyczące przemocy fizycznej w rodzinie Policjanci najczęściej mówili o zajściach, do których dochodziło w normalnych rodzinach (60% w przypadku przemocy fizycznej w rodzinie wobec kobiet i 54% - wobec mężczyzn). Również pracownicy GKRPA opisujący przemoc fizyczną w rodzinie wobec mężczyzn mówili o zdarzeniach mających miejsce w normalnych rodzinach (56%).

CZY PRZEMOC DOTYCZYŁA...									
... GDY MIAŁ(A) PAN(I) KONTAKT Z OSTATNIM PRZYPADKIEM PRZEMOCY W RODZINIE, W KTÓRYM OFIARĄ BYŁ / BYŁA... :									
		tw. „normalnej”, przeciętnej rodziny		rodziny z tzw. „marginesu społecznego”		rodziny z problemami, dysfunkcjami, ale nie z „marginesu społecznego		nie wiem, nie pamiętam	
		K	M	K	M	K	M	K	M
PSYCHICZNA	POLICJANCI (K=99; M=70)	72	67	4	15	23	17	1	1
	KURATORZY (K=85; M=45)	21	56	15	2	63	40	1	2
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=80; M=40)	45	22	8	23	45	55	2	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=95; M=42)	31	41	10	12	59	47	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=96; M=72)	49	48	7	15	44	29	0	8
EKONOMICZNA	POLICJANCI (K=82; M=26)	77	88	3	0	20	12	0	0
	KURATORZY (K=72; M=21)	33	47	14	3	53	50	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=45; M=17)	74	24	8	15	16	61	2	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=74; M=18)	46	37	14	23	40	40	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=80; M=32)	46	70	3	10	51	20	0	0
FIZYCZNA	POLICJANCI (K=100; M=54)	60	54	19	25	21	21	0	0
	KURATORZY (K=88; M=40)	16	42	32	11	51	47	1	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=77; M=32)	45	15	14	38	37	47	4	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=97; M=26)	33	39	19	14	48	47	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=95; M=59)	39	56	14	18	47	25	0	1
SEKSUALNA	POLICJANCI (K=49; M=2)	59	43	16	0	25	57	0	0
	KURATORZY (K=46; M=3)	24	31	40	57	36	12	0	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (K=37; M=6)	51	0	22	100	27	0	0	0
	PRACOWNICY SOCJALNI (K=43; M=5)	0	0	22	22	78	78	0	0
	PRACOWNICY GKRPA (K=48; M=6)	40	60	9	18	51	22	0	0

Dane w proc.
 K – gdy ofiarą była kobieta
 M – gdy ofiarą był mężczyzna

7. INTERWENCJE W PRZYPADKACH PRZEMOCY W RODZINIE

7.1. PODEJMOWANIE INTERWENCJI

Badani profesjonaliści deklarują, że prawie zawsze podejmowali interwencje, gdy w swojej pracy stykali się z przypadkami przemocy w rodzinie. Interwencje podejmowane były niezależnie od płci ofiar (tylko nieznacznie częściej, jeśli ofiarami były kobiety). Wyraźnie rzadziej podejmowali je jedynie pracownicy ochrony zdrowia.

Policjanci prawie zawsze podejmowali interwencje, gdy zetknęli się w swojej pracy z przypadkami przemocy w rodzinie, niezależnie od płci ofiary i formy przemocy. Jeśli ofiara przemocy była kobieta reagowali wszyscy badani Policjanci w przypadku przemocy psychicznej i fizycznej, 98% w przypadku przemocy seksualnej i 96% ekonomicznej. Jeśli ofiara był mężczyzną interwencję podjęli wszyscy badani Policjanci w przypadku przemocy fizycznej i seksualnej, 94% w przypadku przemocy psychicznej i 84% w przypadku przemocy ekonomicznej.

Kuratorzy również reagowali na zdecydowaną większość przypadków przemocy, z którymi się stykali. Jeśli ofiarami były kobiety interwencję podjęli wszyscy badani kuratorzy w przypadku przemocy fizycznej, 99% w przypadku przemocy psychicznej, 97% w przypadku przemocy seksualnej oraz 94% w przypadku przemocy ekonomicznej. Jeśli ofiara był mężczyzną odsetki te wynoszą odpowiednio: 96%, 86%, 100% i 87%.

Pracownicy ochrony zdrowia wyróżniają się na tle pozostałych grup zawodowych. Interwencje podejmowali wyraźnie rzadziej od reszty respondentów, w szczególności w przypadkach przemocy ekonomicznej – 58% jeśli ofiara była kobieta i 69% jeśli ofiara był mężczyzną. W przypadkach przemocy psychicznej interweniowało odpowiednio 78% i 58%, fizycznej 75% i 59%, a przemocy seksualnej 73% i 30%.

Pracownicy socjalni, podobnie jak Policjanci i kuratorzy, interweniowali prawie zawsze, gdy stykali się z przemocą w rodzinie, niezależnie od tego, czy chodziło o przemoc psychiczną (97%, gdy ofiara była kobieta i 93%, gdy mężczyzną), ekonomiczną (89% i 82%), fizyczną (99% i 88%), czy seksualną (96% i 83%).

Wśród **pracowników GKRPA** interwencję podejmowało w przypadku przemocy psychicznej 93%, jeśli ofiara była kobieta i 82%, jeśli mężczyzna, w przypadku przemocy ekonomicznej odpowiednio 91% i 87%, fizycznej 96% i 85%, a seksualnej 86% i 72%.

GDY SPOTKAŁ(A) SIĘ PAN(I) Z OSTATNIM PRZYPADKIEM STOSOWANIA (LUB PODEJRZENIEM STOSOWANIA) PRZEMOCY PSYCHICZNEJ W RODZINIE WOBEC ..., TO CZY PODJĄŁ/PODJĘŁA PAN(I) JAKIEŚ DZIAŁANIA?					
		tak		nie	
		KOBIETY	MĘŻCZYZNY	KOBIETY	MĘŻCZYZNY
PSYCHICZNA	POLICJANCI (N=99 i N=70)	100	94	0	6
	KURATORZY (N=95 i N=45)	99	86	1	14
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=80 i N=40)	78	58	22	42
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=95 i N=42)	97	93	3	7
	PRACOWNICY GKRPA (N=96 i N=72)	93	82	7	18
EKONOMICZNA	POLICJANCI (N=82 i N=26)	96	84	4	16
	KURATORZY (N=72 i N=21)	94	87	6	13
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=45 i N=17)	58	69	48	31
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=74 i N=18)	89	82	11	18
	PRACOWNICY GKRPA (N=80 i N=32)	91	87	9	13
FIZYCZNA	POLICJANCI (N=100 i N=54)	100	100	0	0
	KURATORZY (N=88 i N=40)	100	96	0	4
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=77 i N=32)	75	59	25	41
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=97 i N=26)	99	88	1	12
	PRACOWNICY GKRPA (N=95 i N=59)	96	85	4	15
SEKSUALNA	POLICJANCI (N=49 i N=2)	98	100	2	0
	KURATORZY (N=46 i N=3)	97	100	3	0
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=37 i N=6)	73	30	27	70
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=43 i N=5)	96	83	4	17
	PRACOWNICY GKRPA (N=48 i N=6)	86	72	14	28

Dane w proc.

7.2. RODZAJE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

Gdy stykali się z przypadkami przemocy w rodzinie, Policjanci najczęściej podejmowali działanie polegające na **rozmowie z ofiarą** oraz **rozmowie ze sprawcą**. W przypadku przemocy psychicznej z ofiarą rozmawiało 56% Policjantów, jeśli była nią kobieta i 60%, jeśli ofiarą był mężczyzna. W przypadku przemocy ekonomicznej rozmowę z ofiarą podjęło odpowiednio 62% i 67%, fizycznej 58% i 58%, a seksualnej 60% i 57%. Ze sprawcą przemocy psychicznej rozmawiało 54% Policjantów, gdy ofiarą była kobieta i 59%, gdy był to mężczyzna. Ze sprawcą przemocy ekonomicznej odpowiednio 56% i 71%, fizycznej 55% i 57%, a seksualna 52% i 55%.

Kolejnym działaniem dość często podejmowanym przez Policjantów w związku z przemocą w rodzinie było **przekazanie informacji instytucjom pomocy społecznej**. W szczególności w ten sposób postępowali Policjanci w przypadkach przemocy psychicznej (58%, jeśli ofiarą była kobieta i 42%, jeśli mężczyzna) i fizycznej (57% i 42%), rzadziej w przypadkach przemocy ekonomicznej (34% i 16%) oraz seksualnej (33% i 57%).

Podobnie **przekazywanie przez Policjantów informacji do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych** częstsze było w przypadkach przemocy psychicznej (38%, jeśli ofiarą była kobieta i 16%, jeśli mężczyzna) oraz fizycznej (35% i 13%) niż w odniesieniu do przemocy ekonomicznej (16% i 0%) oraz seksualnej (17% i 0%).

Sporządzenie notatki urzędowej dotyczącej przemocy w rodzinie – „Karty A” najczęściej miało miejsce, gdy w grę wchodziła przemoc psychiczna lub fizyczna. Częściej także notatka taka była sporządzana, jeśli ofiarą była kobieta (po 39%), niż kiedy był to mężczyzna (25% i 22%). Podobnie było w przypadku **przekazania ofierze informacji dla ofiar przemocy w rodzinie - „Karty B”** – odpowiednio 38% i 39%, gdy ofiarą była kobieta oraz 34% i 27%, gdy był to mężczyzna.

Nieco rzadziej procedura „Niebieskiej karty” wykorzystywana była w przypadkach przemocy ekonomicznej (30%, jeśli ofiarą była kobieta i 27%, jeśli mężczyzna) oraz seksualnej (26% i 43%).

Kolejnym działaniem podejmowanym przez Policjantów w sytuacjach przemocy w rodzinie było **informowanie ofiary o przysługujących jej prawach i uprawnieniach**. Miało ono miejsce w 8% przypadków przemocy fizycznej wobec kobiet i 10% wobec mężczyzn, w 21%

przypadków przemocy ekonomicznej wobec kobiet i 23% wobec mężczyzn, w 11% przypadków przemocy fizycznej wobec kobiet i 11% wobec mężczyzn oraz w 18% przypadków przemocy seksualnej wobec kobiet.

Zatrzymanie przez Policję sprawcy lub podejrzanego o sprawstwo przemocy w rodzinie miało miejsce przede wszystkim, kiedy ofiarą była kobieta, w przypadkach przemocy fizycznej (8%) i seksualnej (10%). W co dziesiątym (10%) przypadku przemocy fizycznej wobec kobiet **sprawca doprowadzony został do izby wytrzeźwień, zakładu opieki zdrowotnej lub jednostki Policji w celu wytrzeźwienia** (dla porównania sytuacja taka dotyczyła tylko 2% przypadków przemocy fizycznej, gdzie ofiarą był mężczyzna).

Badani Policjanci **przekazywali materiały do sądu celem przeprowadzenia postępowania sprawdzającego lub wszczęcia postępowania przygotowawczego** głównie w przypadkach, gdy ofiarami przemocy w rodzinie były kobiety. Najczęściej postępowali tak w sytuacjach przemocy seksualnej (33%) oraz fizycznej (23%), rzadziej, jeśli dochodziło do przemocy psychicznej (17%) lub ekonomicznej (15%). Jeśli ofiarą przemocy był mężczyzna, to materiały do sądu przekazało 10% Policjantów w przypadku przemocy ekonomicznej, 7% przemocy fizycznej i 2% przemocy psychicznej.

Policjanci bardzo rzadko wykorzystywali dotychczas w praktyce nowe możliwości, które dała im nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Żaden z badanych nie zadeklarował, że brał udział w podejmowaniu decyzji o odebraniu dziecka z rodziny. Jeśli ofiarą przemocy była kobieta, to dwóm na stu (2%) badanym funkcjonariuszom Policji w przypadku przemocy fizycznej i co setnemu (1%) ekonomicznej, zdarzyło się **wystąpić do prokuratora z wnioskiem o wydania nakazu opuszczenia przez sprawcę lokalu zamieszkiwanego wspólnie z ofiarą lub wydanie zakazu zbliżania się do ofiary**.

DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ POLICJANTÓW (OSTATNIE ZDARZENIE, GDZIE OFIARĄ BYŁA KOBIEȚA)

	Przemoc psychiczna (N=99)	Przemoc ekonomiczna (N=79)	Przemoc fizyczna (N=100)	Przemoc seksualna (N=48)
rozmowa z ofiarą/ofiarami przemocy w rodzinie	56	62	58	60
rozmowa z ze sprawcą/sprawcami przemocy w rodzinie	54	56	55	52
rozmowa ze świadkiem / świadkami przemocy w rodzinie	1	4	3	2
poinformowanie ofiary o przysługujących jej prawach i uprawnieniach	8	21	11	18
przekazanie informacji o organizacjach, instytucjach udzielających wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie	5	8	2	9
poinformowanie sprawcy o grożących mu konsekwencjach	4	9	5	5
zastosowanie wobec sprawcy, środków przymusu bezpośredniego	0	0	1	3
zatrzymanie sprawcy, podejrzanego	3	1	8	10
doprowadzenie sprawcy w celu wytrzeźwienia do izby wytrzeźwień, zakładu opieki zdrowotnej lub jednostki Policji	6	0	10	0
zabezpieczenie śladów i dowodów przestępstw przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem	0	0	1	0
sporządzenie notatki urzędowej dotyczącej przemocy w rodzinie - „Karty A” (tzw. „Niebieskiej Karty”)	39	30	39	26
przekazanie ofierze informacji dla ofiar przemocy w rodzinie – „Karty B” (tzw. „Niebieskiej Karty”)	38	26	39	26
udzielenie pierwszej pomocy	0	0	1	0
wzwanie pogotowia ratunkowego	0	0	0	0
podjęcie – wspólnie z pracownikiem socjalnym, lekarzem lub ratownikiem medycznym bądź pielęgniarką – decyzji o odebraniu dziecka z rodziny, w której może dojść do zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	0	0	0	0
wystąpienie z wnioskiem do prokuratora o wydanie nakazu opuszczenia przez sprawcę lokalu zamieszkiwanego wspólnie z ofiarą lub zakazu zbliżania się do ofiary	1	0	2	0
przeprowadzenie rodzinnych wywiadów środowiskowych – dokonanie ustaleń dt. sytuacji rodzinnej (np. status rodzinny, sytuacja socjalno-bytowa, sytuacja opiekuńczo-wychowawcza dzieci itp.)	0	1	3	0
przekazanie Policjantowi zajmującemu się problematyką ds. nieletnich informacji dotyczących osób małoletnich w tym gospodarstwie domowym	2	0	1	0
przekazanie do sądu materiałów celem przeprowadzenia postępowania sprawdzającego lub wszczęcia postępowania przygotowawczego	17	15	23	33
przekazanie informacji sądowi rodzinnemu i opiekuńczemu	9	5	11	2
przekazanie informacji instytucjom pomocy społecznej (np. PCPR -Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, OPS -Ośrodek Pomocy Społecznej, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Wsparcia, Ośrodek Interwencji Kryzysowej) itp. – to kod „21” (tzn. klasyfikujemy wszystkie takie i podobne instytucje jako instytucje pomocy społecznej)	58	34	57	33
przekazanie informacji gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	38	16	35	17
przekazanie informacji o rodzinie do zespołu interdyscyplinarnego,	0	0	2	2
zawiadomienie innych instytucji / organizacji niż wymienione, jakich?.....	1	0	1	2
ponowny kontakt z rodziną, w której nastąpiła przemoc	6	8	7	8
inne działania, jakie?.....	6	3	5	10

Dane w proc.

*Wyniki nie sumują się do 100% - możliwych wiele działań
Kategorie odpowiedzi nie były odczytywane respondentom*

**DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ POLICJANTÓW
(OSTATNIE ZDARZENIE, GDZIE OFIARĄ BYŁ MĘŻCZYZNA)**

	Przemoc psychiczna (N=66)	Przemoc ekonomiczna (N=21)	Przemoc fizyczna (N=54)	Przemoc seksualna (N=2)
rozmowa z ofiarą/ofiarami przemocy w rodzinie	60	67	58	57
rozmowa z ze sprawcą/sprawcami przemocy w rodzinie	59	71	57	57
rozmowa ze świadkiem / świadkami przemocy w rodzinie	3	0	0	0
poinformowanie ofiary o przysługujących jej prawach i uprawnieniach	10	23	11	0
przekazanie informacji o organizacjach, instytucjach udzielających wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie	8	0	2	0
poinformowanie sprawcy o grożących mu konsekwencjach	7	20	4	0
zastosowanie wobec sprawcy, środków przymusu bezpośredniego	1	0	0	0
zatrzymanie sprawcy, podejrzanego	0	0	2	0
doprowadzenie sprawcy w celu wytrzeźwienia do izby wytrzeźwień, zakładu opieki zdrowotnej lub jednostki Policji	3	0	2	0
zabezpieczenie śladów i dowodów przestępstw przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem	0	0	0	0
sporządzenie notatki urzędowej dotyczącej przemocy w rodzinie - „Karty A” (tzw. „Niebieskiej Karty”)	25	27	22	43
przekazanie ofierze informacji dla ofiar przemocy w rodzinie – „Karty B” (tzw. „Niebieskiej Karty”)	34	18	27	43
udzielenie pierwszej pomocy	0	0	0	0
wezwanie pogotowia ratunkowego	0	0	0	0
podjęcie – wspólnie z pracownikiem socjalnym, lekarzem lub ratownikiem medycznym bądź pielęgniarką – decyzji o odebraniu dziecka z rodziny, w której może dojść do zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	0	0	0	0
wystąpienie z wnioskiem do prokuratora o wydanie nakazu opuszczenia przez sprawcę lokalu zamieszkiwanego wspólnie z ofiarą lub zakazu zbliżania się do ofiary	0	0	0	0
przeprowadzenie rodzinnych wywiadów środowiskowych – dokonanie ustaleń dt. sytuacji rodzinnej (np. status rodzinny, sytuacja socjalno-bytowa, sytuacja opiekuńczo-wychowawcza dzieci itp.)	0	0	4	0
przekazanie Policjantowi zajmującemu się problematyką ds. nieletnich informacji dotyczących osób małoletnich w tym gospodarstwie domowym	3	0	2	0
przekazanie do sądu materiałów celem przeprowadzenia postępowania sprawdzającego lub wszczęcia postępowania przygotowawczego	2	10	7	0
przekazanie informacji sądowi rodzinnemu i opiekuńczemu	3	0	6	0
przekazanie informacji instytucjom pomocy społecznej (np. PCPR -Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, OPS -Ośrodek Pomocy Społecznej, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Wsparcia, Ośrodek Interwencji Kryzysowej) itp. – to kod „21” (tzn. klasyfikujemy wszystkie takie i podobne instytucje jako instytucje pomocy społecznej)	42	16	42	57
przekazanie informacji gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	16	0	13	0
przekazanie informacji o rodzinie do zespołu interdyscyplinarnego,	0	0	0	0
zawiadomienie innych instytucji / organizacji niż wymienione, jakich?.....	0	0	0	0
ponowny kontakt z rodziną, w której nastąpiła przemoc	7	10	10	0
inne działania, jakie?.....	4	0	5	57

Dane w proc.

*Wyniki nie sumują się do 100% - możliwych wiele działań
Kategorie odpowiedzi nie były odczytywane respondentom*

Kuratorzy, którzy w swojej pracy mieli kontakt z przypadkami przemocy w rodzinie, najczęściej w związku z tym **przekazywali ofierze informację o instytucjach, w których może szukać pomocy**. W sytuacjach przemocy psychicznej postąpiło tak 39% kuratorów, jeśli ofiarą była kobieta i 65%, jeśli był to mężczyzna, w przypadku przemocy ekonomicznej odpowiednio 49% i 47%, przemocy fizycznej 41% i 45%, a przemocy seksualnej 67% i 63%.

W sytuacjach przemocy w rodzinie kuratorom stosunkowo często zdarzało się **współpracować z Policją**: w przypadku przemocy psychicznej 35%, jeśli ofiara była kobietą i 23%, jeśli mężczyzną, w przypadku przemocy ekonomicznej 16% i 6%, fizycznej 40% i 30%, a seksualnej 21% jeśli ofiara była kobietą.

Kuratorzy podejmowali także działania polegające na **pouczeniu sprawcy przemocy w rodzinie o grożących mu konsekwencjach**: w sytuacji przemocy psychicznej 27%, jeśli ofiara była kobietą i 38%, jeśli był to mężczyzna, w sytuacji przemocy ekonomicznej 52% i 44%, fizycznej 38% i 51%, a seksualnej 42%, jeśli ofiarą była kobieta.

Ofiary przemocy w rodzinie były przez kuratorów motywowane do podjęcia terapii. W sytuacjach, gdy ofiarą była kobieta w 30% przypadków przemocy psychicznej, 23% przemocy ekonomicznej, 27% fizycznej oraz 36% seksualnej. Gdy ofiarą był mężczyzna w 26% przypadków przemocy psychicznej, 21% ekonomicznej i 20% fizycznej.

W przypadkach przemocy ekonomicznej i seksualnej wobec kobiet kuratorzy dość często **puczali sprawę przemocy w rodzinie o przysługujących mu prawach i jego obowiązkach** (po 24%), a także **motywowali sprawcę przemocy w rodzinie do zmiany zachowań względem innych członków rodziny** (odpowiednio 22% i 29%). Sprawca był pouczany o swoich prawach i obowiązkach także w co piątej (21%) sytuacji, w której mężczyzna był ofiarą przemocy ekonomicznej.

W sytuacjach przemocy fizycznej (24%) i seksualnej (24%) wobec kobiet kuratorzy **motywowali sprawców przemocy nadużywających alkoholu do podjęcia bądź kontynuowania terapii odwykowej**.

**DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ KURATORÓW
(OSTATNIE ZDARZENIE, GDZIE OFIARĄ BYŁA KOBIETA)**

	Przemoc psychiczna (N=85)	Przemoc ekonomiczn a (N=68)	Przemoc fizyczna (N=88)	Przemoc seksualna (N=44)
kontrola zachowań – wywiad środowiskowy (czy sprawca przemocy w rodzinie zaprzestał czynów, kontynuuje programy korekcyjno-edukacyjne, terapię itd.)	14	15	13	10
pouczenie sprawcy przemocy w rodzinie o konsekwencjach, sankcjach	27	52	38	42
pouczenie sprawcy przemocy w rodzinie o przysługujących mu prawach i obowiązkach	8	24	14	22
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do <u>zmiany zachowań względem innych członków rodziny</u>	10	24	14	20
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie nadużywającego alkoholu do <u>podjęcia/kontynuowania terapii odwykowej</u>	12	12	24	24
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do wyrażenia <u>zgody na udział w programach korekcyjno-edukacyjnych i innych grupach/zajęciach terapeutycznych</u>	17	14	16	19
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do podjęcia innych działań (np. poszukiwanie/podjęcie pracy)	4	6	7	7
motywowanie ofiary przemocy w rodzinie do <u>podjęcia terapii dla ofiar przemocy w rodzinie</u>	30	23	27	36
przekazanie ofierze (ofiaram) przemocy w rodzinie informacji o instytucjach, w których może szukać pomocy	39	49	41	67
opracowywanie sprawozdań	0	0	1	0
przeglądanie akt sądowych, sporządzenie odpisów	1	0	2	0
złożenie do sądu wniosku dotyczącego ograniczenia / zawieszenia praw rodzicielskich	2	1	5	1
wystąpienie do sądu z wnioskiem o zmianę lub uchylenie orzeczonego środka wobec sprawcy	17	11	10	5
współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej	15	11	19	11
współpraca z przedstawicielami ochrony zdrowia	2	4	4	1
współpraca z Policją,	35	16	40	21
współpraca ze Strażą Miejską	0	0	0	0
współpraca ze szkołą, do której chodzą dzieci	2	0	1	0
współpraca z zespołem interdyscyplinarnym, grupą roboczą powołaną przez zespół interdyscyplinarny	2	0	1	0
współpraca z innymi instytucjami/organizacjami	3	3	6	6
kontakty z sądem – inne niż wymienione	19	10	17	4
kontakty z prokuraturą – inne niż wymienione	15	5	16	6
skierowanie do innego kuratora (społecznego, zawodowego itp.)	9	11	10	7
inne działania	6	9	11	12

*Dane w proc.
Wyniki nie sumują się do 100% - możliwych wiele działań
Kategorie odpowiedzi nie były odczytywane respondentom*

**DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ KURATORÓW
(OSTATNIE ZDARZENIE, GDZIE OFIARĄ BYŁ MĘŻCZYZNA)**

	Przemoc psychiczna (N=39)	Przemoc ekonomiczna (N=19)	Przemoc fizyczna (N=38)	Przemoc seksualna (N=3)
kontrola zachowań – wywiad środowiskowy (czy sprawca przemocy w rodzinie zaprzestał czynów, kontynuuje programy korekcyjno-edukacyjne, terapię itd.)	12	7	7	0
pouczenie sprawcy przemocy w rodzinie o konsekwencjach, sankcjach	38	44	51	0
pouczenie sprawcy przemocy w rodzinie o przysługujących mu prawach i obowiązkach	15	21	14	0
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do <u>zmiany zachowań względem innych członków rodziny</u>	14	7	10	0
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie nadużywającego alkoholu do <u>podjęcia/kontynuowania terapii odwykowej</u>	7	8	8	0
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do wyrażenia <u>zgody na udział w programach korekcyjno-edukacyjnych i innych grupach/zajęciach terapeutycznych</u>	14	15	12	0
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do podjęcia innych działań (np. poszukiwanie/podjęcie pracy)	3	4	5	0
motywowanie ofiary przemocy w rodzinie do <u>podjęcia terapii dla ofiar przemocy w rodzinie</u>	26	21	20	0
przekazanie ofierze (ofiaram) przemocy w rodzinie informacji o instytucjach, w których może szukać pomocy	65	47	45	63
opracowywanie sprawozdań	0	0	0	0
przeglądanie akt sądowych, sporządzenie odpisów	0	0	0	0
złożenie do sądu wniosku dotyczącego ograniczenia / zawieszenia praw rodzicielskich	5	0	10	0
wystąpienie do sądu z wnioskiem o zmianę lub uchylenie orzeczonego środka wobec sprawcy	1	0	2	0
współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej	12	13	15	0
współpraca z przedstawicielami ochrony zdrowia	9	0	2	0
współpraca z Policją,	23	6	30	0
współpraca ze Strażą Miejską	1	0	0	0
współpraca ze szkołą, do której chodzą dzieci	0	0	0	0
współpraca z zespołem interdyscyplinarnym, grupą roboczą powołaną przez zespół interdyscyplinarny	0	0	0	0
współpraca z innymi instytucjami/organizacjami	0	5	0	0
kontakty z sądem – inne niż wymienione	6	8	5	0
kontakty z prokuraturą – inne niż wymienione	10	0	5	0
skierowanie do innego kuratora (społecznego, zawodowego itp.)	1	0	6	0
inne działania	1	2	17	40

*Dane w proc.
Wyniki nie sumują się do 100% - możliwych wiele działań
Kategorie odpowiedzi nie były odczytywane respondentom*

Działania podejmowane przez pracowników ochrony zdrowia w sytuacji, gdy zetknęli się z przypadkami przemocy w rodzinie, polegały przede wszystkim na rozmowach z pacjentami: w celu uzyskania informacji, czy obrażenia są wynikiem przemocy w rodzinie, w celu motywowania do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz aby poinformować o instytucjach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie.

Najczęstsze były **rozmowy z ofiarą w celu motywowania jej do przeciwdziałania przemocy w rodzinie**. Gdy ofiarą była kobieta odbyły się w 43% przypadków przemocy psychicznej, 45% ekonomicznej, 49% fizycznej i 40% seksualnej, a gdy mężczyzna w 35% przypadków przemocy psychicznej, 39% ekonomicznej i 25% fizycznej.

W dalszej kolejności pracownicy ochrony zdrowia **informowali ofiary o instytucjach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie**. Jeśli przemoc dotyczyła kobiety 20% w sytuacjach przemocy psychicznej, 18% ekonomicznej, 19% fizycznej i 15% seksualnej, jeśli mężczyzna w 11% sytuacji przemocy psychicznej, 19% ekonomicznej oraz 5% fizycznej.

Część pracowników ochrony zdrowia **kierowała ofiary przemocy na poradę terapeutyczną**. Jeśli ofiara była kobietą, postąpiono tak w 20% przypadków przemocy psychicznej, 17% ekonomicznej i seksualnej oraz 10% fizycznej. Jeśli ofiara to mężczyzna, w 28% sytuacji, gdy dochodziło do przemocy psychicznej, 19% ekonomicznej, a także 35% fizycznej.

Policja bądź prokuratura były przez pracowników ochrony zdrowia najczęściej **zawiadamiwane** w przypadkach przemocy fizycznej wobec obu płci oraz przemocy seksualnej wobec kobiet. W zależności od tego, czy ofiara była kobietą, czy mężczyzną, Policja i prokuratura zawiadamiane były w odpowiednio 24% i 12% przypadków przemocy psychicznej, mniej niż co setnym i 10% przemocy ekonomicznej, 43% i 39% przemocy fizycznej oraz 34% i mniej niż co setnym seksualnej.

Wielu badanych przedstawicieli ochrony zdrowia, jeśli zetknęli się z przypadkami przemocy w rodzinie, **informowali o sprawie ośrodek pomocy społecznej**. W sytuacji przemocy wobec kobiet: 30%, jeśli była to przemoc psychiczna, 28% jeśli ekonomiczna, 22% fizyczna i 17% seksualna. Jeśli przemoc dotyczyła mężczyzn: 23% w przypadkach przemocy psychicznej, 9% ekonomicznej, 26% fizycznej i 100% seksualnej.

Badanym pracownikom ochrony zdrowia nie zdarzyło się uczestniczyć w podejmowaniu decyzji o odebraniu dziecka rodzinie, gdyż zagrożone było jego życie lub zdrowie.

**DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ PRACOWNIKÓW OCHRONY ZDROWIA
(OSTATNIE ZDARZENIE, GDZIE OFIARĄ BYŁA KOBIEȚA)**

	Przemoc psychiczna (N=63)	Przemoc ekonomiczna (N=26)	Przemoc fizyczna (N=58)	Przemoc seksualna (N=54)
rozmowa z pacjentem w celu pozyskania informacji, czy obrażenia są wynikiem przemocy w rodzinie	15	18	27	27
rozmowa z inną osobą (np. osobą towarzyszącą w przychodni, innym członkiem rodziny) w celu pozyskania informacji, czy obrażenia są wynikiem przemocy w rodzinie	1	5	4	0
rozmowa z ofiarą – motywowanie do przeciwdziałania sytuacji przemocy w rodzinie	43	45	49	40
rozmowa z inną osobą - członkiem rodziny – motywowanie do przeciwdziałania sytuacji przemocy w rodzinie	7	0	0	5
poinformowanie ofiary lub innej osoby o instytucjach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie	20	18	19	15
przeprowadzenie badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała w związku z przemocą w rodzinie i wydanie zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie	5	0	7	21
wypisanie skierowania na badania diagnostyczne (ultrasonograficzne, rentgen, laboratoryjne itp.)	4	0	3	5
skierowanie na poradę terapeutyczną (psychiatryczną/psychologiczną)	20	17	10	17
skierowanie do innego lekarza specjalisty	0	0	2	8
poinformowanie ofiary o możliwości przeprowadzenia obdukcji sądowej	9	0	11	5
podjęcie – wspólnie z pracownikiem socjalnym i Policjantem – decyzji o odebraniu dziecka z rodziny, w której może dojść do zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	0	0	0	0
zainteresowanie sprawą (sytuacją rodziny) ośrodka pomocy społecznej, miejskiego ośrodka pomocy rodzinie itp.	30	28	22	17
zawiadomienie szkoły (jeśli problem dotyczył dziecka lub rodziny, w której wychowują się dzieci)	0	0	0	0
zawiadomienie Policji, prokuratury	24	0	43	34
skierowanie sprawy do zespołu interdyscyplinarnego, grupy roboczej	0	0	0	0
zawiadomienie innych instytucji, organizacji	3	0	4	0
rozmowa ze sprawcą, motywowanie do zaprzestania przemocy	9	17	3	4
inne działania	1	8	6	4

Dane w proc.

*Wyniki nie sumują się do 100% - możliwych wiele działań
Kategorie odpowiedzi nie były odczytywane respondentom*

**DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ PRACOWNIKÓW OCHRONY ZDROWIA
(OSTATNIE ZDARZENIE, GDZIE OFIARĄ BYŁ MĘŻCZYZNA)**

	Przemoc psychiczna (N=24)	Przemoc ekonomiczna (N=12)	Przemoc fizyczna (N=19)	Przemoc seksualna (N=2)
rozmowa z pacjentem w celu pozyskania informacji, czy obrażenia są wynikiem przemocy w rodzinie	0	8	26	0
rozmowa z inną osobą (np. osobą towarzyszącą w przychodni, innym członkiem rodziny) w celu pozyskania informacji, czy obrażenia są wynikiem przemocy w rodzinie	0	0	0	0
rozmowa z ofiarą – motywowanie do przeciwdziałania sytuacji przemocy w rodzinie	35	39	25	0
rozmowa z inną osobą - członkiem rodziny – motywowanie do przeciwdziałania sytuacji przemocy w rodzinie	5	0	0	0
poinformowanie ofiary lub innej osoby o instytucjach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie	11	19	5	0
przeprowadzenie badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała w związku z przemocą w rodzinie i wydanie zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie	0	0	16	0
wypisanie skierowania na badania diagnostyczne (ultrasonograficzne, rentgen, laboratoryjne itp.)	4	0	7	0
skierowanie na poradę terapeutyczną (psychiatryczną/psychologiczną)	28	19	35	0
skierowanie do innego lekarza specjalisty	0	0	14	0
poinformowanie ofiary o możliwości przeprowadzenia obdukcji sądowej	0	0	4	0
podjęcie – wspólnie z pracownikiem socjalnym i Policjantem – decyzji o odebraniu dziecka z rodziny, w której może dojść do zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	0	0	0	0
zainteresowanie sprawą (sytuacją rodziny) ośrodka pomocy społecznej, miejskiego ośrodka pomocy rodzinie itp.	23	9	26	100
zawiadomienie szkoły (jeśli problem dotyczył dziecka lub rodziny, w której wychowują się dzieci)	5	0	0	0
zawiadomienie Policji, prokuratury	12	10	39	0
skierowanie sprawy do zespołu interdyscyplinarnego, grupy roboczej	0	0	0	0
zawiadomienie innych instytucji, organizacji	5	0	0	0
rozmowa ze sprawcą, motywowanie do zaprzestania przemocy	16	0	5	0
inne działania	0	14	0	0

Dane w proc.

*Wyniki nie sumują się do 100% - możliwych wiele działań
Kategorie odpowiedzi nie były odczytywane respondentom*

W pierwszej kolejności pracownicy socjalni, którzy zetknęli się w swojej pracy z przypadkami przemocy w rodzinie, **rozmawiali z ofiarą**. W przypadkach przemocy ekonomicznej 60%, jeśli ofiarą była kobieta i 73% jeśli mężczyzna, w przypadkach przemocy seksualnej 55% i 74%, psychicznej 37% i 55%, a fizycznej 36% i 54%.

Nieco mniej badanych pracowników socjalnych podejmowało w każdej z tych sytuacji **rozmowę ze sprawcą, by motywować go do zaprzestania przemocy, a także poinformować go o grożących mu konsekwencjach i sankcjach**. W sytuacjach przemocy wobec kobiet 35%, jeśli była to przemoc ekonomiczna, 28% fizyczna, 24% seksualna i 20%

psychiczna. Gdy zdarzenie dotyczyło przemocy wobec mężczyzny ze sprawcą rozmawiało odpowiednio 66%, 51%, 47% i 49%.

Pracownicy socjalni **udzielali ofiarom**, częściej kobietom niż mężczyznom, **informacji o możliwościach uzyskania pomocy zarówno w ramach pomocy społecznej, jak i w innych instytucjach i organizacjach**. O możliwościach otrzymania pomocy w ramach pomocy społecznej informowano 30% kobiet i 10% mężczyzn ofiar przemocy psychicznej, 22% kobiet i 12% mężczyzn ofiar przemocy ekonomicznej, 23% kobiet i 12% mężczyzn ofiar przemocy fizycznej oraz 31% kobiet ofiar przemocy seksualnej. Natomiast o możliwościach uzyskania pomocy gdzie indziej informowano 21% ofiar przemocy psychicznej, jeśli były nimi kobiety i 12%, jeśli mężczyźni, odpowiednio 19% i 12% ofiar przemocy ekonomicznej, 14% i 8% ofiar przemocy fizycznej oraz 29% kobiet ofiar przemocy seksualnej.

Część ofiar otrzymywała od pracowników socjalnych **wsparcie psychologiczne**. Wśród kobiet: 32% ofiar przemocy psychicznej, 15% ekonomicznej, 26% fizycznej oraz 36% seksualnej. Wśród mężczyzn: 22% ofiar przemocy psychicznej, 19% ekonomicznej, 19% fizycznej oraz 53% seksualnej.

W wielu przypadkach pracownicy socjalni **uruchamiali procedurę „Niebieskiej Karty”**. Jeśli ofiarą przemocy był mężczyzna, to przede wszystkim w przypadkach przemocy fizycznej – 28%, a rzadziej ekonomicznej – 13% lub psychologicznej – 8%. Kiedy ofiarą była kobieta: 33% w sytuacjach przemocy psychicznej, 27% fizycznej, 25% seksualnej oraz 13% ekonomicznej.

Kiedy mieli w swojej pracy kontakt z przypadkami przemocy w rodzinie pracownicy socjalni **podejmowali współpracę przede wszystkim z Policją i Strażą Miejską oraz z kuratorem, sądem lub prokuraturą**. W przypadkach przemocy psychicznej wobec kobiet 53% pracowników socjalnych współpracowało z Policją, a 35% z kuratorem, sądem bądź prokuraturą, zaś wobec mężczyzn odpowiednio 30% i 10%. W sytuacjach przemocy ekonomicznej wobec kobiet 28% i 20%, a wobec mężczyzn 20% i 7%. W przypadkach przemocy fizycznej wobec kobiet 59% i 33%, a wobec mężczyzn 41% i 18%, zaś przemocy seksualnej wobec kobiet 40% i 33%, a wobec mężczyzn po 26%.

Również pracownicy socjalni niezwykle rzadko uczestniczyli w nowej procedurze odbierania dziecka rodzinie – jedynie w przypadkach przemocy psychicznej i fizycznej wobec kobiet i tylko co setny (1%).

**DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH
(OSTATNIE ZDARZENIE, GDZIE OFIARĄ BYŁA KOBIETA)**

	Przemoc psychiczna (N=92)	Przemoc ekonomiczn a (N=66)	Przemoc fizyczna (N=95)	Przemoc seksualna (N=41)
rozmowa z ofiarą/ofiarami przemocy w rodzinie	37	60	36	55
rozmowa ze sprawcą – motywowanie do zaprzestania przemocy, poinformowanie o możliwych konsekwencjach, sankcjach	20	35	28	24
udzielenie ofierze/ofiarom informacji na temat pomocy, jaką może uzyskać z instytucji pomocy społecznej w tym między innymi: pomoc socjalna, prawna, psychologiczna	30	22	23	31
udzielenie ofierze/ofiarom informacji na temat pomocy, jaką może uzyskać w innych instytucjach / organizacjach	21	19	14	29
motywowanie ofiary przemocy w rodzinie do podjęcia terapii dla ofiar przemocy w rodzinie	17	9	8	14
poinformowanie sprawcy przemocy w rodzinie o możliwości uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych	6	7	9	6
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do zmiany zachowań względem innych członków rodziny	9	7	7	6
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do wyrażenia zgody na podjęcie terapii odwykowej w przypadku nadużywania alkoholu	9	12	9	9
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do wyrażenia zgody na udział w innych grupach/zajęciach terapeutycznych	6	7	9	6
przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego	7	12	14	16
uruchomienie procedury „Niebieska Karta”	33	13	27	25
udzielenie wsparcia psychologicznego	32	15	26	36
udzielenie wsparcia prawnego	6	9	9	9
pomoc w przygotowaniu dokumentacji urzędowej itp.	1	3	1	0
pomoc finansowa dla rodziny	12	14	7	2
pomoc materialna/rzeczowa dla rodziny	7	4	3	0
pomoc w znalezieniu miejsca w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, w ośrodku wsparcia, w ośrodku interwencji kryzysowej	3	1	7	6
podjęcie – wspólnie z Policjantem, lekarzem lub ratownikiem medycznym bądź pielęgniarką – decyzji o odebraniu dziecka z rodziny, w której może dojść do zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	1	0	1	0
współpraca z Policją, Strażą Miejską	53	28	59	40
współpraca z kuratorem, sądem rodzinnym, karnym, prokuratorem	35	20	33	33
współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), poradnią odwykową, terapii uzależnień itp.	19	13	22	6
współpraca z innymi jednostkami organizacyjnymi: pomocy społecznej, powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem interwencji kryzysowej itp.	10	8	12	7
współpraca ze szkołą, do której chodzi dziecko z rodziny dotkniętej problemem przemocy w rodzinie	12	1	6	5
skierowanie sprawy do zespołu interdyscyplinarnego, grupy roboczej	5	0	3	7
współpraca z innymi instytucjami / organizacjami niż wymienione	1	0	0	2
inne działania	7	14	8	13

Dane w proc.

*Wyniki nie sumują się do 100% - możliwych wiele działań
Kategorie odpowiedzi nie były odczytywane respondentom*

**DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH
(OSTATNIE ZDARZENIE, GDZIE OFIARĄ BYŁ MĘŻCZYZNA)**

	Przemoc psychiczna (N=39)	Przemoc ekonomiczn a (N=15)	Przemoc fizyczna (N=23)	Przemoc seksualna (N=4)
rozmowa z ofiarą/ofiarami przemocy w rodzinie	55	73	54	74
rozmowa ze sprawcą – motywowanie do zaprzestania przemocy, poinformowanie o możliwych konsekwencjach, sankcjach	49	66	51	47
udzielenie ofierze/ofiarom informacji na temat pomocy, jaką może uzyskać z instytucji pomocy społecznej w tym między innymi: pomoc socjalna, prawna, psychologiczna	10	12	12	0
udzielenie ofierze/ofiarom informacji na temat pomocy, jaką może uzyskać w innych instytucjach / organizacjach	12	12	8	0
motywowanie ofiary przemocy w rodzinie do podjęcia terapii dla ofiar przemocy w rodzinie	7	12	11	0
poinformowanie sprawcy przemocy w rodzinie o możliwości uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych	5	12	8	0
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do zmiany zachowań względem innych członków rodziny	5	6	8	0
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do wyrażenia zgody na podjęcie terapii odwykowej w przypadku nadużywania alkoholu	5	6	12	0
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do wyrażenia zgody na udział w innych grupach/zajęciach terapeutycznych	9	6	11	0
przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego	2	6	12	0
uruchowienie procedury „Niebieska Karta”	8	13	28	0
udzielenie wsparcia psychologicznego	22	19	19	53
udzielenie wsparcia prawnego	2	7	12	0
pomoc w przygotowaniu dokumentacji urzędowej itp.	2	0	4	0
pomoc finansowa dla rodziny	2	12	4	0
pomoc materialna/rzeczowa dla rodziny	0	7	4	0
pomoc w znalezieniu miejsca w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, w ośrodku wsparcia, w ośrodku interwencji kryzysowej	3	0	0	26
podjęcie – wspólnie z Policjantem, lekarzem lub ratownikiem medycznym bądź pielęgniarką – decyzji o odebraniu dziecka z rodziny, w której może dojść do zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	0	0	0	0
współpraca z Policją, Strażą Miejską	30	20	41	26
współpraca z kuratorem, sądem rodzinnym, karnym, prokuratorem	10	7	18	26
współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), poradnią odwykową, terapii uzależnień itp.	5	6	4	0
współpraca z innymi jednostkami organizacyjnymi: pomocy społecznej, powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem interwencji kryzysowej itp.	10	7	12	26
współpraca ze szkołą, do której chodzi dziecko z rodziny dotkniętej problemem przemocy w rodzinie	10	0	0	0
skierowanie sprawy do zespołu interdyscyplinarnego, grupy roboczej	7	0	17	26
współpraca z innymi instytucjami / organizacjami niż wymienione	0	0	0	0
inne działania	5	14	14	0

Dane w proc.

*Wyniki nie sumują się do 100% - możliwych wiele działań
Kategorie odpowiedzi nie były odczytywane respondentom*

Pracownicy GKRPA, w przypadkach przemocy w rodzinie, przede wszystkim **podejmowali współpracę z Policją, Strażą Miejską** (od 15% w przypadkach przemocy ekonomicznej wobec kobiet do 51% w przypadkach przemocy fizycznej wobec kobiet), **kuratorem, sądem, prokuraturą** (od 8% w przypadkach przemocy ekonomicznej wobec mężczyzn do 44% w przypadkach przemocy seksualnej wobec kobiet) oraz nieco rzadziej **z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej** (od 17% w przypadkach przemocy ekonomicznej i seksualnej wobec kobiet i psychicznej wobec mężczyzn do 27% w przypadkach przemocy fizycznej wobec kobiet i mężczyzn). Z dwoma pierwszymi typami instytucji współpraca nawiązywana była częściej, jeśli ofiarą była kobieta, niż jeśli był to mężczyzna.

Stosunkowo często podejmowali oni **rozmowy z ofiarą przemocy**, a rzadziej z jej sprawcą. Z ofiarą kobietą rozmawiało 30% badanych pracowników GKRPA w sytuacjach przemocy psychicznej, 38% przemocy ekonomicznej, 34% fizycznej oraz 40% seksualnej. Z mężczyzną ofiarą pracownik GKRPA odbył rozmowę w 38% przypadków przemocy psychicznej, 54% ekonomicznej, 34% fizycznej oraz 68% seksualnej. **Ze sprawcą**, jeśli ofiara była kobietą **rozmawiało** odpowiednio 12%, 20%, 18% i 12% pracowników GKRPA, jeśli mężczyzną 17%, 31%, 32% i 43%.

Innymi działaniami podejmowanymi w przypadkach przemocy w rodzinie przez pracowników GKRPA było **udzielanie ofiarom przemocy informacji na temat pomocy, jaką mogą uzyskać w instytucjach pomocy społecznej oraz innych instytucjach lub organizacjach**. Jeśli ofiarą przemocy była kobieta, to o możliwości uzyskania pomocy w instytucjach pomocy społecznej informowano w 20% przypadków przemocy psychicznej, 18% ekonomicznej i psychicznej oraz 13% seksualnej, a o możliwości uzyskania jej w innych instytucjach w 17% sytuacji przemocy psychicznej, 23% ekonomicznej, 21% fizycznej i 27% seksualnej. Kiedy ofiarą był mężczyzna, to o pomocy w ramach pomocy społecznej informowano 6%, jeśli dochodziło do przemocy psychicznej, 14%, jeśli do ekonomicznej oraz 18% fizycznej, zaś o pomocy w innych instytucjach 12% ofiar przemocy psychicznej, 29% ekonomicznej oraz 14% fizycznej.

Ofiary przemocy były przez pracowników GKRPA **motywowane do podjęcia specjalnej terapii**. Najczęściej w przypadkach przemocy seksualnej – 25% ofiar kobiet i 32% ofiar mężczyzn, rzadziej psychicznej (17% i 19%), ekonomicznej (po 14%) i fizycznej (20% i 13%).

W części przypadków, gdy dochodziło do przemocy w rodzinie pracownicy GKRPA wdrażali **procedurę zobowiązującą do leczenia odwykowego**. Zdecydowanie częściej miało to miejsce, jeśli ofiarą przemocy była kobieta (17% w sytuacjach przemocy fizycznej, 15% ekonomicznej, 14% psychicznej oraz 5% seksualnej), niż kiedy był to mężczyzna (odpowiednio 5%, 3%, 8% i mniej niż co setny).

DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ PRACOWNIKÓW GKRPA (OSTATNIE ZDARZENIE, GDZIE OFIARĄ BYŁA KOBIETA)				
	Przemoc psychiczna (N=89)	Przemoc ekonomiczn a (N=73)	Przemoc fizyczna (N=91)	Przemoc seksualna (N=41)
rozmowa ze sprawcą – motywowanie do zaprzestania przemocy, poinformowanie o możliwych konsekwencjach, sankcjach	12	20	18	12
poinformowanie sprawcy przemocy w rodzinie o istniejących placówkach odwykowych, ośrodkach terapeutycznych, o możliwości uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych	4	7	11	6
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do kontaktu z placówką odwykową, do podjęcia terapii odwykowej, udziału w innych grupach/zajęciach terapeutycznych	9	10	12	14
wdrożenie procedury zobowiązującej do leczenia odwykowego	14	15	17	5
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do zmiany zachowań względem innych członków rodziny	1	4	2	0
rozmowa z ofiarą/ofiarami przemocy	30	38	34	40
motywowanie ofiary przemocy do podjęcia terapii dla ofiar przemocy w rodzinie, udziału w grupie wsparcia itp.	17	14	20	25
udzielenie ofierze/ofiarom informacji na temat pomocy, jaką może uzyskać z instytucji pomocy społecznej	20	18	18	13
udzielenie ofierze/ofiarom informacji na temat pomocy, jaką może uzyskać w innych instytucjach / organizacjach	17	23	21	27
przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego	3	7	2	0
uruchomienie procedury „Niebieska Karta”	10	1	12	3
współpraca z Izbą Wyrzeźwień	0	0	0	3
współpraca z oddziałami detoksykacyjnymi przy szpitalach, z placówkami odwykowymi, poradnią odwykową, terapii uzależnień itp.	3	3	3	5
współpraca z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, np. ośrodkiem pomocy społecznej, powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem interwencji kryzysowej itp.	23	17	27	17
współpraca z Policją, Strażą Miejską	45	15	51	46
współpraca z kuratorem, sądem rodzinnym, karnym, prokuratorem itp.	27	24	37	44
współpraca ze szkołą, do której chodzi dziecko z rodziny dotkniętej problemem przemocy w rodzinie, świetlicą lub inną placówką oświatową	6	1	3	0
skierowanie sprawy do zespołu interdyscyplinarnego, grupy roboczej	9	3	2	6
współpraca z innymi instytucjami / organizacjami niż wymienione	0	0	0	0
współpraca z psychologiem, psychiatrą	12	6	5	14
inne działania	2	11	10	3

Dane w proc.

*Wyniki nie sumują się do 100% - możliwych wiele działań
Kategorie odpowiedzi nie były odczytywane respondentom*

**DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ PRACOWNIKÓW GKRPA
(OSTATNIE ZDARZENIE, GDZIE OFIARĄ BYŁ MĘŻCZYZNA)**

	Przemoc psychiczna (N=59)	Przemoc ekonomiczna (N=28)	Przemoc fizyczna (N=50)	Przemoc seksualna (N=4)
rozmowa ze sprawcą – motywowanie do zaprzestania przemocy, poinformowanie o możliwych konsekwencjach, sankcjach	17	31	32	43
poinformowanie sprawcy przemocy w rodzinie o istniejących placówkach odwykowych, ośrodkach terapeutycznych, o możliwości uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych	7	14	8	0
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do kontaktu z placówką odwykową, do podjęcia terapii odwykowej, udziału w innych grupach/zajęciach terapeutycznych	8	11	8	0
wdrożenie procedury zobowiązującej do leczenia odwykowego	8	3	5	0
motywowanie sprawcy przemocy w rodzinie do zmiany zachowań względem innych członków rodziny	2	4	2	0
rozmowa z ofiarą/ofiarami przemocy	38	54	34	68
motywowanie ofiary przemocy do podjęcia terapii dla ofiar przemocy w rodzinie, udziału w grupie wsparcia itp.	19	14	13	32
udzielenie ofierze/ofiarom informacji na temat pomocy, jaką może uzyskać z instytucji pomocy społecznej	6	14	18	0
udzielenie ofierze/ofiarom informacji na temat pomocy, jaką może uzyskać w innych instytucjach / organizacjach	12	29	14	0
przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego	3	0	0	0
uruchomienie procedury „Niebieska Karta”	5	0	2	0
współpraca z Izbą Wyrzeźwień,	2	3	2	0
współpraca z oddziałami detoksykacyjnymi przy szpitalach, z placówkami odwykowymi, poradnią odwykową, terapii uzależnień itp.	4	0	3	32
współpraca z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, np. ośrodkiem pomocy społecznej, powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem interwencji kryzysowej itp.	17	18	27	32
współpraca z Policją, Strażą Miejską	23	20	26	25
współpraca z kuratorem, sądem rodzinnym, karnym, prokuratorem itp.	13	8	9	0
współpraca ze szkołą, do której chodzi dziecko z rodziny dotkniętej problemem przemocy w rodzinie, świetlicą lub inną placówką oświatową	2	0	0	0
skierowanie sprawy do zespołu interdyscyplinarnego, grupy roboczej	6	4	7	0
współpraca z innymi instytucjami / organizacjami niż wymienione	0	0	0	0
współpraca z psychologiem, psychiatrą	10	0	8	0
inne działania	5	3	2	0

Dane w proc.

*Wyniki nie sumują się do 100% - możliwych wiele działań
Kategorie odpowiedzi nie były odczytywane respondentom*

7.3. PROBLEMY I WĄTPLIWOŚCI W TRAKCIE INTERWENCJI

Respondentów zapytano o to, czy kiedy podejmowali interwencję związaną z przemocą w rodzinie, to pojawiło się coś, co sprawiło im problemy lub spowodowało, że nie mieli pewności, jak postąpić. Według badanych profesjonalistów najczęściej problemów pojawia się przy interwencjach związanych z przemocą psychiczną. Natomiast najmniej wątpliwości w przypadku kobiet budzą interwencje związane z przemocą fizyczną, a w przypadku mężczyzn z przemocą ekonomiczną.

Odsetek profesjonalistów zgłaszających problemy w czasie interwencji związany jest z płcią ofiary. W przypadku przemocy psychicznej i ekonomicznej więcej problemów pojawia się, gdy ofiarą jest kobieta. W przypadku przemocy seksualnej, gdy jest to mężczyzna, jednak tego rodzaju interwencji było bardzo niewiele.

Najmniej problemów podczas podejmowanych interwencji związanych z przemocą w rodzinie, wyraźnie mniej od pozostałych grup badanych, zgłaszają Policjanci. Z drugiej strony najczęściej tego rodzaju trudności napotykają pracownicy socjalni.

W przypadku **przemocy psychicznej** pojawienie się problemów w czasie interwencji potwierdza od 78% pracowników socjalnych do 37% Policjantów, jeśli ofiara była kobieta oraz od 76% pracowników socjalnych do 35% Policjantów, jeśli mężczyzna.

W sytuacjach **przemocy ekonomicznej** problemy podczas interwencji zgłasza od 73% pracowników socjalnych do 25% Policjantów w przypadku przemocy wobec kobiet i od 62% pracowników ochrony zdrowia do 14% Policjantów w przypadku przemocy wobec mężczyzn.

W odniesieniu do interwencji związanej z przypadkami **przemocy fizycznej** o problemach mówi od 57% pracowników socjalnych do 23% Policjantów, jeśli ofiara była kobieta i od 54% pracowników socjalnych do 36% kuratorów, jeśli był to mężczyzna.

W sytuacjach **przemocy seksualnej wobec kobiet** trudności podczas interwencji raportuje od 67% pracowników socjalnych i 60% pracowników ochrony zdrowia do 28% Policjantów. Odpowiedzi dotyczące przemocy wobec mężczyzn nie można poddać analizie, ze względu na bardzo małą liczbę przypadków.

ODSETEK ODPOWIEDZI POTWIERDZAJĄCYCH PROBLEMY, W PRZYPADKU, GDZIE:				
ofiara była KOBIETA			ofiara był MEŹCZYZNA	
PSYCHICZNA	POLICJANCI (N=99)	37	35	POLICJANCI (N=66)
	KURATORZY (N=85)	60	53	KURATORZY (N=39)
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=63)	67	65	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=24)
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=92)	78	76	PRACOWNICY SOCJALNI (N=39)
	PRACOWNICY GKRPA (N=89)	69	58	PRACOWNICY GKRPA (N=59)
EKONOMICZNA	POLICJANCI (N=79)	25	14	POLICJANCI (N=21)
	KURATORZY (N=68)	48	31	KURATORZY (N=19)
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=26)	69	62	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=12)
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=66)	73	44	PRACOWNICY SOCJALNI (N=15)
	PRACOWNICY GKRPA (N=73)	51	29	PRACOWNICY GKRPA (N=28)
FIZYCZNA	POLICJANCI (N=100)	23	38	POLICJANCI (N=54)
	KURATORZY (N=88)	49	36	KURATORZY (N=38)
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=58)	35	43	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=19)
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=95)	57	54	PRACOWNICY SOCJALNI (N=23)
	PRACOWNICY GKRPA (N=91)	49	43	PRACOWNICY GKRPA (N=50)
SEKSUALNA	POLICJANCI (N=48)	28	57	POLICJANCI (N=2)
	KURATORZY (N=44)	53	63	KURATORZY (N=3)
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=27)	60	100	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=2)
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=41)	67	79	PRACOWNICY SOCJALNI (N=4)
	PRACOWNICY GKRPA (N=41)	56	100	PRACOWNICY GKRPA (N=4)

Dane w proc.

Największą trudnością, jaką profesjonaliści napotykają podczas interwencji związanych z przypadkami przemocy w rodzinie, jest postawa ofiary, problemy w rozmowie z ofiarą. W dalszej kolejności trudności sprawia rozmowa ze sprawcą oraz brak odpowiednich procedur i przepisów, które mogłyby pomóc w rozwiązaniu problemu, szczególnie dotkliwy w przypadku przemocy psychicznej.

Jeśli ofiara przemocy była kobietą, to **rozmowa z ofiarą** najczęściej była problemem podczas interwencji podejmowanych przez pracowników ochrony zdrowia w związku z przemocą psychiczną i ekonomiczną (odpowiednio 50% i 48%), przez pracowników socjalnych w związku z przemocą psychiczną i seksualną (49% i 48%) oraz przez pracowników GKRPA w związku z przemocą psychiczną (46%).

Jeśli przemoc skierowana była przeciw mężczyźnie, to postawa ofiary była największą trudnością podczas interwencji związanych z przemocą seksualną, a także interwencji podejmowanych przez pracowników ochrony zdrowia w przypadkach przemocy ekonomicznej (44%).

Postawa sprawcy przemocy, jeśli ofiara była kobietą, najwięcej trudności sprawiała pracownikom socjalnym (38% w przypadku przemocy psychicznej, 48% ekonomicznej, 32% fizycznej i 31% seksualnej) oraz kuratorom podczas interwencji związanych z przemocą ekonomiczną (34%).

Jeśli ofiara przemocy był mężczyzną, to problemy w rozmowie ze sprawcą najczęściej raportowane są przez pracowników socjalnych w sytuacjach przemocy psychicznej (36%) i fizycznej (38%) oraz kuratorów w przypadkach przemocy psychicznej (33%).

Brak odpowiednich procedur najbardziej dotkliwy okazał się dla pracowników GKRPA (22%) i pracowników socjalnych (19%), gdy interweniowali w przypadkach przemocy psychicznej wobec kobiet.

**CZY WTEDY, POJAWIŁO SIĘ COŚ, Z CZYM NIE MÓGŁ/NIE MOGŁA SOBIE PAN(I) PORADZIĆ, SPRAWIŁO PROBLEMY,
LUB SPOWODOWAŁO, ŻE NIE MIAŁ(A) PAN(I) PEWNOŚCI JAK POSTĄPIĆ?**

Przemoc w rodzinie, gdzie ofiarą była KOBIETA	PSYCHICZNA					EKONOMICZNA					FIZYCZNA					SEKSUALNA				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
tak, postawa ofiary, rozmowa z ofiarą (np. trudności z nakłonieniem ofiary do zgłoszenia sprawy, przyznania się do bycia ofiarą przemocy itp.)	20	38	50	49	46	11	31	48	38	22	9	25	29	36	29	17	40	37	48	36
tak, postawa sprawcy, rozmowa ze sprawcą	14	28	17	38	10	11	34	17	48	21	9	26	2	32	16	5	20	11	31	15
tak, rozmowa ze świadkiem, świadkami, rodziną ofiary, osobą / osobami jej towarzyszącymi (np. brak współpracy - trudności z uzyskaniem informacji o tym co się wydarzyło, z nakłonieniem do szukania pomocy itp.)	7	8	9	20	15	6	4	0	8	10	6	6	1	11	5	0	3	5	12	4
tak, brak odpowiedniej wiedzy (np. psychologicznej) o tym, jak postępować z ofiarami, sprawcami, świadkami przemocy w rodzinie	3	1	10	7	8	1	0	0	4	5	2	0	0	5	1	2	2	0	6	2
tak, brak informacji o procedurach, placówkach, do których można skierować rodzinę dotkniętą przemocą w rodzinie	1	1	5	3	9	2	0	6	2	1	0	0	3	3	5	0	0	8	2	2
tak, nienajlepsze relacje z innymi instytucjami powołanymi do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, brak chęci współpracy z ich strony, źle układająca się współpraca	3	9	7	12	5	0	0	2	2	6	1	4	0	5	11	2	2	0	7	5
tak, brak odpowiednich przepisów, procedur , które mogłyby pomóc w rozwiązaniu problemu, w poprawieniu sytuacji ofiary	8	14	6	19	22	6	2	3	12	12	4	1	4	6	11	2	5	0	5	7
skrupowanie, zażenowanie,	0	0	2	3	3	0	0	8	0	0	0	0	5	1	3	0	0	12	7	10
tak, bezsilność, nie wiedziałem/am jak mógł/mogła/bym pomóc , by pomoc była naprawdę skuteczna	2	3	8	8	2	0	0	5	6	5	0	1	2	5	5	4	3	5	4	12
tak, coś innego	2	2	2	5	5	0	1	5	1	4	1	4	2	4	3	0	2	3	5	0
nie, nie było nic takiego	63	40	33	22	31	72	49	31	27	48	76	51	61	42	50	70	47	40	33	44
<i>nie wiem, nie pamiętam</i>	0	0	0	0	0	3	3	0	0	1	1	0	4	1	1	2	0	0	0	0

**CZY WTEDY, POJAWIŁO SIĘ COŚ, Z CZYM NIE MÓGŁ/NIE MOGŁA SOBIE PAN(I) PORADZIĆ, SPRAWIŁO PROBLEMY,
LUB SPOWODOWAŁO, ŻE NIE MIAŁ(A) PAN(I) PEWNOŚCI JAK POSTĄPIĆ?**

Przemoc w rodzinie, gdzie ofiarą był MĘŻCZYZNA	PSYCHICZNA					EKONOMICZNA					FIZYCZNA					SEKSUALNA				
	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A	P	K	Z	S	A
tak, postawa ofiary, rozmowa z ofiarą (np. trudności z nakłonieniem ofiary do zgłoszenia sprawy, przyznania się do bycia ofiarą przemocy itp.)	18	34	22	38	36	14	16	44	11	25	24	18	27	29	22	57	0	10 0	53	83
tak, postawa sprawcy, rozmowa ze sprawcą	11	33	20	36	15	10	20	25	24	10	12	28	6	38	10	0	0	0	53	0
tak, rozmowa ze świadkiem, świadkami, rodziną ofiary, osobą / osobami jej towarzyszącymi (np. brak współpracy - trudności z uzyskaniem informacji o tym co się wydarzyło, z nakłonieniem do szukania pomocy itp.)	4	10	5	21	5	0	5	0	13	4	1	2	7	25	0	0	0	0	53	0
tak, brak odpowiedniej wiedzy (np. psychologicznej) o tym, jak postępować z ofiarami, sprawcami, świadkami przemocy w rodzinie	1	0	7	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0	0	26	0
tak, brak informacji o procedurach, placówkach, do których można skierować rodzinę dotkniętą przemocą w rodzinie	0	0	23	0	2	0	5	0	0	3	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
tak, nienajlepsze relacje z innymi instytucjami powołanymi do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, brak chęci współpracy z ich strony, źle układająca się współpraca	2	3	2	8	4	0	0	8	0	4	2	0	15	0	2	0	0	0	0	0
tak, brak odpowiednich przepisów, procedur , które mogłyby pomóc w rozwiązaniu problemu, w poprawieniu sytuacji ofiary	3	6	9	7	13	0	13	8	7	11	6	0	0	4	5	0	0	0	0	0
skrupowanie, zażenowanie,	1	0	0	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	9	4	0	63	0	0	17
tak, bezsilność, nie wiedziałem/am jak mógł/mogła/bym pomóc , by pomoc była naprawdę skuteczna	0	0	0	11	2	0	0	8	0	6	2	0	7	12	9	0	63	0	26	0
tak, coś innego	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	2	0	13	0	6	0	0	0	0	0
nie, nie było nic takiego	65	47	35	22	40	86	69	38	56	71	62	64	49	46	57	43	37	0	21	0
<i>nie wiem, nie pamiętam</i>	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0

7.4. OCENA SKUTECZNOŚCI PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

Pomoc udzielana ofiarom najskuteczniejsza jest, zdaniem profesjonalistów, w sytuacjach przemocy psychicznej i fizycznej. W przypadku przemocy wobec kobiet największą skuteczność swoim działaniom przypisują Policjanci. Za najmniej skuteczne, niezależnie od płci ofiary, uważają je pracownicy ochrony zdrowia.

Działania podejmowane przez respondentów w związku z przemocą w rodzinie są przez nich oceniane jako nieco skuteczniejsze, jeśli ofiarą przemocy była kobieta. Wyjątkiem jest przemoc seksualna.

W sytuacjach związanych z **przemocą psychiczną** w rodzinie podjęte działania jako skuteczne ocenia: jeśli ofiarą była kobieta od 49% pracowników ochrony zdrowia do 82% Policjantów, jeśli ofiarą był mężczyzna od 35% pracowników ochrony zdrowia do 68% Policjantów.

Jeśli chodzi o **przemoc ekonomiczną**, to swoje działania za skuteczne uważa w przypadku przemocy wobec kobiet od 44% pracowników ochrony zdrowia do 69% Policjantów, zaś w przypadku przemocy wobec mężczyzn od 39% pracowników ochrony zdrowia do 62% kuratorów.

W sytuacjach **przemocy fizycznej** wobec kobiet jako skuteczną ocenia ją od 54% pracowników ochrony zdrowia do 80% Policjantów, natomiast, gdy ofiarą tej formy przemocy był mężczyzna od 40% pracowników ochrony zdrowia do 72% pracowników fizycznych.

W przypadku **przemocy seksualnej** wobec kobiet podjęte działania za skuteczne uważa od 51% pracowników ochrony zdrowia do 75% Policjantów.

OCENA SKUTECZNOŚCI PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ? „BYŁY SKUTECZNE”				
ofiara była KOBIETA			ofiara był MĘŻCZYZNA	
PSYCHICZNA	POLICJANCI (N=99)	82	68	POLICJANCI (N=66)
	KURATORZY (N=85)	56	47	KURATORZY (N=39)
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=63)	49	35	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=24)
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=92)	61	63	PRACOWNICY SOCJALNI (N=39)
	PRACOWNICY GKRPA (N=89)	75	59	PRACOWNICY GKRPA (N=59)
EKONOMICZNA	POLICJANCI (N=79)	69	50	POLICJANCI (N=21)
	KURATORZY (N=68)	53	62	KURATORZY (N=19)
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=26)	44	39	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=12)
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=66)	59	55	PRACOWNICY SOCJALNI (N=15)
	PRACOWNICY GKRPA (N=73)	65	48	PRACOWNICY GKRPA (N=28)
FIZYCZNA	POLICJANCI (N=100)	80	63	POLICJANCI (N=54)
	KURATORZY (N=88)	74	63	KURATORZY (N=38)
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=58)	54	40	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=19)
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=95)	64	72	PRACOWNICY SOCJALNI (N=23)
	PRACOWNICY GKRPA (N=91)	73	53	PRACOWNICY GKRPA (N=50)
SEKSUALNA	POLICJANCI (N=48)	75	100	POLICJANCI (N=2)
	KURATORZY (N=44)	52	0	KURATORZY (N=3)
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=27)	51	0	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=2)
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=41)	57	74	PRACOWNICY SOCJALNI (N=4)
	PRACOWNICY GKRPA (N=41)	65	57	PRACOWNICY GKRPA (N=4)

Dane w proc.

**OCENA SKUTECZNOŚCI PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ?
„BYŁY NIESKUTECZNE”**

		ofiara była KOBIETA		ofiara był MEŹCZYZNA	
PSYCHICZNA	POLICJANCI (N=99)	8	9	POLICJANCI (N=66)	
	KURATORZY (N=85)	18	35	KURATORZY (N=39)	
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=63)	27	34	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=24)	
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=92)	13	15	PRACOWNICY SOCJALNI (N=39)	
	PRACOWNICY GKRPA (N=89)	10	20	PRACOWNICY GKRPA (N=59)	
EKONOMICZNA	POLICJANCI (N=79)	9	9	POLICJANCI (N=21)	
	KURATORZY (N=68)	33	22	KURATORZY (N=19)	
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=26)	46	47	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=12)	
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=66)	18	12	PRACOWNICY SOCJALNI (N=15)	
	PRACOWNICY GKRPA (N=73)	20	13	PRACOWNICY GKRPA (N=28)	
FIZYCZNA	POLICJANCI (N=100)	6	17	POLICJANCI (N=54)	
	KURATORZY (N=88)	11	21	KURATORZY (N=38)	
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=58)	25	25	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=19)	
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=95)	11	13	PRACOWNICY SOCJALNI (N=23)	
	PRACOWNICY GKRPA (N=91)	14	22	PRACOWNICY GKRPA (N=50)	
SEKSUALNA	POLICJANCI (N=48)	5	0	POLICJANCI (N=2)	
	KURATORZY (N=44)	29	0	KURATORZY (N=3)	
	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=27)	23	0	PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA (N=2)	
	PRACOWNICY SOCJALNI (N=41)	19	0	PRACOWNICY SOCJALNI (N=4)	
	PRACOWNICY GKRPA (N=41)	13	26	PRACOWNICY GKRPA (N=4)	

Dane w proc.

7.5. BRAK INTERWENCJI – PRZYCZYNY BIERNOŚCI INSTYTUCJONALNEJ

Jedynie bardzo niewielka liczba respondentów w poszczególnych grupach profesjonalistów nie podjęła interwencji w przypadkach przemocy w rodzinie. W związku z tym nieuzasadniona byłaby statystyczna analiza odpowiedzi na pytanie o przyczyny bierności w sytuacjach przemocy w rodzinie.

Ogólnie kilka przyczyny wydaje się być wymieniane częściej od innych. Przede wszystkim badani odpowiadają, że nie interweniowali, gdyż ofiara zaprzeczała, by doszło do zdarzenia lub rodzina nie życzyła sobie interwencji. Ponadto zdarzało się, że respondenci nie mieli żadnych dowodów, na to, że dochodzi do przemocy w rodzinie.

Drugą, wyróżniającą się, grupę przyczyn stanowi fakt, że rodzina była już objęta pomocą, czy to Policji, czy to innych instytucji i organizacji.

DLACZEGO NIE PODJĄŁ(ĘŁA) PAN(I) WTEDY ŻADNYCH DZIAŁAŃ?
(WYNIKI WŚRÓD OSÓB, KTÓRE NIE PODJĘŁY ŻADNYCH DZIAŁAŃ)

Przemoc w rodzinie, gdzie ofiarą była KOBIETA	PSYCHICZNA					EKONOMICZNA					FIZYCZNA					SEKSUALNA				
	P (n=0)	K (n=1)	Z (n=17)	S (n=3)	A (n=6)	P (n=3)	K (n=4)	Z (n=19)	S (n=8)	A (n=7)	P (n=0)	K (n=0)	Z (n=20)	S (n=1)	A (n=4)	P (n=1)	K (n=2)	Z (n=10)	S (n=2)	A (n=7)
brak odpowiednich przepisów, procedur, które umożliwiłyby podjęcie działań	-	0	7	36	0	0	25	12	0	10	-	-	11	100	0	0	0	0	0	28
nie miałem(am) żadnych dowodów, że dochodzi do przemocy w rodzinie	-	0	39	33	11	0	0	33	26	12	-	-	15	0	0	0	0	32	42	28
pomoc nie byłaby skuteczna	-	0	0	0	0	0	0	12	13	0	-	-	6	0	0	0	0	0	58	14
rodzina już była objęta pomocą Policji (innej komórki organizacyjnej, dzielnicowego)	-	0	22	31	63	0	0	8	13	0	-	-	32	0	68	100	71	8	0	0
rodzina już była objęta pomocą innych instytucji / organizacji	-	0	23	0	66	0	0	13	13	12	-	-	13	0	30	0	0	17	42	15
nie wiedziałem(am), jak można by w tej sytuacji pomóc	-	0	0	0	0	0	0	16	13	10	-	-	5	0	0	0	0	11	58	15
ofiara zaprzeczyła, by doszło do zdarzenia,	-	0	14	67	11	0	25	9	51	66	-	-	34	100	0	0	0	33	0	16
rodzina sobie tego nie życzyła	-	0	17	0	11	30	53	24	38	36	-	-	15	0	70	100	0	17	0	31
to nie leży w gestii moich kompetencji, obowiązków	-	100	11	0	0	0	0	14	0	22	-	-	0	0	0	0	0	34	0	14
nie chciałem(am) się wtrącać w sprawy rodziny	-	0	11	0	0	0	0	35	0	10	-	-	8	0	0	0	0	28	0	0
sprawa była błaha, jednorazowa, nie było to poważne zdarzenie, więc nie widziałem(am) takiej potrzeby	-	0	5	0	0	70	47	6	0	10	-	-	0	0	0	0	0	0	0	25
ustało zagrożenie (sprawca wyprowadził się, został zatrzymany, zaprzestał czynów itp.)	-	0	11	0	26	0	0	13	23	0	-	-	0	100	0	0	100	8	58	0
inne powody	-	0	0	0	0	0	0	4	0	0	-	-	7	0	0	0	0	0	0	0
<i>trudno powiedzieć</i>	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0

**DLACZEGO NIE PODJĄŁ(ĘŁA) PAN(I) WTEDY ŻADNYCH DZIAŁAŃ?
(WYNIKI WŚRÓD OSÓB, KTÓRE NIE PODJĘŁY ŻADNYCH DZIAŁAŃ)**

Przemoc w rodzinie, gdzie ofiarą był MĘŻCZYZNA	PSYCHICZNA					EKONOMICZNA					FIZYCZNA					SEKSUALNA				
	P (n=4)	K (n=6)	Z (n=17)	S (n=3)	A (n=13)	P (n=4)	K (n=3)	Z (n=5)	S (n=3)	A (n=4)	P (n=0)	K (n=2)	Z (n=13)	S (n=3)	A (n=9)	P (n=0)	K (n=0)	Z (n=4)	S (n=1)	A (n=2)
brak odpowiednich przepisów, procedur, które umożliwiłyby podjęcie działań	0	0	0	0	14	0	36	0	35	0	-	0	0	0	0	-	-	0	0	0
nie miałem(am) żadnych dowodów, że dochodzi do przemocy w rodzinie	0	34	16	0	26	0	72	37	68	0	-	44	19	0	23	-	-	0	0	43
pomoc nie byłaby skuteczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	6	0	0	-	-	0	0	0
rodzina już była objęta pomocą Policji (innej komórki organizacyjnej, dzielnicowego)	0	12	8	0	13	0	28	0	0	27	-	0	12	0	39	-	-	0	0	0
rodzina już była objęta pomocą innych instytucji / organizacji	0	34	30	0	13	0	0	0	0	0	-	0	10	0	13	-	-	0	0	0
nie wiedziałem(am), jak można by w tej sytuacji pomóc	0	0	4	0	0	0	0	20	0	0	-	0	0	0	0	-	-	0	0	57
ofiara zaprzeczyła, by doszło do zdarzenia,	0	23	29	68	31	19	100	29	0	0	-	100	19	0	60	-	-	42	0	0
rodzina sobie tego nie życzyła	28	0	12	0	47	25	36	20	32	47	-	0	33	74	44	-	-	0	0	0
to nie leży w gestii moich kompetencji, obowiązków	0	0	13	0	7	0	0	37	0	0	-	0	0	0	0	-	-	25	0	0
nie chciałem(am) się wtrącać w sprawy rodziny	0	0	0	0	0	0	0	20	32	0	-	0	24	0	0	-	-	32	100	0
sprawa była błaha, jednorazowa, nie było to poważne zdarzenie, więc nie widziałem(am) takiej potrzeby	0	0	8	32	19	57	0	37	0	18	-	0	37	26	8	-	-	32	0	43
ustało zagrożenie (sprawca wyprowadził się, został zatrzymany, zaprzestał czynów itp.)	0	12	0	0	0	0	0	17	0	0	-	0	5	0	0	-	-	0	0	0
inne powody	50	0	4	0	14	0	0	0	0	27	-	0	15	0	0	-	-	0	0	0
<i>trudno powiedzieć</i>	24	30	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	7	0	0	-	-	0	0	0

8. ŁATWOŚĆ PRZYZNANIA SIĘ DO BYCIA OFIARĄ I BYCIA SPRAWCĄ PRZEMOCY W RODZINIE

Niezależnie od wykonywanego zawodu profesjonaliści są w zdecydowanej większości zdania, że kobiecie łatwiej jest się przyznać do bycia ofiarą przemocy w rodzinie niż mężczyźnie, natomiast jeśli chodzi o przyznawanie się do bycia sprawcą przemocy, to płeć nie ma tu znaczenia.

Z tym, że kobiecie łatwiej jest przyznać się do bycia ofiarą przemocy w rodzinie, zgadza się 84% pracowników socjalnych, 80% kuratorów, 79% pracowników ochrony zdrowia oraz 78% Policjantów. Z drugiej strony jedynie 4% kuratorów, po 3% Policjantów i pracowników GKRPA i po 2% pracowników ochrony zdrowia i pracowników socjalnych uważa, że łatwiej jest się do tego przyznać mężczyźnie.

Płeć nie ma wpływu na łatwość przyznawania się do bycia ofiarą przemocy zdaniem 20% pracowników GKRPA, 18% pracowników ochrony zdrowia i Policjantów, 14% kuratorów i tylko 11% pracowników socjalnych,

NIEZALEŻNIE OD FORMY PRZEMOCY W RODZINIE, OGÓLNIE RZECZ BIORĄC – JAK PAN SĄDZI – KOMU ŁATWIEJ JEST PRZYZNAĆ SIĘ DO BYCIA OFIARĄ PRZEMOCY W RODZINIE KOBECIE CZY MĘŻCZYŹNIE?					
	Policjanci	Kuratorzy	Pracownicy ochrony zdrowia	Pracownicy socjalni	Pracownicy GKRPA
kobiecie	78	80	79	84	77
mężczyźnie	3	4	2	2	3
płeć nie ma tu znaczenia	18	14	18	11	20
<i>trudno powiedzieć</i>	1	2	1	3	0

Dane w proc.

O tym, że płeć nie ma wpływu na łatwość przyznawania się do bycia sprawcą przemocy w rodzinie, przekonani są najczęściej pracownicy ochrony zdrowia (64%) i pracownicy socjalni (61%). Również w pozostałych grupach profesjonalistów opinię tę podzieliła ponad połowa: 55% Policjantów, 55% kuratorów i 54% pracowników GKRPA.

Jeśli respondenci wskazują na którąś z płci, jako tą, której łatwiej przyznać się do bycia sprawcą przemocy, to są to mężczyźni. Odpowiada tak aż 37% kuratorów, 32% Policjantów i 31% pracowników GKRPA, a ponadto co piąty (20%) pracownik socjalny i 17% pracowników ochrony zdrowia. Na kobiety wskazuje zdecydowana mniejszość badanych: po 11% pracowników ochrony zdrowia i pracowników GKRPA, 10% pracowników socjalnych oraz 7% Policjantów i 3% kuratorów.

NIEZALEŻNIE OD FORMY PRZEMOCY W RODZINIE, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC – JAK PAN SĄDZI – KOMU ŁATWIEJ JEST PRYZNAĆ SIĘ DO BYCIA SPRAWCĄ PRZEMOCY W RODZINIE KOBIECIE CZY MĘŻCZYŹNIE?					
	Policjanci	Kuratorzy	Pracownicy ochrony zdrowia	Pracownicy socjalni	Pracownicy GKRPA
kobiecie	7	3	11	10	11
mężczyźnie	32	37	17	20	31
płeć nie ma tu znaczenia	55	55	64	61	54
<i>trudno powiedzieć</i>	6	5	8	9	4

Dane w proc.

Badani profesjonaliści uważają albo, że system w Polsce w równym stopniu chroni ofiary przemocy w rodzinie niezależnie od tego, czy są nimi kobiety, czy mężczyźni, albo, że bardziej chroni on ofiary kobiety.

Policjanci (57%), pracownicy socjalni (45%) oraz pracownicy ochrony zdrowia (39%) najczęściej wskazują, że system w równym stopniu chroni ofiary przemocy niezależnie od płci. Z drugiej strony 34% Policjantów, 29% pracowników socjalnych i 33% pracowników ochrony zdrowia uważa, że bardziej chroni on kobiety.

Kuratorzy i pracownicy GKRPA prawie równie często oceniają, że system w Polsce traktuje równo ofiary przemocy w rodzinie należące do obu płci, jak, że faworyzuje kobiety. Pierwszą z tych odpowiedzi wskazuje 41% kuratorów i 38% pracowników GKRPA, a drugą odpowiednio 38% i 41%.

Stosunkowo nieliczni respondenci są przekonani, że istniejący w Polsce system bardziej sprzyja ofiarom przemocy, jeśli są nimi mężczyźni. Najczęściej uważają tak pracownicy ochrony zdrowia – co dziesiąty (10%). Rządziej opinię tę podzielają pracownicy socjalni (8%), pracownicy GKRPA (6%), kuratorzy (3%) oraz Policjanci (2%).

Część badanych jest zdania, że polski system nie chroni ani kobiet, a ani mężczyzn ofiar przemocy w rodzinie: 9% pracowników socjalnych, 8% pracowników GKRPA, 7% pracowników ochrony zdrowia, 6% kuratorów oraz 3% Policjantów.

JAK PAN UWAŻA, CZY SYSTEM W POLSCE (PRAWO, FUNKCJONUJĄCE INSTYTUCJE) W RÓWNYM STOPNIU CHRONIĄ OFIARY PRZEMOCY W RODZINIE, WTEDY GDY SĄ NIMI MĘŻCZYŹNI I WTEDY, GDY SĄ NIMI KOBIETY?					
	Policjanci	Kuratorzy	Pracownicy ochrony zdrowia	Pracownicy socjalni	Pracownicy GKRPA
tak, chroni ofiary: kobiety i mężczyzn w równym stopniu	57	41	39	45	38
nie, w większym stopniu chroni kobiety	34	39	33	29	41
nie, w większym stopniu chroni mężczyzn	2	3	10	8	6
<i>nie chroni ani kobiet, ani mężczyzn</i>	3	6	7	9	8
<i>trudno powiedzieć</i>	4	11	11	9	7

Dane w proc.

9. POLSKI SYSTEM PRAWNY WOBEC OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

W dniu 1 sierpnia 2010 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wprowadza ona m.in.

- zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci;
- prawo odebrania dziecka rodzicom/opiekunom w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka w związku z przemocą w rodzinie przy współpracy przedstawicieli trzech służb: pracownika socjalnego, Policjanta, pracownika ochrony zdrowia;
- możliwość nałożenia na sprawcę przemocy w rodzinie obowiązku opuszczenia lokalu, który zamieszkuje wspólnie z ofiarą;
- możliwość wydania przez prokuraturę lub sąd zakazu zbliżania się do ofiary przemocy w rodzinie;
- obowiązek tworzenia przez gminy zespołów interdyscyplinarnych złożonych z przedstawicieli różnych instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- możliwość uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała w związku z przemocą w rodzinie;
- rozszerzenie procedury „Niebieskiej Karty” na pracowników oświaty i ochrony zdrowia.

Prawie wszyscy profesjonaliści, którzy mają w swojej pracy kontakt z przypadkami przemocy, słyszeli o tej nowelizacji, choć nie wszyscy wiedzą dokładnie, jakie zmiany wprowadza. Ogólnie najczęściej o zmianach wprowadzanych przez nowelizację wiedzą pracownicy socjalni oraz pracownicy GKRPA. Najgorzej w nowych przepisach orientują się pracownicy ochrony zdrowia.

W DNIU 1 SIERPNI 2010 R. WESZŁA W ŻYCIE NOWELIZACJA USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW. CZY SŁYSZAŁ(A) PAN(I) O TYM, ŻE NOWELIZACJA TA WPROWADZIŁA:

		tak, dużo o tym słyszałem, wiele o tym wiem	tak, trochę o tym słyszałem, trochę o tym wiem	tak, coś o tym słyszałem, ale niewiele o tym wiem	nie, nie słyszałem o tym
zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci	POLICJA	45	40	14	1
	KURATORZY	59	33	7	1
	OCHRONA ZDROWIA	44	46	6	4
	PRACOWNICY SOCJALNI	66	27	5	2
	GKRPA	72	23	4	1
prawo odebrania dziecka rodzicom/opiekunom w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka w związku z przemocą w rodzinie przy współpracy przedstawicieli trzech służb: pracownika socjalnego, Policjanta, pracownika ochrony zdrowia	POLICJA	55	37	8	0
	KURATORZY	72	26	2	0
	OCHRONA ZDROWIA	45	49	3	3
	PRACOWNICY SOCJALNI	81	16	3	0
	GKRPA	71	25	4	0
możliwość nałożenia na sprawcę przemocy w rodzinie obowiązku opuszczenia lokalu, który zamieszkuje wspólnie z ofiarą	POLICJA	51	35	11	3
	KURATORZY	66	26	4	4
	OCHRONA ZDROWIA	38	41	3	18
	PRACOWNICY SOCJALNI	68	24	6	2
	GKRPA	59	31	9	1
możliwość wydania przez prokuraturę lub sąd zakazu zbliżania się do ofiary przemocy w rodzinie	POLICJA	54	39	5	2
	KURATORZY	70	25	2	3
	OCHRONA ZDROWIA	32	55	5	8
	PRACOWNICY SOCJALNI	58	36	5	1
	GKRPA	56	32	8	4
obowiązek tworzenia przez gminy zespołów interdyscyplinarnych złożonych z przedstawicieli różnych instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	POLICJA	48	36	8	9
	KURATORZY	77	15	3	5
	OCHRONA ZDROWIA	29	36	11	24
	PRACOWNICY SOCJALNI	84	13	3	0
	GKRPA	84	15	1	0
możliwość uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała w związku z przemocą w rodzinie	POLICJA	43	37	4	16
	KURATORZY	47	29	10	14
	OCHRONA ZDROWIA	38	34	2	26
	PRACOWNICY SOCJALNI	64	26	9	1
	GKRPA	62	26	6	6
rozszerzenie procedury „Niebieskiej Karty” na pracowników oświaty i ochrony zdrowia	POLICJA	32	35	14	19
	KURATORZY	46	25	6	23
	OCHRONA ZDROWIA	16	20	8	56
	PRACOWNICY SOCJALNI	56	28	8	8
	GKRPA	52	35	9	4

Dane w proc.

Najszerzej znaną zmianą, która weszła w życie w związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jest prawo do **odebrania dziecka rodzicom/opiekunom w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka w związku z przemocą w rodzinie**, przy współpracy przedstawicieli trzech służb: pracownika socjalnego, Policjanta i pracownika ochrony zdrowia. Dużo o tej zmianie słyszało i dużo wie na jej temat: 81% pracowników socjalnych, 72% kuratorów, 71% pracowników GKRPA, 55% Policjantów i 45% pracowników ochrony zdrowia.

O zmianach w nowelizacji dotyczących możliwości odebrania dziecka jego rodzicom lub prawnym opiekunom w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie trochę słyszało i trochę wie od 49% pracowników ochrony zdrowia do 16% pracowników socjalnych. Coś o tym słyszało, ale jednak niewiele wie na ten temat od 8% Policjantów do 2% kuratorów. Bardzo niewielu profesjonalistów przyznaje, że w ogóle nie slyszeli o tej zmianie w przepisach: 3% pracowników ochrony zdrowia i mniej niż co setny w pozostałych grupach.

Niewiele rzadziej – niż o wprowadzonym nowelizacją przepisie dotyczącym możliwości odebrania dziecka w sytuacji zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie – profesjonaliści deklarowali wysoki poziom wiedzy na temat **obowiązku tworzenia przez gminy zespołów interdyscyplinarnych złożonych z przedstawicieli różnych instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie**. Najlepiej orientują się w tej kwestii pracownicy socjalni i pracownicy GKRPA (po 84% zadeklarowało, że dużo o tym, slyszeli i wiele o tym wiedza), a także kuratorzy (77%). Rzadziej deklaracje takie składali Policjanci (48%), a zdecydowanie najrzadziej – pracownicy ochrony zdrowia (29%).

O tworzeniu interdyscyplinarnych zespołów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy slyszeło trochę i trochę też wie a ten temat (tzn. nieco niższy poziom poinformowania i wiedzy niż w powyżej omawianym przypadku) od 36% badanych wśród Policjantów i pracowników ochrony zdrowia do 13% wśród pracowników socjalnych. Slyszeło coś na ten temat, ale jednak niewiele i w efekcie niewiele o tym wie od 11% pracowników ochrony zdrowia do 1% pracowników GKRPA. Aż jedna czwarta (24%) pracowników ochrony zdrowia nigdy nie slyszeła o tej zmianie wprowadzanej przez nowelizację. Wśród Policjantów nie slyszeł o niej już tylko co

jedenasty (9%), wśród kuratorów co dwudziesty (5%), a wśród pracowników socjalnych i pracowników GKRPA mniej niż co setny.

O wprowadzanej nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci** dużo słyszało i wiele o nim wie prawie trzy czwarte (72%) pracowników GKRPA i dwie trzecie (66%) pracowników socjalnych. Nieco rzadziej taki poziom poinformowania wykazywali kuratorzy (59%), a znacznie rzadziej – Policjanci (45%) i pracownicy ochrony zdrowia (44%).

Trochę wie na temat zakazu stosowania kar cielesnych wobec dzieci od 46% pracowników ochrony zdrowia do 23% pracowników GKRPA, zaś coś tylko o tym słyszało, ale wie niewiele od 14% Policjantów do 4% pracowników GKRPA. We wszystkich grupach bardzo niewiele jest osób, które nic nie wiedzą o nowowprowadzonym zakazie: 4% wśród pracowników ochrony zdrowia, 2% wśród pracowników socjalnych i co setny (1%) w pozostałych grupach.

O **możliwości nałożenia na sprawcę przemocy w rodzinie obowiązku opuszczenia lokalu, który zamieszkuje wspólnie z ofiarą**, najlepiej poinformowani są pracownicy socjalni i kuratorzy – odpowiednio 68% i 66% z nich słyszało o tym dużo i dużo na ten temat wie. Odsetek osób dobrze poinformowanych o nowym przepisie jest niższy wśród pracowników GKRPA (59%) i Policjantów (51%), a najniższy wśród pracowników ochrony zdrowia (38%).

Słyszało o tym trochę i co nieco o tym wie od 41% pracowników ochrony zdrowia do 24% pracowników socjalnych. O wprowadzeniu tej zmiany coś słyszało, jednak nic więcej na ten temat nie było w stanie powiedzieć od 11% Policjantów do 3% pracowników ochrony zdrowia. Ponadto, w przypadku pracowników ochrony zdrowia aż 18% zadeklarowało, że nic nie wiedzieli o wprowadzeniu przepisu stwarzającego możliwość nałożenia na sprawcę przemocy w rodzinie obowiązku opuszczenia lokalu, w którym zamieszkuje wraz z ofiarą. W pozostałych grupach profesjonalistów niemal wszyscy słyszeli o tym elemencie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Nic o tym nie wiedziało tylko: 4% kuratorów, 3% Policjantów, 2% pracowników socjalnych i 1% pracowników GKRPA.

Kolejną zmianą wprowadzaną przez tegoroczną nowelizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest **możliwość wydania przez prokuraturę lub sąd zakazu zbliżania**

się do ofiary przemocy w rodzinie. W tej kwestii najlepiej poinformowani są kuratorzy, 70% dużo słyszało o powyższej zmianie i wiele wie na ten temat. Odsetek ten wynosi 58% wśród pracowników socjalnych, 56% wśród pracowników GKRPA, 54% wśród Policjantów oraz zaledwie 32% wśród pracowników ochrony zdrowia.

O możliwości wydawania przez sąd lub prokuraturę zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary przemocy w rodzinie trochę słyszało i jakąś wiedzą na ten temat dysponowało od 55% pracowników ochrony zdrowia do 25% kuratorów. Osoby, które o zmianie tej coś słyszały, ale niewiele potrafią o tym powiedzieć stanowią od 8% pracowników GKRPA do 2% kuratorów. Podobnie, jak w przypadku innych zmian w przepisach, najrzadziej słyszeli o zakazie zbliżania się pracownicy ochrony zdrowia. 8% z nich nie słyszało o nim wcale w porównaniu do 4% pracowników GKRPA, 3% kuratorów, 2% Policjantów i 1% pracowników socjalnych.

O **możliwości uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała w związku z przemocą w rodzinie** bardzo dobrze poinformowane jest od 64% pracowników socjalnych i 62% pracowników GKRPA, przez 47% kuratorów i 43% Policjantów do zaledwie 38% pracowników ochrony zdrowia – grupy, której w największym stopniu dotyczy wprowadzona zmiana.

Osoby, które słyszały o tym elemencie nowelizacji, ale tylko trochę i tylko trochę orientują się w tej tematyce stanowią od 37% - wśród Policjantów do 26% - pracowników socjalnych i pracowników GKRPA. Z kolei właściwie nic nie wie, a jedynie coś słyszeli o wprowadzeniu nowelizacją możliwości uzyskiwania bezpłatnych zaświadczeń lekarskich o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała w związku z przemocą w rodzinie od 10% kuratorów do 2% pracowników ochrony zdrowia. W ogóle o tym nie słyszeli – co paradoksalne – najczęściej pracownicy ochrony zdrowia (26%), rzadziej Policjanci (16%) i kuratorzy (14%), a najrzadziej pracownicy GKRPA (6%) i pracownicy socjalni (1%).

Najmniej respondentów we wszystkich grupach zawodowych deklarowało, że dużo słyszało o rozszerzeniu procedury „Niebieskiej karty” na pracowników oświaty i ochrony zdrowia. Wiele na ten temat wie 56% pracowników socjalnych, 52% pracowników GKRPA, 46% kuratorów, 32% Policjantów i zaledwie 16% samych pracowników ochrony zdrowia.

Od 35% Policjantów i pracowników GKRPA do 20% pracowników ochrony zdrowia deklarowało, że trochę słyszało i – może nie duże – ale jakieś informacje mają na temat rozszerzenia procedury „Niebieskiej Karty”. Osoby, które poza tym, że o zmianie tej słyszały, ale poza tym nic więcej na ten temat nie potrafią powiedzieć stanowią od 14% Policjantów do 6% kuratorów. Choć wprowadzona zmiana bezpośrednio dotyczyła pracowników ochrony zdrowia, to jednak aż przeszło połowa (56%) uczestniczących w badaniu pracowników ochrony zdrowia przyznała, że nic nie słyszała o tej zmianie, podobnie co czwarty (23%) kurator i co piąty Policjant (19%). Znacznie rzadziej żadnej wiedzy o tej zmianie w ustawie nie posiadali pracownicy socjalni (8%) i pracownicy GKRPA (4%).

Podsumowując, poszczególne zmiany wprowadzane przez nowelizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są w różnym stopniu znane przedstawicielom zawodów, które wiążą się kontaktem z przypadkami przemocy w rodzinie. Najwięcej wiedzą respondenci o prawie do odebrania dziecka rodzicom/opiekunom oraz o tworzeniu przez gminy interdyscyplinarnych zespołów do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Najmniej o rozszerzeniu procedury „Niebieskiej karty” na pracowników oświaty i ochrony zdrowia. Na tle pozostałych grup profesjonalistów najniższy poziom poinformowania wykazywali pracownicy ochrony zdrowia (co istotne – także w tym zakresie, który bezpośrednio dotyczył ich grupy zawodowej), natomiast najwyższy – pracownicy socjalni, a poza tą grupą także – w zależności od omawianej zmiany – pracownicy GKRPA i kuratorzy.

Najlepiej przez profesjonalistów ocenianymi zmianami w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest wprowadzenie możliwości nałożenia na sprawcę przemocy w rodzinie obowiązku opuszczenia lokalu, który zamieszkuje wspólnie z ofiarą oraz wprowadzenie możliwości wydania przez prokuraturę lub sąd zakazu zbliżania się do ofiary przemocy w rodzinie.

CZY SYTUACJA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE POPRAWI SIĘ, CZY NIE POPRAWI SIĘ, W ZWIĄZKU Z:					
		poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	trudno powiedzieć
wprowadzeniem zakazu stosowania kar cielesnych wobec dzieci	POLICJA	34	51	6	9
	KURATORZY	60	37	1	2
	SŁUŻBA ZDROWIA	58	29	7	6
	PRACOWNICY SOCJALNI	62	25	1	12
	GKRPA	54	35	2	10
wprowadzeniem nowelizacją prawa odebrania dziecka rodzicom/opiekunom w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka w związku z przemocą w rodzinie przy współpracy przedstawicieli trzech służb: pracownika socjalnego, Policjanta, pracownika ochrony zdrowia	POLICJA	69	20	5	6
	KURATORZY	66	28	2	4
	SŁUŻBA ZDROWIA	79	15	3	3
	PRACOWNICY SOCJALNI	69	19	3	9
	GKRPA	61	25	5	9
wprowadzeniem możliwości nałożenia na sprawcę przemocy w rodzinie obowiązku opuszczenia lokalu, który zamieszkuje wspólnie z ofiarą	POLICJA	85	14	0	1
	KURATORZY	90	9	0	1
	SŁUŻBA ZDROWIA	83	13	2	2
	PRACOWNICY SOCJALNI	79	15	0	6
	GKRPA	84	9	0	6
wprowadzeniem możliwości wydania przez prokuraturę lub sąd zakazu zbliżania się do ofiary przemocy w rodzinie	POLICJA	86	14	0	0
	KURATORZY	93	6	0	1
	SŁUŻBA ZDROWIA	79	20	0	1
	PRACOWNICY SOCJALNI	84	12	0	4
	GKRPA	82	13	0	5
wprowadzeniem nowelizacją obowiązku tworzenia przez gminy zespołów interdyscyplinarnych złożonych z przedstawicieli różnych instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	POLICJA	68	26	0	6
	KURATORZY	68	26	1	5
	SŁUŻBA ZDROWIA	72	17	3	8
	PRACOWNICY SOCJALNI	77	17	1	5
	GKRPA	73	20	1	6
wprowadzeniem możliwości uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała w związku z przemocą w rodzinie	POLICJA	64	36	0	0
	KURATORZY	73	25	0	2
	SŁUŻBA ZDROWIA	70	27	2	1
	PRACOWNICY SOCJALNI	76	19	0	5
	GKRPA	77	21	0	2
rozszerzeniem procedury „Niebieskiej Karty” na pracowników oświaty i ochrony zdrowia	POLICJA	62	31	3	4
	KURATORZY	64	29	2	5
	SŁUŻBA ZDROWIA	49	11	1	39
	PRACOWNICY SOCJALNI	71	22	2	5
	GKRPA	66	25	0	9

Dane w proc.

Profesjoniści, którzy w swojej pracy mają kontakt z przemocą w rodzinie, w zdecydowanej większości wierzą, że sytuację ofiar poprawi wprowadzenie **możliwości nałożenia na sprawcę przemocy w rodzinie obowiązku opuszczenia lokalu, który współzamieszkuje wspólnie z ofiarą**. Zgadza się z tym 90% kuratorów, 85% Policjantów, 84% pracowników GKRPA, 83% pracowników ochrony zdrowia i 79% pracowników socjalnych.

Jedynie wśród pracowników ochrony zdrowia 2% sądzi, że wprowadzona zmiana pogorszy sytuację ofiar. W pozostałych grupach uważa tak mniej niż co setny badany. Od 15% pracowników socjalnych do 9% kuratorów i pracowników GKRPA jest zdania, że wprowadzenie możliwości usunięcia sprawcy z lokalu zamieszkiwanego wraz z ofiarą przemocy nie zmieni nic w sytuacji ofiar.

Równie wysoką skuteczność w poprawianiu sytuacji ofiar przemocy w rodzinie badani przypisują wprowadzeniu **możliwości wydania przez prokuraturę lub sąd zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary**. Pozytywnie ten element nowelizacji ustawy ocenia 93% kuratorów, 86% Policjantów, 84% pracowników socjalnych, 82% pracowników GKRPA i 79% pracowników ochrony zdrowia.

Tylko mniej niż co setny respondent sądzi, że zakaz zbliżania się sprawcy do ofiary może pogorszyć sytuację ofiar. Sceptycyzm i opinię, że sytuacja ofiar nie ulegnie w związku z wprowadzeniem tego przepisu zmianie, zachowuje co piąty (20%) pracownik ochrony zdrowia, 14% Policjantów, 13% pracowników GKRPA, 12% pracowników socjalnych oraz 6% kuratorów.

Respondenci dość pozytywnie wypowiadają się także na temat wprowadzenia **prawa do odebrania dziecka rodzicom/opiekunom w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka w związku z przemocą w rodzinie**.

Wprowadzenie do ustawy **obowiązku tworzenia przez gminy zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** jest dobrze oceniane przez przedstawicieli zawodów mających codzienny kontakt z tą kwestią społeczną. Za skuteczną w poprawianiu sytuacji ofiar uważa tę zmianę 77% pracowników socjalnych, 73% pracowników GKRPA, 72% pracowników ochrony zdrowia, 68% Policjantów i tyle samo kuratorów.

Co czwarty (po 26%) Policjant i kurator jest zdania, że tworzenie gminnych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie nie będzie miało wpływu na sytuację ofiar. Opinię tę podziela co piąty (20%) pracownik GKRPA oraz po 17% pracowników ochrony zdrowia i pracowników socjalnych. Zmiana ta pogorszy sytuację ofiar według zaledwie 3% pracowników ochrony zdrowia, 1% kuratorów, pracowników socjalnych i pracowników GKRPA oraz mniej niż co setnego Policjanta.

Dość skuteczne, w opinii badanych profesjonalistów, powinno być także **wprowadzenie możliwości bezpłatnego uzyskania zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała w związku z przemocą w rodzinie**. Tego zdania jest 77% pracowników GKRPA, 76% pracowników socjalnych, 73% kuratorów, 70% pracowników ochrony zdrowia i 64% Policjantów.

Z wyjątkiem pracowników ochrony zdrowia, wśród których myśli tak 2%, mniej niż co setny respondent jest zdania, że możliwość uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego może pogorszyć sytuację ofiar przemocy w rodzinie. Częściej zdarza się, że badani uważają, że ta zmiana w przepisach sytuacji ofiar nie zmieni: 36% Policjantów, 27% pracowników ochrony zdrowia, 25% kuratorów, 21% pracowników GKRPA oraz 19% pracowników socjalnych.

W skuteczność rozszerzenia procedury „Niebieskiej Karty” na pracowników ochrony zdrowia i oświaty wierzy 71% pracowników socjalnych, 66% pracowników GKRPA, 64% kuratorów, 62% Policjantów. Sami zainteresowani – pracownicy ochrony zdrowia, bardzo często (39%) nie mają na ten temat zdania (warto w tym miejscu przypomnieć, że poziom wiedzy w tej grupie na ten temat równocześnie nie był szczególnie wysoki – zwłaszcza w porównaniu z pozostałymi grupami profesjonalistów), 49% z nich sądzi, że zmiana ta poprawi sytuację ofiar, 11%, że jej nie zmieni, a co setny (1%), że ją pogorszy.

Rozszerzenie procedury „Niebieskiej Karty” nic nie zmieni zdaniem 31% Policjantów, 29% kuratorów, 25% pracowników GKRPA oraz 22% pracowników socjalnych. Bardzo nieliczni badani sądzą, że może ono pogorszyć sytuację ofiar przemocy w rodzinie: 3% Policjantów, 2% kuratorów, 2% pracowników socjalnych oraz mniej niż co setny pracownik GKRPA.

Największy sceptycyzm badani zachowują w odniesieniu do wprowadzenia w ramach nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **zakazu stosowania kar cielesnych**

wobec dzieci. Aż co drugi (51%) Policjant uważa, że nie zmieni on nic, a 6%, że sytuacja ta wręcz się pogorszy. Tylko 34% z nich jest zdania, że nowy przepis będzie skuteczny. W pozostałych grupach badanych opinia na jego temat jest lepsza. W pozytywne skutki zakazu wierzy 62% pracowników socjalnych, 60% kuratorów, 58% pracowników ochrony zdrowia i 54% pracowników GKRPA.

Ci z profesjonalistów, którzy nie wierzą, że wprowadzenie zakazu stosowania kar cielesnych wobec dzieci poprawi sytuację, argumentują przede wszystkim, że ludzie boją się zwracać z takimi sprawami do różnych instytucji, a polskie prawo jest nieskuteczne.

Fakt, że ludzie boją się zwracać z takim sprawami do różnych instytucji dostrzega 58% pracowników socjalnych, 44% kuratorów, po 35% pracowników ochrony zdrowia i pracowników GKRPA oraz 29% Policjantów. Polskie prawo za nieskuteczne uważa 49% pracowników socjalnych, 39% pracowników ochrony zdrowia, 36% kuratorów, 35% pracowników GKRPA oraz 30% Policjantów.

Wśród pracowników GKRPA, nieco inaczej niż pozostałych grupach, na pierwszym miejscu znajduje się odpowiedź, że ludzie nie wiedzą gdzie i jak szukać pomocy (37%).

DLACZEGO UWAŻA PAN, ŻE SYTUACJA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE <u>NIE ZMIENI SIĘ LUB ULEGNIE POGORSZENIU</u> W ZWIĄZKU Z <u>WPROWADZENIEM ZAKAZU STOSOWANIA KAR CIELESNYCH WOBEC DZIECI?</u>					
	POLICJA	KURATORZY	SŁUŻBA ZDROWIA	PRACOWNICY SOCJALNI	GKRPA
polskie prawo jest nieskuteczne	30	36	39	49	35
zbyt dużo instytucji jest w to zaangażowanych – w efekcie nikt za nic nie odpowiada	10	20	25	41	18
w instytucjach panuje zbyt duża biurokracja	29	17	31	33	30
ludzie się boją zwracać z takimi sprawami do różnych instytucji	29	44	35	58	35
ludzie nie wiedzą gdzie i jak szukać pomocy	16	22	30	30	37
ofiary przemocy w rodzinie nie chcą żadnej pomocy	21	16	22	36	12
wprowadzone zmiany idą w złym kierunku	13	18	31	15	40
inne przyczyny	5	10	9	11	2
<i>trudno powiedzieć</i>	2	0	0	0	0

Dane w proc.

Badani, którzy są zdania, że możliwość odebrania dziecka rodzicom w przypadku zagrożenia jego zdrowia lub życia nie zmieni nic lub wręcz pogorszy sytuację ofiar przemocy w rodzinie, argumentują, że polskie prawo jest nieskuteczne, a w dalszej kolejności mówią o zbyt dużej biurokracji w instytucjach i o tym, że wprowadzone zmiany idą w złym kierunku.

Polskie prawo jest nieskuteczne zdaniem 67% pracowników socjalnych, 51% Policjantów, 38% pracowników GKRPA, 36% kuratorów i 34% pracowników ochrony zdrowia. W instytucjach panuje zbyt duża biurokracja według 43% pracowników socjalnych, 42% kuratorów, 41% Policjantów, 39% pracowników GKRPA oraz 26% pracowników ochrony zdrowia. Wprowadzone zmiany idą w złym kierunku w opinii 65% pracowników ochrony zdrowia, 42% pracowników GKRPA, 37% pracowników socjalnych, 28% Policjantów i tylko 12% kuratorów.

DLACZEGO UWAŻA PAN, ŻE SYTUACJA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NIE ZMIENI SIĘ LUB ULEGNIE POGORSZENIU W ZWIĄZKU Z WPROWADZENIEM NOWELIZACJĄ PRAWA ODEBRANIA DZIECKA RODZICOM/OPIEKUNOM W PRZYPADKU ZAGROŻENIA ZDROWIA LUB ŻYCIA DZIECKA W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ W RODZINIE PRZY WSPÓŁPRACY PRZEDSTAWICIELI TRZECH SŁUŻB: PRACOWNIKA SOCJALNEGO, POLICJANTA, PRACOWNIKA OCHRONY ZDROWIA?

	POLICJA	KURATORZY	SŁUŻBA ZDROWIA	PRACOWNICY SOCJALNI	GKRPA
polskie prawo jest nieskuteczne	51	36	34	67	38
zbyt dużo instytucji jest w to zaangażowanych – w efekcie nikt za nic nie odpowiada	22	39	20	40	38
w instytucjach panuje zbyt duża biurokracja	41	42	26	43	39
ludzie się boją zwracać z takimi sprawami do różnych instytucji	15	37	32	43	31
ludzie nie wiedzą gdzie i jak szukać pomocy	26	13	29	36	12
ofiary przemocy w rodzinie nie chcą żadnej pomocy	14	13	14	30	14
wprowadzone zmiany idą w złym kierunku	28	12	65	37	42
inne przyczyny	6	12	6	5	18
<i>trudno powiedzieć</i>	3	0	0	4	0

Dane w proc.

Badani, którzy nie wierzą w skuteczność możliwości nałożenia na sprawcę obowiązku opuszczenia lokalu, który zamieszkuje wspólnie z ofiarą, w poprawianiu sytuacji ofiar, stwierdzają, że polskie prawo jest nieskuteczne. Zdanie to podzieliła 89% pracowników GKRPA, 78% pracowników socjalnych, 73% pracowników ochrony zdrowia, 68% kuratorów i 63% Policjantów.

Pracownicy ochrony zdrowia niemal równie często (68%) uważają, że ludzie nie wiedzą, gdzie i jak szukać pomocy i dlatego ta zmiana w przepisach nie poprawi ich sytuacji.

DLACZEGO UWAŻA PAN, ŻE SYTUACJA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NIE ZMIENI SIĘ LUB ULEGNIE POGORSZENIU W ZWIĄZKU Z WPROWADZENIEM MOŻLIWOŚCI NAŁOŻENIA NA SPRAWCĘ PRZEMOCY W RODZINIE OBOWIĄZKU OPUSZCZENIA LOKALU, KTÓRY ZAMIESZKUJE WSPÓLNIE Z OFIARĄ?

	POLICJA	KURATORZY	SŁUŻBA ZDROWIA	PRACOWNICY SOCJALNI	GKRPA
polskie prawo jest nieskuteczne	63	68	73	78	89
zbyt dużo instytucji jest w to zaangażowanych – w efekcie nikt za nic nie odpowiada	20	30	49	29	36
w instytucjach panuje zbyt duża biurokracja	33	21	55	35	18
ludzie się boją zwracać z takimi sprawami do różnych instytucji	20	42	44	28	29
ludzie nie wiedzą gdzie i jak szukać pomocy	33	9	68	22	29
ofiary przemocy w rodzinie nie chcą żadnej pomocy	14	24	26	22	25
wprowadzone zmiany idą w złym kierunku	11	21	18	36	29
inne przyczyny	13	0	0	0	0
<i>trudno powiedzieć</i>	0	0	0	7	0

Dane w proc.

Również w przypadku możliwości wydania przez prokuraturę lub sąd zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary przemocy w rodzinie badani profesjonaliści, jeśli sądzą, że zmiana ta nie poprawi sytuacji ofiar, argumentują to nieskutecznością polskiego prawa. Odpowiedź taką wskazuje 92% pracowników GKRPA, 75% pracowników socjalnych, 70% kuratorów, 59% Policjantów i 57% pracowników ochrony zdrowia.

Pracownicy ochrony zdrowia niewiele rzadziej (56%) mówią o tym, że ludzie nie wiedzą, gdzie i jak szukać pomocy.

DLACZEGO UWAŻA PAN, ŻE SYTUACJA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NIE ZMIENI SIĘ LUB ULEGNIE POGORSZENIU W ZWIĄZKU Z WPROWADZENIEM MOŻLIWOŚCI WYDANIA PRZEZ PROKURATURĘ LUB SĄD ZAKAZU ZBLIŻANIA SIĘ DO OFIARY PRZEMOCY W RODZINIE?

	POLICJA	KURATORZY	SŁUŻBA ZDROWIA	PRACOWNICY SOCJALNI	GKRPA
polskie prawo jest nieskuteczne	59	70	57	75	92
zbyt dużo instytucji jest w to zaangażowanych – w efekcie nikt za nic nie odpowiada	8	12	20	33	29
w instytucjach panuje zbyt duża biurokracja	27	12	48	33	49
ludzie się boją zwracać z takimi sprawami do różnych instytucji	29	0	45	34	6
ludzie nie wiedzą gdzie i jak szukać pomocy	13	12	56	25	28
ofiary przemocy w rodzinie nie chcą żadnej pomocy	7	0	24	34	6
wprowadzone zmiany idą w złym kierunku	12	12	26	25	20
inne przyczyny	0	0	0	8	0
<i>trudno powiedzieć</i>	0	30	0	0	0

Dane w proc.

Tworzenie przez gminy zespołów interdyscyplinarnych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie nie będzie zdaniem części badanych profesjonalistów skuteczne, gdyż zbyt dużo instytucji jest w to zaangażowane i w efekcie nikt za nic nie odpowiada, a ponadto w instytucjach panuje zbyt duża biurokracja.

Zbyt dużo instytucji jest zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zdaniem 61% kuratorów, 54% pracowników ochrony zdrowia, 52% pracowników socjalnych, 45% Policjantów i 45% pracowników GKRPA. W instytucjach panuje zbyt duża biurokracja według 68% pracowników ochrony zdrowia, 58% pracowników GKRPA, 54% kuratorów, 52% pracowników socjalnych i 47% Policjantów.

Pracownicy socjalni (50%) częściej niż pozostali mówią także w tym kontekście o nieskuteczności polskiego prawa.

DLACZEGO UWAŻA PAN, ŻE SYTUACJA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NIE ZMIENI SIĘ LUB ULEGNIE POGORSZENIU W ZWIĄZKU Z WPROWADZENIEM NOWELIZACJĄ OBOWIĄZKU TWORZENIA PRZEZ GMINY ZESPOŁÓW INTERDYSCYPLINARNYCH ZŁOŻONYCH Z PRZEDSTAWICIELI RÓŻNYCH INSTYTUCJI ZAJMUJĄCYCH SIĘ PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY W RODZINIE?

	POLICJA	KURATORZY	SŁUŻBA ZDROWIA	PRACOWNICY SOCJALNI	GKRPA
polskie prawo jest nieskuteczne	24	12	40	50	34
zbyt dużo instytucji jest w to zaangażowanych – w efekcie nikt za nic nie odpowiada	45	61	54	52	45
w instytucjach panuje zbyt duża biurokracja	47	54	68	42	58
ludzie się boją zwracać z takimi sprawami do różnych instytucji	19	23	47	41	28
ludzie nie wiedzą gdzie i jak szukać pomocy	11	21	31	29	9
ofiary przemocy w rodzinie nie chcą żadnej pomocy	21	3	19	29	15
wprowadzone zmiany idą w złym kierunku	10	5	13	35	30
inne przyczyny	5	0	0	17	13
<i>trudno powiedzieć</i>	4	4	0	0	0

Dane w proc.

Wśród respondentów, którzy uważają, że sytuacja ofiar przemocy nie zmieni się lub ulegnie pogorszeniu w związku z wprowadzeniem możliwości uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała, zdania na temat przyczyn nieskuteczności takich regulacji prawnych są podzielone.

Stosunkowo najczęściej pojawiają się odpowiedzi dotyczące biurokracji panującej w instytucjach (od 53% wśród pracowników ochrony zdrowia do 24% wśród Policjantów), obaw ludzi przed zwracaniem się z takimi sprawami do różnych instytucji (od 46% wśród kuratorów do 22% wśród Policjantów), niewiedzy ludzi, gdzie i jak szukać pomocy (od 44% pracowników GKRPA do 14% Policjantów), a także nieskuteczności polskiego prawa (od 53% pracowników GKRPA do 22% kuratorów).

DLACZEGO UWAŻA PAN, ŻE SYTUACJA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NIE ZMIENI SIĘ LUB ULEGNIE POGORSZENIU W ZWIĄZKU Z WPROWADZENIEM MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA BEZPŁATNEGO ZAŚWIADCZENIA LEKARSKIEGO O PRZYCZYNACH I RODZAJU USZKODZEŃ CIAŁA W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ W RODZINIE?

	POLICJA	KURATORZY	SŁUŻBA ZDROWIA	PRACOWNICY SOCJALNI	GKRPA
polskie prawo jest nieskuteczne	23	22	25	46	53
zbyt dużo instytucji jest w to zaangażowanych – w efekcie nikt za nic nie odpowiada	13	5	28	31	30
w instytucjach panuje zbyt duża biurokracja	24	27	53	26	42
ludzie się boją zwracać z takimi sprawami do różnych instytucji	22	46	36	43	30
ludzie nie wiedzą gdzie i jak szukać pomocy	14	39	37	38	44
ofiary przemocy w rodzinie nie chcą żadnej pomocy	31	24	25	26	8
wprowadzone zmiany idą w złym kierunku	5	8	15	28	25
inne przyczyny	25	9	22	12	24
<i>trudno powiedzieć</i>	4	7	0	0	5

Dane w proc.

Rozszerzenie procedury „Niebieskiej Karty” na pracowników oświaty i ochrony zdrowia może się zdaniem respondentów okazać nieskuteczne ze względu na zbyt dużą liczbą instytucji zaangażowanych oraz zbyt dużą biurokrację panującą w instytucjach.

Zbyt dużo instytucji jest zaangażowane w pomoc ofiarom przemocy zdaniem 64% pracowników GKRPA, 53% pracowników socjalnych, 50% kuratorów, 44% Policjantów i 37% pracowników ochrony zdrowia. W instytucjach panuje zbyt duża biurokracja w opinii 63% pracowników GKRPA, 63% pracowników ochrony zdrowia, 60% pracowników socjalnych, 47% kuratorów i 42% Policjantów.

Pracownicy ochrony zdrowia zwracają ponadto uwagę, że ludzie boją się zwracać z takimi sprawami do różnych instytucji (61%).

DLACZEGO UWAŻA PAN, ŻE SYTUACJA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NIE ZMIENI SIĘ LUB ULEGNIE POGORSZENIU W ZWIĄZKU Z ROZSZERZENIEM PROCEDURY „NIEBIESKIEJ KARTY” NA PRACOWNIKÓW OŚWIATY I OCHRONY ZDROWIA?

	POLICJA	KURATORZY	SŁUŻBA ZDROWIA	PRACOWNICY SOCJALNI	GKRPA
polskie prawo jest nieskuteczne	16	29	32	41	42
zbyt dużo instytucji jest w to zaangażowanych – w efekcie nikt za nic nie odpowiada	44	50	37	53	64
w instytucjach panuje zbyt duża biurokracja	42	47	63	60	63
ludzie się boją zwracać z takimi sprawami do różnych instytucji	27	37	61	36	29
ludzie nie wiedzą gdzie i jak szukać pomocy	12	26	41	36	11
ofiary przemocy w rodzinie nie chcą żadnej pomocy	19	28	18	23	7
wprowadzone zmiany idą w złym kierunku	12	17	15	22	14
inne przyczyny	3	4	14	5	11
<i>trudno powiedzieć</i>	2	0	0	4	0

Dane w proc.

Połowa badanych profesjonalistów nie dostrzega żadnych zmian we współpracy między poszczególnymi służbami, do zadań których należy przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, po wprowadzeniu nowelizacji ustawy. Opinię taką wyraża 58% kuratorów, po 55% Policjantów i pracowników ochrony zdrowia, 52% pracowników socjalnych i 49% pracowników GKRPA.

CZY PO WPROWADZENIU NOWELIZACJI ZMIENIŁO SIĘ COŚ WE WSPÓŁPRACY MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI SŁUŻBAMI, DO ZADAŃ KTÓRYCH NALEŻY PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE (CHODZI NP. O PRZEPLÝW INFORMACJI, KOORDYNACJA DZIAŁAŃ, ŁATWOŚĆ W DOCIERANIU DO INFORMACJI O DANYCH TELEADRESOWYCH DLA OFIAR/ SPRAWCÓW, KONTAKTY Z PRZEDSTAWICIELAMI TYCH INSTYTUCJI ITP.)?

	POLICJA	KURATORZY	SŁUŻBA ZDROWIA	PRACOWNICY SOCJALNI	GKRPA
współpraca znacznie się poprawiła	12	14	5	16	18
współpraca trochę się poprawiła	31	25	29	27	28
współpraca trochę się pogorszyła	0	0	1	0	0
współpraca znacznie się pogorszyła	0	0	0	0	2
nic – przynajmniej do tej pory – się nie zmieniło	55	58	55	52	49
<i>trudno powiedzieć</i>	2	3	10	5	3

Dane w proc.

Dość znaczna grupa profesjonalistów dostrzegła poprawę współpracy z innymi służbami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Mówi o tym 46% pracowników GKRPA, po 43% Policjantów i pracowników socjalnych, 39% kuratorów i 34% pracowników ochrony zdrowia. W tym jako znaczną poprawę ocenia odpowiednio 18%, 12%, 16%, 14% i 5%.

Bardzo nieliczni badani zauważyli pogorszenie się współpracy – 2% pracowników GKRPA, 1% pracowników ochrony zdrowia i mniej niż co setny w pozostałych grupach.

W dłuższej perspektywie np. 2-3 lat badani profesjonaliści są na ogółu optymistami, jeśli chodzi o układanie się współpracy pomiędzy poszczególnymi służbami po wejściu w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Lepszej współpracy spodziewa się aż 85% kuratorów i pracowników socjalnych, 82% pracowników ochrony zdrowia, 78% pracowników GKRPA i 77% Policjantów. W tym znacznie lepsza będzie ona zdaniem prawie połowy (49%) pracowników socjalnych, dwóch piątych (43%) pracowników GKRPA, co trzeciego kuratora (33%) i Policjanta (31%) oraz co czwartego pracownika ochrony zdrowia (25%).

A JAK PAN(I) SĄDZI, CZY W DŁUŻSZEJ PERSPEKTYWIE NP. 2-3 LAT PO WEJŚCIU W ŻYCIE ZMIAN WPROWADZONYCH NOWELIZACJĄ USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY RODZINIE: WSPÓŁPRACA MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI SŁUŻBAMI BĘDZIE UKŁADAŁA SIĘ LEPIEJ, GORZEJ, CZY TAK SAMO JAK WTEDY, GDY OBOWIĄZYWAŁY STARE PRZEPISY? BĘDZIE SIĘ UKŁADAŁA:					
	POLICJA	KURATORZY	SŁUŻBA ZDROWIA	PRACOWNICY SOCJALNI	GKRPA
znacznie lepiej	31	33	25	49	43
trochę lepiej	46	52	57	36	35
trochę gorzej	0	0	2	2	1
znacznie gorzej	0	0	0	0	1
tak samo	21	12	11	8	16
<i>trudno powiedzieć</i>	2	3	5	5	4

Dane w proc.

Gorszej współpracy obawia się po 2% pracowników ochrony zdrowia, pracowników socjalnych i pracowników GKRPA oraz mniej niż co setny Policjant i kurator. Współpraca będzie układać się tak samo jak przed nowelizacją w opinii 21% Policjantów, 16% pracowników

GKRPA, 12% kuratorów, 11% pracowników ochrony zdrowia i tylko 8% pracowników socjalnych.

Prawie dwie trzecie (64%) pracowników GKRPA jest zdania, że w regulacjach prawnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie są jakieś luki, niedoskonałości, sprawy, które należałoby poprawić lub dodać, tak by poprawić pracę służb, lepiej przeciwdziałać przemocy i bardziej pomóc ofiarom. Z opinią tą zgadza się ponad połowa badanych Policjantów (57%), kuratorów (57%) i pracowników socjalnych (54%). Najrzadziej podobnego zdania są pracownicy ochrony zdrowia (46%), wśród których aż co trzeci (32%) nie potrafi jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

CZY WEDŁUG PANA(I) SĄ W REGULACJACH PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY RODZINIE JAKIEŚ LUKI, NIEDOSKONAŁOŚCI, SPRAWY KTÓRE NALEŻAŁOBY POPRAWIĆ LUB DODAC, TAK BY POPRAWIĆ PRACĘ SŁUŻB, LEPIEJ PRZECIWDZIAŁAĆ PRZEMOCY, BARDZIEJ POMÓC OFIAROM?					
	POLICJA	KURATORZY	SŁUŻBA ZDROWIA	PRACOWNICY SOCJALNI	GKRPA
nie, nie widzę takich	31	26	22	25	20
tak, są takie sprawy	57	57	46	54	64
<i>trudno powiedzieć</i>	12	17	32	21	16

Dane w proc.

Żadnych luk, czy niedoskonałości w regulacjach prawnych dotyczących przeciwdziałania przemocy nie dostrzega 31% Policjantów, 26% kuratorów, 25% pracowników socjalnych, 22% pracowników ochrony zdrowia i 20% pracowników GKRPA.

Wśród profesjonalistów, którzy w istniejącym systemie powołanym do przeciwdziałania przemocy w rodzinie dostrzegli niedoskonałości, sprawy, które można by poprawić, najczęściej poruszane kwestie dotyczyły:

- **Zastrzeżenia dotyczące procedur, sposobu pracy służb** powołanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przy czym nie chodziło tu o brak dobrej woli (te elementy w wypowiedziach respondentów pojawiały się stosunkowo rzadko), ale raczej przede wszystkim o powolność, opieszałość wynikającą przede wszystkim z biurokracji całej maszyny urzędniczej (np. wtedy, gdy trzeba szybko podjąć decyzję) – te kwestie wskazywane były na pierwszym miejscu przez Policjantów (39%) i kuratorów (28%), choć również wśród przedstawicieli i innych służb uwagi te wcale nie należały do rzadkich (21% pracowników socjalnych, 18% - pracowników ochrony zdrowia i 13% pracowników GKRPA). Dodatkowo – jeśli chodzi o procedury – to stosunkowo często mówiono także o **niejasnych zakresach kompetencji** (10% Policjantów, 9% kuratorów, 8% pracowników GKRPA. 7% pracowników socjalnych i 3% pracowników ochrony zdrowia).
- **System wymiany informacji**, który – jak wynika z deklaracji respondentów – pozostawia wiele do życzenia. Padające propozycje odwoływały się na przykład do ujednoczonego systemu informatycznego dostępnego dla wszystkich służb, gdzie byłyby wszystkie informacje dotyczące danej sprawy, rodziny. Mówiono także o konieczności ściślejszej współpracy czy częstym braku informacji zwrotnych. Kwestię tę najczęściej poruszali pracownicy socjalni (23%). Wśród przedstawicieli pozostałych służb o konieczności ściślejszej współpracy, skuteczniejszej wymianie informacji mówiło 11% kuratorów, 9% pracowników socjalnych i po 5% Policjantów i pracowników GKRPA.
- **Brak aktów wykonawczych i luki prawne** – to najczęściej powtarzana bolączka przez badanych pracowników socjalnych (29%) oraz pracowników GKRPA (26%). Także przedstawiciele pozostałych grup profesjonalistów bardzo często poruszali tę kwestię w swoich wypowiedziach (20% kuratorów, 16% Policjantów i 5% pracowników ochrony zdrowia). Niezależnie od tej kwestii wiele osób zwracało też

uwagę na **niespójność, nieprecyzyjność, złożoność istniejących przepisów**, co powoduje trudności w interpretacji (lub – co pojawiło się kilkakrotnie w wypowiedziach respondentów – znajdowało swoje odzwierciedlenie w niespójnych wyrokach sądowych – np. gdy sprawa dotyczyła tego samego/takiego samego przypadku). Kwestia ta wskazywana była przez 21% pracowników socjalnych, 17% kuratorów, 15% pracowników GKRPA, 14% - Policjantów i 5% - pracowników ochrony zdrowia.

- **Egzekwowanie już istniejących przepisów** (skuteczniejsze, szybsze, surowsze; korzystanie z przepisów które już są; skuteczniej egzekwować przepisy, decyzje itp.) – to temat, który przewijał się w wypowiedziach badanych tak samo często, a w niektórych grupach częściej niż kwestia luk prawnych (wskazywało na to 25% pracowników GKRPA, 24% Policjantów, 21% pracowników ochrony zdrowia, 19% kuratorów i 18% pracowników socjalnych).

Kwestia egzekucji istniejącego prawa, podobnie jak zastrzeżenia dt. lub prawnych bardzo często pojawiały się w odniesieniu do konkretnych spraw:

- Przynajmniej **nakaz opuszczenia mieszkania przez sprawcę** – to najbardziej kontrowersyjna wśród profesjonalistów spośród spraw wprowadzonych nowelizacją. Najwięcej wątpliwości budziła kwestia znalezienia miejsc, w którym miałyby przebywać sprawca po zrealizowaniu nakazu opuszczenia lokalu, tego kto miałby w praktyce wykonywać ten przepis (przedstawiciele których służb), przeciągających się procedur (zbyt długie oczekiwanie na decyzję), oczekiwanie na zapadnięcie takiej decyzji – wg niektórych głosów, w sytuacjach skrajnych – powinien on zapadać niemal „z automatu” (jak ma to miejsce np. w przypadku odebrania dziecka); ponadto też pojawiały się zastrzeżenia, że gdy sprawca naruszy takie prawo, to nie ma przepisów, które mówiłyby o sankcjach za ten postępek. Kwestia nakazu opuszczenia mieszkania przez sprawcę pojawia się w wypowiedziach 24% kuratorów, 22% pracowników socjalnych, 21% Policjantów i po 9% - pracowników GKRPA i pracowników ochrony zdrowia.

- Rzadziej w wypowiedziach badanych, ale także pojawiała się kwestia **zakazu zbliżania się do ofiary** (często też w kontekście szybszego, częstszego korzystania z tego przepisu lub konsekwencji w przypadku nieegzekwowania przez sprawcę) – mówiło o tym 12% pracowników socjalnych, 9% Policjantów, 6% pracowników ochrony zdrowia i po 5% - kuratorów i pracowników GKRPA.
- Wiele kontrowersji wciąż wywołuje przepis dt. możliwości **odebrania dziecka rodzicom, prawnym opiekunom**, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie dziecka w związku z przemocą w rodzinie – kwestia ta najczęściej podnoszona była przez pracowników ochrony zdrowia (18%) i pracowników socjalnych (16%), rzadziej przez pracowników GKRPA (6%) i kuratorów (4%) czy Policjantów (3%). Pracownicy ochrony zdrowia bardzo często podchodzili z rezerwą do tej zmiany – wskazywali przede wszystkim na konieczność bardzo ostrożnego stosowania tego przepisu (po wyczerpaniu wszystkich innych możliwych środków). W przypadku pozostałych służb stosunkowo często zwracano uwagę, że prawo nie reguluje kwestii szczegółowych.
- W porównaniu z powyższymi kwestiami, stosunkowo rzadko, wśród spraw budzących wątpliwości pojawiała się kwestia **kierowania na przymusowe leczenie** (co ciekawe temat ten wcale nie dominował w wypowiedziach pracowników GKRPA – 3%, częściej już wspominali o tym pracownicy ochrony zdrowia – 5%, a także kuratorzy i pracownicy socjalni – po 6%).

Wśród pozostałych spraw, o których często mówili badani profesjonalści, wskazując na sprawy, które ich zdaniem można ulepszyć, poprawić znalazły się:

- ❑ **Niedobór infrastruktury** – mówiło o tym 21% pracowników socjalnych, przez 16% kuratorów i 13% pracowników GKRPA, po 8% pracowników ochrony zdrowia i 7% Policjantów. Kwestia braku infrastruktury równie często pojawiała się w kontekście ofiar (od 3% - pracownicy ochrony zdrowia do 11% - pracownicy socjalni) jak i sprawców przemocy w rodzinie (od 0% - pracownicy ochrony zdrowia do 14% - pracownicy socjalni). Mówiono nie tylko o ośrodkach, domach, które byłyby przeznaczone dla ofiar/sprawców, mieszkaniach dla ofiar przemocy, ale także

dostępności (większej dostępności) do terapeutów; osób, które mogłyby wspomagać rodziny dotknięte problemem przemocy w rodzinie; przede wszystkim w mniejszych ośrodkach.

- **Brak pieniędzy** – choć kwestia środków na cele społeczne zawsze może budzić niedosyt, to temat ten, choć przywoływany, to jednak nie znajdował się w czołówce spraw. Oczekiwanie większych środków (*w związku ze zwiększonymi zakresami obowiązków, na obsługę biur, na wynagrodzenia – to często w kontekście zespołów interdyscyplinarnych*), a także na prowadzoną działalność (*np. na pomoc dla rodzin, uniezależnienie ofiar od sprawców, na infrastrukturę, zwiększenie liczby specjalistów świadczących pomoc, terapeutów itp.*), ale także pojawiała się kwestia pokrywania kosztów (*np. przez gminy, zamiast z budżetu – za umieszczenie dziecka w domu dziecka, rodzinie zastępczej – w kontekście chłodnej kalkulacji urzędników gminy, która nie zawsze może służyć interesowi dziecka*). Tematyka środków finansowych poruszana była przez 22% pracowników GKRPA, 15% pracowników socjalnych, po 5% Policjantów i kuratorów i jeszcze rzadziej – pracowników ochrony zdrowia.
- **Zespoły interdyscyplinarne** – takie wypowiedzi najczęściej pojawiały się w kontekście braku środków na ich funkcjonowanie, mówiono też o nieprecyzyjnych zasadach działania (inny aspekt pojawiał się rzadziej). Kwestia działania zespołów interdyscyplinarnych najczęściej pojawiała się w wypowiedziach pracowników GKRPA (18%), rzadziej – pracowników socjalnych (7%), Policjantów (5%), czy kuratorów (3%).

Mówiąc o wzajemnej współpracy przedstawiciele poszczególnych służb odnosili się do współpracy z przedstawicielami innych instytucji, czasem też charakteryzowali specyfikę swojego zawodu i swojej pracy. W sumie, najczęściej wypowiedzi dotyczyły:

- **Pracy sądów** – często w kontekście zastrzeżeń dt. opieszałości prowadzonych postępowań, przedłużającego się oczekiwania na decyzję, niespójności wydawanych decyzji, trudności w przedstawieniu przed sądem wystarczających dowodów by skazać sprawcę (zwłaszcza wtedy, gdy przemoc nie pozostawiała śladów) oraz oczekiwania dt. ostrzejszego traktowania sprawców. Uwagi dotyczące pracy sądów

wyrażało od 2% pracowników ochrony zdrowia, po 10% - wśród pracowników GKRPA i kuratorów, 13% - pracowników socjalnych i 14% - Policjantów

- **Pracowników socjalnych** – w przypadku tej grupy zawodowej najczęściej odnoszono się do czasu pracy pracowników socjalnych, którzy nie powinni być zatrudnieni, jak zwykli urzędnicy w godzinach 8:00-16:00, tylko w systemie zmianowym / w nienormowanym czasie pracy (problemy którymi się zajmują trwają całą dobę, a nie tylko w godzinach pracy urzędniczej). Pojawiały się także głosy mówiące o zwiększeniu uprawnień pracowników socjalnych – zwiększenie ich uprawnień w terenie (np. ludzie nie chcą rozmawiać z Policjantem, który musi monitorować sprawę z urzędu – inaczej rozmawialiby z pracownikiem socjalnym), zwiększyć rolę „prewencji”. Kwestie dotyczące pracowników socjalnych poruszało od 1% pracowników GKRPA, po 4% - Policjantów i samych pracowników socjalnych i 6% - kuratorów, po 15% - pracowników ochrony zdrowia.
- **Policji** – zakres wypowiedzi dotyczących był bardzo szeroki (pojedyncze osoby wyrażały pojedyncze opinie), kwestia, która powtórzyła się to, problemy kadrowe (duża rotacja wśród Policjantów, zbyt mało Policjantów – zwłaszcza w stosunku do liczby i zakresu spraw, którymi muszą się zająć), a przede wszystkim oczekiwanie zwiększenia kompetencji, możliwości prawnych Policji (np. jedna z wypowiedzi: czasem Policja nie interweniuje z obawy przed oskarżeniami; lub – z powodu niedoskonałości prawnych zdarza się, że służby wykonawcze mają związane ręce, nie mogą skutecznie działać). Służbę tę przywoływało w swoich wypowiedziach 3% Policjantów, 5% pracowników socjalnych, 6% kuratorów, 7% pracowników GKRPA i 8% pracowników ochrony zdrowia.
- **Kuratorów** – podobnie jak w przypadku Policji – stosunkowo często pojawiały się oczekiwania dt. zwiększenia kompetencji, usytuowania w przepisach prawa (także dt. zespołu interdyscyplinarnego). O kuratorach mówiono jednak stosunkowo niewiele (3% - wśród samych kuratorów, po 4% - pracowników socjalnych i pracowników GKRPA i 5% pracowników ochrony zdrowia)

Ponadto poszczególne grupy zawodowe pojawiały się też (często w jednej wypowiedzi) w kontekście oczekiwania lepszej współpracy, lepszego przepływu informacji między tymi służbami (te kwestie zostały omówione już wcześniej).

Ważnym elementem, który pojawił się w badaniu, to kwestia edukacji. Edukacji dwutorowej – jedna skierowana do profesjonalistów (szkolenia), natomiast druga – to szeroko zakrojona kampania informacyjna:

- **Szkolenia** – o potrzebie szkoleń dla instytucji zaangażowanych w pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie mówili przede wszystkim pracownicy GKRPA (11%, sugerując np. szkolenia dla Policjantów jak rozpoznawać symptomy, jak rozmawiać z ofiarą, szkolenia dla radnych, ale także dla pracowników ochrony zdrowia, gdzie wiedza nt. problemu jest wg respondenta mniejsza niż w innych grupach), w przypadku przedstawicieli innych grup profesjonalistów kwestia ta pojawiała się już rzadziej (czego jednak nie należy interpretować, jako braku zainteresowania szkoleniami)
- **Szeroko zakrojona akcja edukacyjna** – po pierwsze prowadzona już w szkołach – dla dzieci (tak, by zacząć wychować już najmłodsze pokolenie, jakie zachowania nie są normą), skierowana do ofiar, bliskich ofiar, ale także wszystkich którzy mogliby się zetknąć z tym problemem (tzn. ogólnopolska kampania informacyjno-edukacyjna) – czym jest przemoc w rodzinie, jakie zachowania stanowią o przemoc, jak działać w sytuacji zetknięcia się z problemem, do jakich instytucji się zgłaszać – gdzie szukać pomocy.

CZY WEDŁUG PANA(I) SĄ W REGULACJACH PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY RODZINIE JAKIEŚ LUKI, NIEDOSKONAŁOŚCI, SPRAWY KTÓRE NALEŻAŁOBY POPRAWIĆ LUB DODAC, TAK BY POPRAWIĆ PRACĘ SŁUŻB, LEPIJ PRZECIWDZIAŁAĆ PRZEMOCY, BARDZIEJ POMÓC OFIAROM?					
	P (n=58)	K (n=57)	Z (n=46)	S (n=54)	A (n=65)
niespójność, nieprecyzyjność, zawilość (przez to trudności w interpretacji) istniejących przepisów,	14	17	5	21	15
brak aktów wykonawczych, luki prawne	16	20	5	29	26
egzekwowanie (większe, bardziej rygorystyczne) istniejących przepisów	24	19	21	18	25
oczekiwania dt. większego, szybszego egzekwowania następujących przepisów:					
zakaz zbliżania się do ofiary	9	5	6	12	5
nakaz opuszczenia mieszkania przez sprawcę	21	24	9	22	9
skierowanie na przymusowe leczenie	1	6	5	6	3
odebranie dziecka rodzicom, opiekunom prawnym	3	4	18	16	6
niejasne zakresy kompetencji	10	9	3	7	8
zastrzeżenia (rodzaj zastrzeżeń) dt. procedur, sposobu pracy służb powołanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:	39	28	18	21	13
<i>biurokracja, powolność, opieszałość decyzji</i> (np. wydawanych przez sądy, niespójne decyzje sądu), <i>przyspieszyć proces podejmowania decyzji</i>	31	22	16	18	7
<i>brak dobrej woli,</i>	4	13	2	2	5
(adresat uwag lub zastrzeżeń) zastrzeżenia dt. pracy sądów (opieszałość, niespójność wydawanych decyzji)	14	10	2	13	10
(adresat uwag lub zastrzeżeń) zastrzeżenia dt. „dostępności” pracy pracowników socjalnych („po godzinie 16:00 nic nie można załatwić; praca na II zmianę)	4	6	15	4	1
brak pieniędzy , (na wypełnianie zwiększonych zadań, na zespoły, obsługę biur itp., na wynagrodzenia za zwiększony zakres obowiązków itp.)	5	5	0	15	22
więcej szkoleń,	1	0	0	0	11
nowe propozycje (nowa instytucja nadzorująca prace wszystkich służb zajmujących się tą problematyką), propozycje modyfikacji istniejących procedur (np. automatycznie nakładany zakaz zbliżania się do ofiary)	16	10	6	7	9
zespół interdyscyplinarny;	5	3	0	7	18
skuteczniejszy system wymiany informacji, przekazywanie informacji zwrotnych nt. sprawy, ściślejsza współpraca (np. wspólny system informatyczny zawierający wszelkie informacje dt sprawy, a dostępny dla wszystkich służb zajmujących się przemocą w rodzinie)	5	11	23	9	5
ogólnie niedobór infrastruktury – w tym (gdym uszczegółowiono):	7	16	8	21	13
<i>niedobór infrastruktury dla ofiar przemocy w rodzinie – za mało placówek, specjalistów</i>	5	9	3	11	9
<i>niedobór infrastruktury dla sprawców przemocy w rodzinie (np. gdzie można by umieścić sprawcę po eksmisji)</i>	5	6	0	14	6
akcja edukacyjna – ogólnopolska, np. od podstaw (edukacja już w szkołach – od małego) uświadomić czym jest przemoc w rodzinie, by skuteczniej walczyć z nią; uświadamianie ludzi jakie zachowania nie są „normalne”, jak działać w takich sytuacjach, do jakich instytucji się zgłaszać – w związku z niskim poziomem uświadczenia ludzi. W tym także samych ofiar	0	3	10	2	1
(adresat uwag lub zastrzeżeń) zastrzeżenia dt. pracy lekarzy (trudno współpracować, trudno namówić do współpracy)	0	6	0	5	9
(adresat uwag lub zastrzeżeń) zastrzeżenia dt. pracy Policji (np. duża rotacja)	3	6	8	5	7
(adresat uwag lub zastrzeżeń) zastrzeżenia dt. pracy kuratorów,	0	3	5	4	4
(adresat uwag lub zastrzeżeń) zastrzeżenia dt. pracy prokuratorów, prokuratorów,	2	0	6	5	2
(adresat uwag lub zastrzeżeń) zastrzeżenia dt. pracy pracowników oświaty,	0	2	0	2	5
ogólniki	2	0	5	7	3
inne	11	8	32	2	17
trudno powiedzieć	5	11	4	2	9

Dane w proc.

Wyniki nie sumują się do 100% - badani mogli mówić o więcej niż jednej sprawie, poruszać więcej niż jeden aspekt danej sprawy.

P – Policjanci

K – kuratorzy

Z – pracownicy ochrony zdrowia

S – pracownicy socjalni

A – pracownicy Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MARGINES BŁĘDU PRZY WNIOSKOWANIU

		Wielkość frakcji:											
Wiarowod. uosc:	0,95	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%
Wielkość próby													
50		2,8%	4,7%	6,0%	8,3%	9,9%	11,1%	12,0%	12,7%	13,2%	13,6%	13,8%	13,9%
100		2,0%	3,3%	4,3%	5,9%	7,0%	7,8%	8,5%	9,0%	9,3%	9,6%	9,8%	9,8%
150		1,6%	2,7%	3,5%	4,8%	5,7%	6,4%	6,9%	7,3%	7,6%	7,8%	8,0%	8,0%
200		1,4%	2,4%	3,0%	4,2%	4,9%	5,5%	6,0%	6,4%	6,6%	6,8%	6,9%	6,9%
250		1,2%	2,1%	2,7%	3,7%	4,4%	5,0%	5,4%	5,7%	5,9%	6,1%	6,2%	6,2%
300		1,1%	1,9%	2,5%	3,4%	4,0%	4,5%	4,9%	5,2%	5,4%	5,5%	5,6%	5,7%
350		1,0%	1,8%	2,3%	3,1%	3,7%	4,2%	4,5%	4,8%	5,0%	5,1%	5,2%	5,2%
400		1,0%	1,7%	2,1%	2,9%	3,5%	3,9%	4,2%	4,5%	4,7%	4,8%	4,9%	4,9%
450		0,9%	1,6%	2,0%	2,8%	3,3%	3,7%	4,0%	4,2%	4,4%	4,5%	4,6%	4,6%
500		0,9%	1,5%	1,9%	2,6%	3,1%	3,5%	3,8%	4,0%	4,2%	4,3%	4,4%	4,4%
550		0,8%	1,4%	1,8%	2,5%	3,0%	3,3%	3,6%	3,8%	4,0%	4,1%	4,2%	4,2%
600		0,8%	1,4%	1,7%	2,4%	2,9%	3,2%	3,5%	3,7%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%
650		0,8%	1,3%	1,7%	2,3%	2,7%	3,1%	3,3%	3,5%	3,7%	3,8%	3,8%	3,8%
700		0,7%	1,3%	1,6%	2,2%	2,6%	3,0%	3,2%	3,4%	3,5%	3,6%	3,7%	3,7%
750		0,7%	1,2%	1,6%	2,1%	2,6%	2,9%	3,1%	3,3%	3,4%	3,5%	3,6%	3,6%
800		0,7%	1,2%	1,5%	2,1%	2,5%	2,8%	3,0%	3,2%	3,3%	3,4%	3,4%	3,5%
850		0,7%	1,1%	1,5%	2,0%	2,4%	2,7%	2,9%	3,1%	3,2%	3,3%	3,3%	3,4%
900		0,7%	1,1%	1,4%	2,0%	2,3%	2,6%	2,8%	3,0%	3,1%	3,2%	3,3%	3,3%
950		0,6%	1,1%	1,4%	1,9%	2,3%	2,5%	2,8%	2,9%	3,0%	3,1%	3,2%	3,2%
1000		0,6%	1,1%	1,4%	1,9%	2,2%	2,5%	2,7%	2,8%	3,0%	3,0%	3,1%	3,1%
1050		0,6%	1,0%	1,3%	1,8%	2,2%	2,4%	2,6%	2,8%	2,9%	3,0%	3,0%	3,0%
1100		0,6%	1,0%	1,3%	1,8%	2,1%	2,4%	2,6%	2,7%	2,8%	2,9%	2,9%	3,0%
1150		0,6%	1,0%	1,3%	1,7%	2,1%	2,3%	2,5%	2,6%	2,8%	2,8%	2,9%	2,9%
1200		0,6%	1,0%	1,2%	1,7%	2,0%	2,3%	2,5%	2,6%	2,7%	2,8%	2,8%	2,8%
1250		0,6%	0,9%	1,2%	1,7%	2,0%	2,2%	2,4%	2,5%	2,6%	2,7%	2,8%	2,8%
1300		0,5%	0,9%	1,2%	1,6%	1,9%	2,2%	2,4%	2,5%	2,6%	2,7%	2,7%	2,7%
1350		0,5%	0,9%	1,2%	1,6%	1,9%	2,1%	2,3%	2,4%	2,5%	2,6%	2,7%	2,7%
1400		0,5%	0,9%	1,1%	1,6%	1,9%	2,1%	2,3%	2,4%	2,5%	2,6%	2,6%	2,6%
1450		0,5%	0,9%	1,1%	1,5%	1,8%	2,1%	2,2%	2,4%	2,5%	2,5%	2,6%	2,6%
1500		0,5%	0,9%	1,1%	1,5%	1,8%	2,0%	2,2%	2,3%	2,4%	2,5%	2,5%	2,5%

KONTROLA REALIZACJI I JAKOŚCI BADANIA W TNS OBOP

TNS OBOP posiada ogólnopolską sieć doświadczonych, wieloletnich współpracowników terenowych – koordynatorów i ankieterów. Niezależnie od typu badania czy stosowanej metody badawczej, TNS OBOP poświęca wiele uwagi zagadnieniom kontroli sieci ankieterskiej. Proces ten jest wieloetapowy i zaczyna się jeszcze przed rozpoczęciem badania:

- I etap kontroli: odpowiedni dobór pracowników terenowych, czyli staranna rekrutacja ankieterów i koordynatorów szczególnie pod względem posiadanych predyspozycji do wykonywania tego rodzaju pracy;
- II etap kontroli: szkolenia zarówno ogólne - dotyczące podstawowych zasad pracy ankieterskiej, jak i szczegółowe – organizowane na potrzeby konkretnych projektów badawczych;
- III etap kontroli: kontrola terenowa po przeprowadzeniu badania w stosunku do pomiarów realizowanych bezpośrednio w terenie bez względu na wykorzystaną technikę.

Kontrola terenowa spełnia dwa podstawowe cele:

- **poznawczy**, pozwalający dowiedzieć się jak pracują ankieterzy, jak są postrzegani przez respondentów, jak respondenci odbierają badania i jaki jest ich stosunek do badań oraz jakie błędy są najczęściej popełniane;
- **pragmatyczny**, służący ocenie pracy ankieterów, wykrywaniu nieprawidłowości i uchybień w ich działalności, minimalizowaniu błędów poprzez doszkalanie oraz stosowanie systemu kar i nagród.

Nadrzędnym celem kontroli badań jest **utrzymanie i zapewnienie wysokiej jakości i rzetelności badań**. Dobór ankieterów do kontroli, przede wszystkim terenowej, dokonuje się według kryteriów doboru celowego z elementami doboru losowego. Jednostką analizy jest ankieter, a następnie region. Kontrolę realizuje się przy użyciu odpowiednich kwestionariuszy kontrolnych:

- bezpośrednio przez sieć kontrolerów regionalnych i wysyłanych z Warszawy,
- telefonicznie przez kontrolerów operujących z Warszawy.

Narzędziem pomocniczym w procesie kontroli bezpośredniej i pośredniej jest stały **monitoring badań** ze względu na:

- liczbę ankieterów zaangażowanych w badanie,
- liczbę wywiadów zrealizowanych przez danego ankietera,
- datę przeprowadzenia i czas rozpoczęcia wywiadu,

- liczbę odmów,
- liczbę odebranych kart zapowiednich na poziomie ankietera, regionu oraz całego badania.

W przypadku badań prowadzonych techniką CATI zasadniczym elementem kontroli jest nadzór systemu NIPO nad realizacją badania, który zapewnia 100% poprawności realizacji wywiadu, nie pozwalając ankieterom na pominięcie czy też przeciwnie – zadanie niepotrzebnych pytań. NIPO kontroluje czas realizacji ankiety, a nawet kolejność zaznaczania odpowiedzi w pytaniach wieloodpowiedziowych. System pilnuje również poprawności doboru respondenta, nie pozwalając na realizację badania z niewłaściwą osobą.

TNS OBOP wszystkie projekty badawcze realizuje zgodnie ze standardami przyjętymi przez OFBOR. W 2000 roku jako jedni z pierwszych przystąpiliśmy do Programu Kontroli Jakości Pracy Ankietera.